

شماره چاپ: ۱۸۷

دوره دهم - سال اول

شماره ثبت: ۱۶۵

تاریخ چاپ: ۱۳۹۵/۷/۴

اظهاری نظر کارشناسی درباره:
«طرح بانکداری جمهوری اسلامی ایران»
۳. نظرات بانک‌ها، نهادها و اشخاص صاحب‌نظر
(فصول اول تا چهارم)
(ویرایش اول)

اظهاری نظرهای مطرح شده در این گزارش پیرامون:
«طرح بانکداری جمهوری اسلامی ایران» نظرات بانک‌ها، نهادها و
اشخاص صاحب‌نظر است که به‌عنوان اسناد پشتیبان منتشر می‌شود.
نظرات مرکز درباره مواد این طرح در گزارش مجزایی منتشر خواهد شد.

کد موضوعی: ۲۲۰

شماره مسلسل: ۲-۱۵۱۶۸

مردادماه ۱۳۹۶

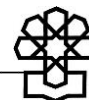

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	مقدمه
۲	۱. اظهار نظر پیرامون کلیات طرح
۵	۲. اظهار نظر پیرامون فصل اول (اهداف، تعاریف و گستره شمول)
۳۱	۳. اظهار نظر پیرامون فصل دوم (شرایط تأسیس بانک)
۶۷	۴. اظهار نظر پیرامون فصل سوم (نحوه تملک سهام بانکها)
۹۴	۵. اظهار نظر پیرامون فصل چهارم (ساختار بانکها)
۱۲۰	پیوست

اظهارنظر کارشناسی درباره:
«طرح بانکداری جمهوری اسلامی ایران»
۳. نظرات بانکها، نهادها و اشخاص صاحبنظر
(فصول اول تا چهارم)
(ویرایش اول)

مقدمه

طرح بانکداری جمهوری اسلامی ایران که نسخه اصلاح شده طرح عملیات بانکی بدون ربا (مربوط به دوره نهم مجلس شورای اسلامی) است، به شماره ۱۸۷ مورخ مهرماه ۱۳۹۵ در مجلس شورای اسلامی به چاپ رسیده است. گزارش حاضر سومین گزارش از سلسله اظهارنظرهای کارشناسی پیرامون این طرح است. در گزارش اول به بررسی کلیات این طرح و در گزارش دوم نیز به مقایسه مواد طرح با قوانین و مقررات موجود پرداخته شد.^۱ شایان ذکر است که در گزارش مربوط به کلیات این طرح، مرکز پژوهش‌های مجلس بنا به دلایل ذیل با کلیات این طرح موافقت کرد:

۱. تعلل بیش از حد در ارائه لوایح اصلاحی دولت و ضرورت اصلاح قانون،
  ۲. تطابق حداکثری متن نهایی طرح با پیش‌نویس لایحه بانکداری (در ۱۰ فصل از ۱۳ فصل طرح)،
  ۳. اصلاح طرح و رفع اشکالات اساسی نسبت به نسخه اولیه طرح عملیات بانکی بدون ربا (نسخه اولیه در مجلس نهم)،
  ۴. توجه به ابعاد فقهی و شرعی عملیات بانکی در کنار سایر اصول و ضوابط بانکداری متعارف همچون حاکمیت شرکتی، نظارت و شفافیت بانکی،
  ۵. عدم اعمال اصلاحات لازم و مورد انتظار در پیش‌نویس نهایی لایحه بانکداری با توجه به چالش‌های کنونی که منجر به تغییرات حداقلی نسبت به قانون موجود شده است.
- در طرح حاضر که مشتمل بر ۱۳ فصل و ۲۱۹ ماده قانونی است، علاوه بر عملیات بانکی بدون ربا شامل روش‌های تجهیز و تخصیص منابع، به سایر ابعاد بانکداری همچون تأسیس بانک، تملک سهام بانک، ساختار اداره بانک، نظارت بانکی، حاکمیت شرکتی، حل و فصل و انحلال بانک و... نیز توجه شده است. آنچه در طرح حاضر (ویرایش جدید طرح عملیات بانکی بدون ربا) مورد توجه قرار گرفته است رویکرد دوم به قانون بانکداری است.

۱. برای دسترسی به گزارش‌های مربوطه ر.ک.:

همزمان با اعلام وصول طرح بانکداری در مجلس شورای اسلامی، مرکز پژوهش‌های مجلس با هدف مشورت با نهادها، مؤسسات و اشخاص حقیقی صاحب‌نظر، طی نامه‌ای به اشخاص حقیقی و حقوقی مختلف (پیوست شماره ۱) درخواست اظهارنظر پیرامون مواد این طرح کرد.

گزارش حاضر با هدف انعکاس نظرات و دیدگاه‌های بانک‌ها، مؤسسات اعتباری، سازمان‌های ذیربط و اشخاص حقیقی صاحب‌نظر پیرامون طرح بانکداری جمهوری اسلامی ایران تهیه و تدوین شده است که البته این نظرات به معنای دیدگاه مرکز پژوهش‌های مجلس نبوده و نظرات این مرکز در گزارش جداگانه‌ای پس از جمع‌بندی همه نظرات و با توجه به ابعاد کارشناسی موضوعات، منتشر خواهد شد.

در این گزارش نظرات ارائه شده پیرامون فصول اول تا چهارم طرح بانکداری منعکس شده است و در گزارش‌های دیگر، سایر فصول مورد بررسی و اظهارنظر قرار گرفته است.

۱. اظهارنظر پیرامون کلیات طرح

۱. ویژگی‌های مثبت درباره کلیات طرح

- در برخی نظرات دریافت شده به ویژگی‌های مثبت این طرح اشاره شده است که مهمترین آنها عبارتند از:
- اصل موضوع بازنگری قانون و اصلاح آن اقدامی ارزشمند است.
  - به مباحث مرتبط با حاکمیت شرکتی توجه شده است.
  - به موضوع نظارت توجه شده است.
  - گزارش‌گری مالی مورد توجه قرار گرفته است.
  - به موضوع ورشکستگی و سازوکارهای بین‌المللی در این خصوص اشاره شده است.
  - به مباحث مرتبط با بانکداری الکترونیک ورود شده است.
  - تعداد و کثرت ماده‌ها مناسب به نظر می‌رسد.
  - تلاش شده است تمام جنبه‌های بانکی در نظر گرفته شود.
  - از لایحه بانک مرکزی و وزارت اقتصاد استفاده شده است.
  - برخی ایرادهای گذشته وارد بر شورای فقهی، اصلاح شده است.

۲. ایرادها و اشکالات وارد بر کلیات طرح

بیشتر نظرات دریافت شده پیرامون طرح به صورت کم و بیش به ایرادهای کلی ناظر بر طرح مجلس اشاره نموده‌اند که البته بخش‌هایی از این ایرادها ناشی از بی‌اطلاعی یا توجه به هدف و دایره شمول

این طرح بوده است. برای مثال در بسیاری از اظهارنظرها به این مسئله اشاره شده است که این طرح به احکام مربوط به بانک مرکزی (وظایف کلان بانک مرکزی، تعریف پول، تعیین نرخ ذخیره قانونی و... که مربوط به قسمت‌های اول و دوم قانون پولی و بانکی مصوب سال ۱۳۵۱ است) نپرداخته است و درحالی که اساساً این طرح همان‌طور که از عنوان آن نیز پیداست مربوط به حوزه بانکداری است و نه بانک مرکزی به همین دلیل احکام مربوط به بانک مرکزی در طرح یا لایحه دیگری باید مورد توجه قرار گیرد که پیش‌نویس لوایح دوگانه دولت نیز این تفکیک را رعایت کرده است.

مهمترین نقدهایی که از دیدگاه اظهارنظرکنندگان به کلیات این طرح وارد است عبارت است از:

۱. موارد و احکام نسبتاً زیادی در این طرح به هیئت نظارت موکول شده است و حجم بالای دستورالعمل‌ها و بخشنامه‌ها و مقرراتی که مقرر شده است توسط این هیئت تدوین و ابلاغ شود بسیار زیاد است. این مسئله توسط برخی از اظهارنظرکنندگان به نحو دیگری مطرح شده است و آن این است که بخش زیادی از احکام مندرج در این طرح دارای شأن قانونی است درحالی‌که با احاله آن به تصویب هیئت نظارت و یا تصمیم بانک مرکزی، شأن مقرراتی به خود گرفته است؛ همانند برخی شرایط تأسیس بانک، دسته‌بندی انواع بانک از نظر حدود و کارکردها و...^۱
۲. در طرح مزبور اشاره مناسبی به تنظیم بازار غیرمتشکل پولی نشده است که توجه ویژه‌ای را در تقنین مقررات می‌طلبد که به جهت تأثیر این بازار بر اقتصاد کشور، کنترل، نظارت و ساماندهی این بازار تأثیر مستقیم در بهبود بازار پول و کسب‌وکار دارد.
۳. عدم ارائه تعاریف دقیق از انواع سپرده‌ها و عقود بانکی قابل استفاده در طرح بانکداری یکی دیگر از انتقادات بوده است.^۲
۴. مسئله دیگر مورد انتقاد این بوده است که با توجه با اینکه در طرح پیشنهادی، برخی از شاخص‌های امور بانکی نظیر تعریف جذب منابع تغییر می‌نماید و یا بانک‌ها و شرکت‌های دولتی و وابسته به بانک‌ها از دریافت تسهیلات از سپرده‌های سرمایه‌گذاری منع شده‌اند، دوران‌گذار برای تغییرات پیشنهادی در نظر گرفته نشده است. به نظر می‌رسد برای اینکه نظام بانکی کشور و نظام تأمین مالی بخش‌های تولیدی و مولد کشور با شوک مواجه نشود باید فرآیند تعریف شده‌ای برای ایجاد متناسب و منطقی تغییرات معرفی شود.
۵. در برخی از اظهارنظرها، به مسائلی اشاره شده است که به‌عنوان خلأهای طرح بوده و احکام

---

۱. گفتنی است که این دیدگاه مخالفانی نیز دارد که معتقدند قانون نباید وارد مسائل جزئی و آیین‌نامه‌ای شود و به دلیل تطورات و تحولات زیاد در عرصه بانکداری، این مسائل باید توسط بانک مرکزی مقررانگاری شود.

۲. البته در گزارش اظهارنظر مربوط به نسخه قبلی طرح (مربوط به مجلس نهم) این نقد توسط برخی بانک‌ها اشاره شده بود که چرا طرح بانکداری به ارائه تعاریف عقود پرداخته است و حال آنکه همه عقود در قانون مدنی تعریف شده است.

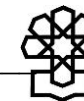
مناسب برای آنها پیش بینی نشده است، که می‌توان به بازار بین‌بانکی، چگونگی مواجهه با قدرت خلق پول بانک‌ها، نحوه اداره بانک‌های دولتی، حدود و ثغور فعالیت انواع بانک‌ها، چگونگی جلوگیری از صوری شدن عقود، ارتباط بانک با سایر نهادهای مالی همانند نهادهای بازار سرمایه و بیمه اشاره کرد.^۱

۶. در این طرح پیشنهاد تأسیس هیئت نظارت با اختیارات بسیار گسترده مطرح شده است. درحالی که وجود شورای پول و اعتبار نیز حفظ شده است. به نظر می‌رسد که در این طرح تداخل وظایف میان هیئت نظارت و شورای پول و اعتبار وجود دارد.^۲

---

۱. شایان ذکر است که خلأهای اشاره شده در پیش‌نویس نهایی لایحه بانکداری نیز وجود دارد.

۲. در این خصوص شایان ذکر است که بین وظایف اشاره شده در قانون پولی و بانکی برای شورای پول و اعتبار و هیئت نظارت در متن طرح بانکداری تعارضی وجود ندارد و منشأ اختلاف ناشی از این مسئله است که شورای پول و اعتبار در طول سالیان گذشته وارد حوزه‌هایی شده است که در قانون به آنها تصریح نشده است و لذا از نظر متن قانونی تداخل وظایف وجود ندارد.

۲. اظهار نظر پیرامون فصل اول (اهداف، تعاریف و گستره شمول)

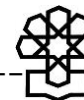
ماده (۱)

اهداف این قانون عبارت است از:

- تأمین ثبات و سلامت نظام پولی و بانکی
- استقرار نظام بانکداری برمبنای حق و عدل و منطبق با احکام فقه اسلامی
- کارآمدسازی نظام تأمین مالی در جهت حمایت از بخش واقعی اقتصاد کشور
- صیانت از حقوق سپرده‌گذاران و سایر ذینفعان

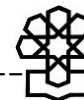
فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۱)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>مورد نقد: صیانت از حقوق سپرده‌گذاران و سایر ذینفعان</p> <p>واژه ذینفعان بسیار موسع بوده و قابل تفسیر می‌باشد. از این نظر باید حذف شود. به‌عنوان مثال آیا سازمان محیط زیست و یا سازمان امور مالیاتی جزء ذینفعان هستند.</p>	بانک مرکزی
<p>مورد نقد: کارآمدسازی نظام تأمین مالی در جهت حمایت از بخش واقعی اقتصاد کشور</p> <p>ماهیت و کارکرد اصلی نظام بانکی چه در چارچوب اصول شریعت و چه در سایر چارچوب‌های دیگر، تأمین مالی اقتصاد کشور می‌باشد، بنابراین نمی‌توان کارکرد یک نهاد را به‌عنوان یک هدف انتخاب و کارآمدسازی آن را به‌عنوان هدف تصویب قوانین قرار داد. از این‌رو، اگر یک نظام بانکی برمبنای حق و عدل استوار شود و در این چارچوب باثبات و سلامت باشد، هدف تأمین مالی اقتصاد به‌طور اعم و بخش واقعی اقتصاد به‌طور اخص تأمین خواهد شد.</p>	

فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۱)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>نظام تأمین مالی مفهوم موسع داشته و علاوه بر بازار پول (نظام بانکی) شامل بازار سرمایه و بازار بیمه نیز است. لذا این ابهام قابل طرح است که قانون بانکداری برای بازار سرمایه و بازار بیمه نیز احکامی دارد. بررسی مواد طرح نشان می‌دهد چنین احکامی وجود ندارد. بنابراین باید هدف سوم طرح به نظام بانکی محدود شود. محدود کردن حمایت قانون بانکداری از بخش واقعی به عنوان یک بخش از کل اقتصاد، در تضاد با هدف تعیین شده در بند دوم است که در آن استقرار نظام بانکداری بر مبنای حق و عدل را سرلوحه کار قرار داده است.</p>	
<p>یکی از اهداف و مأموریت‌های اساسی نظام‌های بانکی به‌ویژه در کشورهای در حال توسعه، حمایت از برنامه‌های توسعه‌ای کشور است که باید در بند «۳» این ماده لحاظ شود.</p>	مرکز تحقیقات اسلامی مجلس شورای اسلامی
<p>موارد چهارگانه ارائه شده برای اهداف این طرح در برخی موارد همپوشانی دارد ضمن اینکه استفاده از برخی مفاهیم کلی مانند استقرار نظام بانکداری بر مبنای حق و عدل، روشن نیست.</p>	اتاق بازرگانی
<p>با وجود آنکه در ماده (۱) این لایحه «استقرار نظام بانکی بر مبنای حق و عدل و منطبق با احکام فقه اسلامی» را به عنوان اهداف مهم قانون بر شمرده است، اما متأسفانه مانند قانون فعلی به تعریف حقوق اقشار مختلف جامعه از منابع نظام بانکی و خلق پول و اعتبار نپرداخته و به‌ویژه مشخص نیست سهم اصناف و بنگاه‌های کوچک و متوسط از نظام بانکی چقدر است و چگونه این استیفای حق باید صورت بگیرد. هر چند در ماده (۹) لایحه «به دسترسی عادلانه عموم مردم» به منابع بانکی و تعیین شاخص‌های آن اشاره شده، اما دستورات مرتبط با آن را به مصوبات هیئت نظارت ارجاع داده و بدین ترتیب با مشخص نبودن این حقوق زمینه برای ایجاد یک نظام بانکی عادلانه مجدداً فراهم نشده است.</p>	اتاق اصناف
<p>در ماده (۱) در خصوص اهداف، عبارت «تأمین ثبات و سلامت نظام پولی و بانکی» به نظر می‌رسد بهتر است حذف گردد، زیرا از وظایف و اهداف بانک مرکزی نمی‌باشد و عبارت‌های زیر به اهداف اضافه گردد:</p> <ul style="list-style-type: none"> - استقرار نظام تعاون (توسعه روح تعاون و همکاری) - استقرار نظام قرض الحسنه (توسعه نظام قرض الحسنه) 	بانک انصار

فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۱)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در ماده (۱) طرح، اهداف قانون در قالب ۴ بند اشاره گردیده است. عموماً اهداف قانون به اختصار ذکر شده و به مهمترین اهداف مورد نظر اشاره می‌گردد. بنابراین جایگزین این ماده با ماده (۱) لایحه قانون بانکداری که به اختصار مهمترین اهداف قانون را اشاره نموده، پیشنهاد می‌گردد. همچنین در بند «۴» این بند صیانت از حقوق سپرده‌گذاران و سایر ذینفعان به‌عنوان یکی از اهداف این قانون عنوان شده است. این در حالی است که هدف اصلی در تنظیم قانون بانکداری، صیانت از حقوق سپرده‌گذاران بوده و در کلیه بندهای قانون نیز این هدف مد نظر قرار گرفته است. صیانت از منافع سایر ذینفعان از جمله سهامداران عموماً از طریق سازوکارهای قانونی دیگری دنبال شده و در قانون بانکداری کشور مطرح نمی‌باشند.	بانک اقتصاد نوین
در فصل اول ماده (۱) تعاریف بانک و مؤسسات اعتباری و عملیات بانکی به‌صورتی که بیانگر موضوع باشد بیان شده است و می‌بایست به تعاریف توجه شود. تعاریف بانک و مؤسسات اعتباری در بند «۸» و تعریف سپرده بند «۱۳» و تعریف اعتبار در بند «۱۵» از جمله این موارد است.	بانک کارآفرین
درج «رسالت سازمانی» (Mission Statement) در متن قوانین بانکداری سایر کشورهای جهان، امری حتمی و الزامی بوده و قانونگذار با این کار، علاوه بر اینکه هدف غایی از تصویب قانون را تعیین می‌کند، سمت و سوی سایر مواد قانون را هم مشخص می‌کند لذا بعدها در صورت ابهام در هر یک از مواد قانونی، این رسالت سازمانی است که مبنای تفسیرهای قانونی خواهد شد. رسالت سازمانی را باید مختصر و موجز تعریف کرد و اجزای آن نیز نباید با یکدیگر تزامن داشته باشند. ماده (۱) این طرح فاقد هر دو مشخصه یک رسالت سازمانی خوب است زیرا هم طول است و هم اجزای آن با یکدیگر تزامن دارند. درخصوص تزامن؛ ذکر این نکته کفایت می‌کند که صیانت از حقوق سپرده‌گذاران با صیانت از حقوق سهامداران (به‌عنوان بخشی از ذینفعان) در بسیاری از موارد با یکدیگر تلاقی پیدا می‌کند. در همین طرح هم به‌درستی بسیاری از حقوق سهامداران ممنوع یا محدود شده که تنها در پارادایم «حفاظت از منافع سپرده‌گذاران» می‌توان آن را درک و فهم کرد لذا ذکر حفاظت از منافع «همه» عملاً رسالت فاقد خاصیتی را برای این قانون رقم خواهد زد که نه تنها گره‌ای از مشکلات را باز نخواهد کرد بلکه در صورت تصویب؛ به اغتشاشات نظری و قانونی هم دامن خواهد زد. شایان ذکر است که در سایر قوانین بانکداری؛ عمدتاً به «حفظ ثبات و سلامت نظام بانکی» و «حفاظت از منافع سپرده‌گذار» اشاره می‌شود.	امیرحسین امین آزاد
اهداف قانون نظام بانکی کشور با توجه به نقش بنیادی بانک‌ها و مؤسسات اعتباری در رشد و توسعه اقتصادی، نباید منحصر به چهار مورد کاملاً محدود به شبکه بانکی باشد. پیشنهاد می‌شود موارد ذیل به اهداف آن اضافه شود. ۱. رشد و توسعه اقتصادی: اقتصاددانان درخصوص نقش نظام بانکی در رشد و توسعه کشورها اجماع دارند و این موضوع در بانکداری بدون ربا که تمام معاملات	اکبر کشاورزبان

فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۱)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>آن بر پایه اقتصاد واقعی بنا شده است، بیشتر مطرح است. بنابراین اضافه نمودن آن به یکی از اهداف بانکداری بدون ربا ضروری است (در قانون قبلی نیز مطرح است).</p> <p>۲. بانکداری اخلاقی: در دهه اخیر در نظام بانکداری متعارف (ربوی) پررنگ شده و اغلب اندیشمندان اقتصادی، رعایت اخلاق (اخلاق حرفه‌ای) و مسئولیت‌های اجتماعی در بانکداری را یکی از اصول بنیادی مشتری‌مداری قلمداد می‌کنند. بر این اساس در بانکداری بدون ربا (اسلامی) نیز این موضوع محل اعراب بیشتری دارد و باید یکی از اهداف آن مطرح شود. بند «۱» ماده (۱) قانون عملیات بانکی بدون ربا نیز به آن پرداخته است (بند «۱» ماده (۱): استقرار نظام پولی و اعتباری برمبنای حق و عدل به‌منظور تنظیم گردش صحیح پول و اعتبار در جهت سلامت و رشد اقتصاد کشور). در این قانون نیز به‌عنوان یکی از اهداف بانکداری اضافه شود.</p> <p>۳. کنترل پایه پولی، نرخ تورم و ارزش پول ملی</p> <p>۴. کمک به افزایش سرمایه‌گذاری از طریق تأمین مالی داخلی و خارجی</p> <p>۵. کاهش هزینه مبادله و کمک به افزایش معاملات</p> <p>۶. تحقق اهداف نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران از طریق اجرای صحیح سیاست‌های پولی و اعتباری</p> <p>۷. بهبود سرمایه اجتماعی از طریق افزایش اعتماد و اطمینان مردم به نظام بانکی و...</p>	
<p>در بند «۱» ماده (۱)، کلمه ثبات مبهم است. معمولاً ثبات برای قیمت‌ها استفاده می‌شود نه ثبات نظام پولی و بانکی</p> <p>در بند «۳» قسمت «بخش واقعی اقتصاد کشور» مبهم است. نظام پولی از همه بخش‌های اقتصادی باید حمایت کند. در غیر این صورت برخی بخش‌ها فاقد حامی خواهند بود.</p>	فتح اله تاری

ماده (۲)

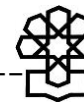
اصطلاحات مورد استفاده در این قانون [طرح] در معانی زیر به کار رفته است:

۱. **بانک مرکزی:** بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران
۲. **شورای فقهی:** شورای فقهی بانک مرکزی
۳. **هیئت نظارت:** هیئت نظارت بر مؤسسات اعتباری
۴. **عملیات بانکی:** اعطای اعتبارات و تسهیلات مبتنی بر ذخایر تجهیز شده
۵. **خدمات بانکی:** عملیاتی غیر از تجهیز ذخایر و اعطای تسهیلات و اعتبارات، نظیر صدور ضمانتنامه، گشایش اعتبار اسنادی و ... که بانکها و مؤسسات اعتباری به درخواست مشتریان خود انجام داده و در قبال آن کارمزد دریافت می کنند.
۶. **ذخایر:** اسکناس و مسکوک منتشره و سپرده های بانکها نزد بانک مرکزی که قوه ابرا دارد.
۷. **مؤسسه اعتباری:** شخص حقوقی است که به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و به انجام عملیات بانکی و ارائه خدمات بانکی مبادرت می نماید.
۸. **بانک:** مؤسسه اعتباری است که به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی از عنوان بانک استفاده می کند و می تواند مشتمل بر انواع مختلفی از جمله بانکهای تجاری، تخصصی، توسعه ای، سرمایه گذاری، قرض الحسنه، منطقه ای، مجازی، خرد و جامع باشد. در این قانون هر جا از واژه بانک استفاده می شود، همه مؤسسات اعتباری اعم از اینکه از عنوان بانک استفاده کنند یا نکنند را شامل می شود؛ مگر آنکه خلاف آن تصریح شده باشد.
۹. **مؤسسه اعتباری غیربانکی:** مؤسسه اعتباری است که بدون استفاده از عنوان بانک صرفاً در محدوده معینی که به موجب قانون تعیین می شود، اجازه انجام عملیات بانکی را دارد. صندوق قرض الحسنه و تعاونی اعتبار، نمونه هایی از مؤسسه اعتباری غیربانکی هستند.
۱۰. **بانک قرض الحسنه:** مؤسسه اعتباری غیرانتفاعی است که به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی از عنوان بانک قرض الحسنه استفاده می کند. بانک قرض الحسنه از طریق انواع سپرده بدون سود، انتشار اوراق بهادار بدون بازده (مانند صکوک وقف و قرض الحسنه)، وجوه اداره شده و کمک های خیرین، تجهیز ذخایر می نماید و مبتنی بر آن

تسهیلات قرض الحسنه به متقاضیان اعطا می‌نماید.

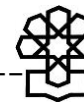
۱۱. **صندوق قرض الحسنه:** مؤسسه اعتباری غیرانتفاعی است که طبق ضوابط اعلامی بانک مرکزی تأسیس شده و از طریق سپرده قرض الحسنه و کمک‌های خیرین مبادرت به تجهیز منابع نموده و منابع مذکور را صرف اعطای تسهیلات قرض الحسنه به متقاضیان می‌نماید.
۱۲. **تعاونی اعتبار:** مؤسسه اعتباری است که طبق قانون و ضوابط اعلامی بانک مرکزی در قالب شرکت تعاونی برای رفع نیازهای اعتباری اعضا تأسیس می‌شود. تعاونی‌های اعتبار مجاز به سپرده‌پذیری، اعطای تسهیلات و ارائه خدمات بانکی به غیراعضای خود نیستند.
۱۳. **سپرده:** تعهد بانک به بازپرداخت است که می‌تواند به همراه سود یا بدون آن و یا با کسر مبلغی از آن ایفا شود.
۱۴. **تسهیلات:** منابع مورد نیاز متقاضیان که در چارچوب این قانون به آنان اعطا می‌شود.
۱۵. **اعتبار:** عبارت است از تعهد به پرداخت تسهیلات به اشخاص یا پذیرش تعهد در قالب اعتبارات اسنادی، ضمانتنامه، ظهرنویسی یا موارد مشابه
۱۶. **سرمایه نظارتی:** مجموع آن دسته از ارقام ترازنامه‌ای بانک نظیر سرمایه پرداخت‌شده، اندوخته‌ها، سود انباشته و ذخایر می‌باشد که قابلیت جبران زیان‌های وارده به بانک را دارد.
۱۷. **ابزارهای پرداخت:** کلیه امکاناتی که اشخاص را قادر به پرداخت یا انتقال وجوه می‌سازد.

فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۲)	
نظرات و نقدها	اظهاری نظر کنندگان
مورد نقد: عملیات بانکی: اعطای اعتبارات و تسهیلات مبتنی بر ذخایر تجهیز شده	بانک مرکزی
با توجه به تعریف ذخایر در بند «۶»، ذخایر تجهیز شده در این بند بسیار محدود بوده و کلیه منابع تجهیز شده بانک‌ها را دربر نمی‌گیرد. درواقع، عملیات بانکی اعطای تسهیلات و اعتبار مبتنی بر جذب سپرده است.	

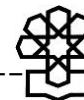
فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>موارد نقد:</p> <p>مؤسسه اعتباری: شخص حقوقی است که به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و به انجام عملیات بانکی و ارائه خدمات بانکی مبادرت می نماید.</p> <p>بانک: مؤسسه اعتباری است که به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی از عنوان بانک استفاده می کند و می تواند مشتمل بر انواع مختلفی از جمله بانک های تجاری، تخصصی، توسعه ای، سرمایه گذاری، قرض الحسنه، منطقه ای، مجازی، خرد و جامع باشد. در این قانون هر جا از واژه بانک استفاده می شود، همه مؤسسات اعتباری اعم از اینکه از عنوان بانک استفاده کنند یا نکنند را شامل می شود؛ مگر آنکه خلاف آن تصریح شده باشد.</p> <p>۱. تعاریف ارائه شده برای نهادهای بازار پول شامل مؤسسه اعتباری، بانک، مؤسسه اعتباری غیربانکی مبهم بوده و از انسجام لازم برخوردار نیست. این امر به ویژه در داخل متن مشهود است که در برخی از احکام مشخص نیست که کدام یک از این عبارت جنبه عام تر داشته و کدام یک جنبه خاص.</p> <p>۲. محدودیت ها و حدود فعالیت هر یک از نهادهای بازار پول باید به صورت یک ماده و در داخل متن قانون آورده شود. در واقع باید از ذکر احکام در تعاریف خودداری کرد.</p> <p>۳. با عنایت به اینکه برخی از احکام قانون جنبه عام داشته و تمامی نهادهای بازار پول ملزم به رعایت آن می باشند، لذا باید یک اصطلاح به عنوان اصطلاح عام تعریف شده و سایر اصطلاحات دیگر ذیل آن تعریف شود.</p>	
<p>مورد نقد: سپرده: تعهد بانک به بازپرداخت است که می تواند به همراه سود یا بدون آن و یا با کسر مبلغی از آن ایفا شود.</p> <p>تعریف ارائه شده صرفاً ناظر بر ویژگی سپرده بوده و تعریف نیست.</p>	
<p>مورد نقد: شورای فقهی: شورای فقهی بانک مرکزی</p> <p>در لایحه قانون بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران لحاظ شده است.</p>	
<p>مورد نقد: ذخایر: اسکناس و مسکوک منتشره و سپرده های بانک ها نزد بانک مرکزی که قوه ابرا دارد.</p>	

فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>۱. ذخایر تعریف شده با آنچه که در عملیات بانکی و حسابداری بانک‌ها انجام می‌شود، موضوعیت ندارد. در واقع واژه به کار رفته غلط است.</p> <p>۲. اجزای در نظر گرفته شده برای ذخایر، در واقع ابزارهای جمع‌آوری سپرده‌ها نیست، بلکه ابزارهای نگهداری سپرده‌هاست. تسهیلات از محل سپرده‌ها پرداخت می‌شود نه از محل اسکناس و مسکوک و یا سپرده‌ها نزد بانک مرکزی.</p> <p>۳. تعریف ارائه شده از ذخایر در این بند، با موارد استفاده شده در متن طرح پیشنهادی سنخیت و هماهنگی ندارد. به عنوان مثال در تعریف عملیات بانکی، ذخایر تجهیز شده تمام سپرده‌های دریافتی بانک‌ها را دربر نمی‌گیرد. یا در بندهای «۲-۱۰» و «۲-۱۶» تعریف ذخایر با مفهوم ارائه شده، سازگار نیست.</p>	
<p>پیشنهاد می‌شود تعریف ذخایر با تعاریف رایج کتب پول و بانکداری تطبیق داده شود.</p>	
<p>با توجه به حضور مؤسسات مالی - اعتباری و شرکت‌های لیزینگ در اقتصاد کشور بهتر است این مؤسسات هم در قانون بیابند و تعیین تکلیف شوند و مناسب است بندهای «۱۳» و «۱۴» به تعریف مؤسسه مالی اعتباری و شرکت‌های لیزینگ اختصاص یابد. متن ماده به صورت زیر اصلاح گردد:</p> <p>مؤسسه اعتباری غیربانکی: مؤسسه اعتباری است که بدون استفاده از عنوان بانک صرفاً در محدوده معینی که به موجب قانون تعیین می‌شود، اجازه انجام عملیات بانکی را دارد. صندوق قرض الحسنه، مؤسسه مالی - اعتباری، شرکت لیزینگ و تعاونی اعتبار، نمونه‌هایی از مؤسسه اعتباری غیربانکی هستند.</p>	مرکز تحقیقات اسلامی شورای اسلامی
<p>تعریف سپرده با مواد (۵۶) و (۶۰) این قانون هماهنگ شود.</p>	
<p>بند «۴»</p> <p>۱. چون واژه تسهیلات مفرد است، اعتبارات نیز به صورت مفرد آن (اعتبار) به کار برده می‌شود تا با یکدیگر همخوانی داشته باشند.</p> <p>۲. استفاده واژه «منابع» به جای «ذخایر» به این دلیل صورت می‌گیرد که «ذخایر» طبق بند «۶» ماده (۲) به گونه‌ای تعریف شده است که در صورت استفاده از این واژه، اعطای تسهیلات از سپرده یک مؤسسه اعتباری که نزد بانک مرکزی نیست، عملیات بانکی محسوب نخواهد شد. حال آنکه شرکت‌های پس‌انداز و تسهیلات یا صندوق‌های قرض الحسنه مجاز به داشتن سپرده نزد بانک‌ها می‌باشند.</p> <p>۳. در بند پیش‌نویس به صورت ضمنی اشاره به انجام همزمان تجهیز منابع و تأمین منابع (اعطای اعتبار و تسهیلات) دارد که پیشنهاد می‌شود همین مطلب به صورت</p>	واجباً

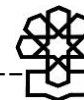
فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>صریح بیان شود.</p> <p>۴. با توجه به تعریف «سپرده» در این پیش نویس، جهت شمول بیشتر واژه «وجه» نیز تصریح شود.</p> <p>متن پیشنهادی: عملیات بانکی: تجهیز منابع با دریافت هرگونه وجه یا سپرده و به کارگیری آن در قالب اعطای اعتبار و تسهیلات</p>	
<p>بند «۷»</p> <p>۱. وجود عملگر شرطی «و» موجود بین گزاره‌های شرطی «انجام عملیات بانکی» و «ارائه خدمات بانکی» باعث می‌شود که وقوع هر دو شرط به صورت همزمان به عنوان شرط تحقق تعریف مؤسسه اعتباری در نظر گرفته شود و شخصی که فقط عملیات بانکی انجام می‌دهد، دیگر مؤسسه اعتباری محسوب نشود.</p> <p>۲. حال آنکه شرکت‌های پس انداز و تسهیلات تنها به انجام عملیات بانکی مبادرت می‌کنند که با این تعریف از دایره شمول مؤسسات اعتباری خارج خواهند شد که با توجه به عملکرد آنان و مخاطرات پیش روی این فعالیت‌ها، عدم پوشش آنان پیشنهاد نمی‌شود. همچنین صندوق‌های قرض الحسنه و شرکت‌های تعاونی اعتبار نیز می‌توانند تنها به عملیات بانکی بپردازند. چنانچه در تبصره «۲» ماده (۱۳۳) نیز از انجام خدمات بانکی مذکور در این ماده منع شده‌اند.</p> <p>۳. در ادامه، عبارت «مؤسسه اعتباری» با مفهوم تعریف پیشنهادی، استفاده می‌شود.</p> <p>متن پیشنهادی:</p> <p>مؤسسه اعتباری: شخص حقوقی است که به موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و به انجام عملیات بانکی مبادرت می‌نماید.</p>	
<p>بند «۷»</p> <p>- وجود عملگر شرطی «و» موجود بین گزاره‌های شرطی «انجام عملیات بانکی» و «ارائه خدمات بانکی» باعث می‌شود که وقوع هر دو شرط به صورت همزمان به عنوان شرط تحقق تعریف مؤسسه اعتباری در نظر گرفته شود و شخصی که فقط عملیات بانکی انجام می‌دهد، دیگر مؤسسه اعتباری محسوب نشود.</p> <p>- حال آنکه شرکت‌های پس انداز و تسهیلات تنها به انجام عملیات بانکی مبادرت می‌کنند که با این تعریف از دایره شمول مؤسسات اعتباری خارج خواهند شد که با توجه به عملکرد آنان و مخاطرات پیش روی این فعالیت‌ها، عدم پوشش آنان پیشنهاد نمی‌شود. همچنین صندوق‌های قرض الحسنه و شرکت‌های تعاونی اعتبار نیز</p>	

فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>می‌توانند تنها به عملیات بانکی بپردازند. چنانچه در تبصره «۲» ماده (۱۳۳) نیز از انجام خدمات بانکی مذکور در این ماده منع شده‌اند.</p> <p>- در ادامه، عبارت «مؤسسه اعتباری» با مفهوم تعریف پیشنهادی، استفاده می‌شود.</p> <p style="text-align: right;">متن پیشنهادی:</p> <p>مؤسسه اعتباری: شخص حقوقی است که به‌موجب قانون یا با مجوز بانک مرکزی تأسیس شده و به انجام عملیات بانکی مبادرت می‌نماید.</p>	
<p style="text-align: right;">بند «۸»</p> <p>- هر چند استفاده از عبارت «بانک» برخلاف تعریف دقیق آن و مشابه با تعریف «مؤسسه اعتباری» ایرادی ندارد، ولی با وجود تعریف «مؤسسه اعتباری» باعث کژتابی شده و وجود تعاریفی دیگر چون «مؤسسه اعتباری غیربانکی»، «تعاونی اعتبار» و «صندوق قرض‌الحسنه» در این پیش‌نویس، عدم لزوم این نوع به‌کارگیری از عبارت «بانک» برخلاف تعریف آن بیش از پیش مشخص می‌شود.</p> <p>- با توجه به تفاوت ساختاری انواع مختلف مؤسسات اعتباری با یکدیگر، بسیاری از مواد این قانون قابلیت الزامی شدن برای تمامی آنان را به‌طور یکجا و بدون تغییر در برخی مفاد آن ندارند. البته در مواردی نیز امکان الزامی شدن برای کل مؤسسات را دارا می‌باشند. لذا لزوم تمییز انواع مختلف مؤسسات اعتباری مشمول این قانون به چشم می‌خورد که همگی تحت عنوان مؤسسات اعتباری شناخته شوند. از این‌رو نیاز به تفکیک، دسته‌بندی و به‌کارگیری صریح این تعاریف وجود دارد.</p> <p>- با تغییر تعریف «مؤسسه اعتباری غیربانکی»، لزوم استفاده درست و به‌موقع از تعاریف «مؤسسات اعتباری» و «بانک» وجود دارد تا سایر مؤسسات اعتباری به غیر از بانک، مؤسسات اعتباری غیربانکی (با تعریف پیشنهادی)، شرکت‌های تعاونی اعتبار و صندوق قرض‌الحسنه را بتوان تحت عنوان مؤسسه اعتباری فراخوانی کرد و مفاد لازم را بر آنان الزام نمود.</p> <p>- بجز در مواردی که تصریح شده است که منظور از واژه «بانک» فقط بانک‌های مجاز می‌باشند، در صورت پذیرش این پیشنهاد لازم است که واژه «بانک» به «مؤسسه اعتباری» تغییر پیدا کند.</p> <p>- در ادامه، واژه «بانک» با مفهوم تعریف پیشنهادی، استفاده می‌شود.</p>	

فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>متن پیشنهادی:</p> <p>بانک: مؤسسه اعتباری است که به موجب قانون و یا با مجوز بانک مرکزی از عنوان «بانک» استفاده می‌کند که می‌تواند مشتمل بر انواع مختلفی از جمله؛ تجاری، تخصصی، توسعه‌ای، قرض‌الحسنه، منطقه‌ای، مجازی، خرد و جامع باشد.</p> <p>بند «۹»</p> <p>۱. در مورد «مؤسسه اعتباری غیربانکی» اگرچه در ابتدا به نظر می‌رسد که منظور از آن، هرگونه مؤسسه اعتباری غیر از بانک است، ولی باید توجه داشت که در حال حاضر این عبارت خود نوعی مستقل از مؤسسه اعتباری است و بانک مرکزی با این عنوان اقدام به صدور مجوز می‌کند. مانند مؤسسات اعتباری توسعه، کوثر مرکزی، ملل (عسگریه)، نور، کاسپین و ....</p> <p>۲. وسعت فعالیت مؤسسات اعتباری غیربانکی به گونه‌ای است که بیشترین تناسب را با بانک‌ها دارند. لذا بسیاری از قوانین حاکم بر بانک‌ها را (که نمی‌توان بر دیگر مؤسسات اعتباری اعمال کرد) می‌توان برای این مؤسسات در نظر گرفت. لذا تعریف مستقل آنان جهت استفاده در متن قانون ضروری است.</p> <p>۳. با توجه به تعاریف «صندوق قرض‌الحسنه» و «تعاونی اعتبار» ضرورت مبنی بر تعریف مؤسسه اعتباری غیربانکی به گونه‌ای که این دو را شامل شود، نیست.</p> <p>۴. در ادامه، عبارت «مؤسسه اعتباری غیربانکی» با مفهوم تعریف پیشنهادی، استفاده می‌شود.</p> <p>۵. تعریف «مؤسسه اعتباری غیربانکی» در این پیش‌نویس به گونه‌ای است که دایره شمول آن غیر از مؤسسات اعتباری غیربانکی فعلی، تعاونی اعتبار و صندوق قرض‌الحسنه، سایر مؤسسات اعتباری به غیر از بانک مانند شرکت پس‌انداز و تسهیلات را نیز شامل می‌شود. با تغییر تعریف آن، سایر مؤسسات اعتباری مانند شرکت پس‌انداز و تسهیلات همچنان ذیل تعریف «مؤسسه اعتباری» قرار می‌گیرند و از این طریق می‌توان به قوانین حاکم بر آنان اشاره کرد.</p> <p>متن پیشنهادی:</p> <p>مؤسسه اعتباری غیربانکی: مؤسسه اعتباری است که با مجوز بانک مرکزی از عنوان «مؤسسه اعتباری غیربانکی» استفاده کرده و صرفاً در محدوده معینی اجازه انجام عملیات و خدمات بانکی را دارد.</p>	

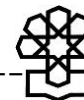
فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p style="text-align: right;">بند «۵»</p> <p>- گزاره منطقی استفاده از عبارت «غیر از تجهیز ذخایر و اعطای تسهیلات و اعتبارات» به گونه‌ای است که نبود فقط یکی از دو عبارت «تجهیز ذخایر» و «اعطای تسهیلات و اعتبارات» را به‌طور کامل شامل نمی‌شود و این درحالی است که چون عملیات بانکی به معنی وجود توأمان دو شرط (اشتراک دو شرط) است، وجود یکی به تنهایی باید در خدمات بانکی آورده شود.</p> <p>- همچنین در این بند به «عملیات بانکی» (تجهیز ذخایر و اعطای تسهیلات و اعتبارات) تا حدودی اشاره شده است که به نظر می‌رسد که منظور همین عبارت می‌باشد. لذا با توجه به تعریف آن در بند «۴» این ماده و رعایت اختصار، پیشنهاد می‌شود که این عبارت به کار برده شود.</p> <p>- طبق این بند دریافت کارمزد برای ارائه خدمات بانکی الزامی است درحالی که ضرورتی که به وجود این شرط نیست لذا استفاده از واژه «می‌تواند» پیشنهاد می‌شود.</p> <p>- دایره شمول «خدمات بانکی» به‌موجب تعریف آن هر عملی غیر از «عملیات بانکی» خواهد بود که با مفاد ماده (۱۳۳) همخوانی ندارد؛ لذا به‌منظور ایجاد هماهنگی و محدود کردن دایره شمول این تعریف لازم است که قید «به‌موجب مفاد این قانون» در آن تصریح شود.</p> <p>- با توجه به تعریف «مؤسسه اعتباری»، این عبارت اعم از تعریف «بانک» بوده لذا استفاده از واژه «بانک» ضرورت ندارد.</p> <p style="text-align: right;">متن پیشنهادی:</p> <p>خدمات بانکی: اقداماتی غیر از عملیات بانکی که مؤسسه اعتباری می‌تواند به‌موجب مفاد این قانون و به درخواست مشتریان خود انجام داده و در قبال آن کارمزد دریافت کند. مانند صدور ضمانتنامه، گشایش اعتبار اسنادی و ...</p>	
<p style="text-align: right;">بند «۵»</p> <p>علیرغم آنکه در بند «۷» ماده (۲) این قانون، بانک یکی از اقسام مؤسسات اعتباری است، در این ماده مؤسسات اعتباری در کنار بانک بیان شده و ممکن است این ابهام به‌وجود آید که بانک و مؤسسات اعتباری دو مفهوم مجزا از یکدیگر هستند؛ لذا لازم است عبارت «مؤسسات اعتباری» به «مؤسسات اعتباری غیربانکی» تغییر یابد.</p>	

فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>متن پیشنهادی:</p> <p>خدمات بانکی: عملیاتی غیر از تجهیز ذخایر و اعطای تسهیلات و اعتبارات نظیر صدور ضمانت‌نامه، گشایش اعتبار اسنادی و ... که بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی به درخواست مشتریان خود انجام داده و در قبال آن کارمزد دریافت می‌کنند.</p>	
<p>بند «۶»</p> <p>نکته‌ای که در این بند وجود دارد، عبارت «قوه ابراء» است. این ترکیب پیش‌تر در بند «ب» ماده (۲) قانون پولی و بانکی کشور هم تکرار شده بود؛ لذا بهتر است اشتباهات قانون مزبور در طرح جدید تکرار نشود؛ توضیح آن که قوه ابراء اصلاتی در قدرت پول ندارد؛ زیرا در یک نظام حقوقی منظم معمولاً از تعبیر و اصطلاحات در یک معنا و نیز در جای مناسب خود به کار می‌رود. مطابق ماده ۲۶۴ قانون مدنی، ابراء یکی از اسباب سقوط تعهد است که لزوماً مسبوق به یک دین است پس آنچه اصلت دارد، ایجاد دین است و هر آنچه بتواند موجب دین شود و ذمه اشخاص را مشغول نماید، توانایی فراهم نمودن براءت ذمه و سقوط تعهد را نیز خواهد داشت.</p> <p>از این گذشته ابراء در مواردی به کار می‌رود که شخصی از طلب خود صرف‌نظر می‌کند و در مواردی که یک شخص دین خود را می‌پردازد، نمی‌گویند ابراء نمود بلکه گفته شود که به عهد خود وفا کرد و از همین تعبیر نیز مشخص می‌شود که ابراء عملی است که از طرف طلبکار انجام می‌شود در حالی که در این بند از لایحه مراد آن است که شخص مدیون با پرداخت پول رایج، ذمه خود را بری نماید و حتی باید افزود که ابراء یک عمل حقوقی است در حالی که براءت ذمه یک واقعه حقوقی است و نباید این دو خلط گردد؛ لذا بهتر است به جای ترکیب «قوه ابراء» از عبارت «توان فراهم کردن براءت ذمه» استفاده شود.</p> <p>متن پیشنهادی:</p> <p>ذخایر: اسکناس و مسکوک منتشره و سپرده‌های بانک‌ها نزد بانک مرکزی که توان فراهم کردن براءت ذمه دارد.</p>	
<p>۱. استفاده از کلمه «ذخائر» به جای کلمه «منابع» در بندهای «۵»، «۶» و «۱۰» کاربردی نامناسب داشته و پیشنهاد می‌شود نسبت به اصلاح آن اقدام گردد.</p> <p>۲. در بندهای «۷» و «۸» ماده (۲) کلمه «یا» ما بین عبارت «موجب قانون و یا مجوز بانک مرکزی»، کلمه‌ای اضافی است و در هر صورت مجوز تأسیس مؤسسات</p>	<p>کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری</p>

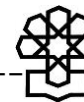
فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>اعتباری می‌بایست توسط بانک مرکزی صادر گردد.</p> <p>۳. در بندهای «۱۰»، «۱۱» و «۱۲» ضرورتی که موجب تعریف «بانک قرض‌الحسنه»، «صندوق قرض‌الحسنه» و «تعاونی اعتبار» گردیده است، خود دلیلی است بر ضرورت تعریف سایر بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی که تأسیس آنها مستلزم اخذ مجوز بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران می‌باشد و از این رو می‌بایست یک به یک تعریف و مورد توصیف قرار گیرند.</p> <p>۴. در بند «۱۲»، توجه به نوع فعالیت شرکت‌های تعاونی دارد و از این رو اعطای تسهیلات و ارائه خدمات بانکی به اعضای آنها را مورد اشاره قرار داده است، آیا نوع خدمات و تسهیلات آنان نباید محدود به آیین‌نامه‌ای از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران گردد. به معنی دیگر باید در این قانون روشن شود آیا آنها می‌توانند نسبت به صدور ضمانتنامه، گشایش اعتبارات اسنادی، ارائه خدمات الکترونیکی با استفاده از سیستم هماهنگ شتاب، ساتنا اقدام نمایند؟</p> <p>۵. تعریف سپرده در بند «۱۳» ماده (۱)، تعریف درستی نمی‌تواند باشد. آنجا که از قید «با کسر مبلغی» بیان می‌شود. به هیچ وجه سپرده مردم نباید با کسر مبلغی به آنان بازپرداخت شود اگر منظور بازپرداخت وجه به دفعات می‌باشد بهتر است از جمله شفاف‌تری استفاده گردد.</p> <p>۶. در بند «۱۴» ماده (۲) چون تسهیلات در قالب قراردادهای استصناع، فروش اقساطی یا اجاره به شرط تملیک و مانند آنها عیناً به متقاضیان اعطا نمی‌شود، بنابراین بهتر است بخش پایانی بند مزبور به جای عبارت «به آنان اعطا می‌شود» از عبارت «در اختیار آنان قرار می‌گیرد» استفاده شود.</p>	<p>خصوصی</p>
<p>هر چند در بند «۸» ماده (۱) و در معرفی بانک به بیان کلی انواع بانک از جمله بانک تخصصی که می‌تواند به بخش اصناف مربوط باشد اشاره کرده، اما متأسفانه این لایحه در مورد انواع بانک در ماده (۱۲) به اجمال کفایت کرده و به این موضوع نپرداخته که این انواع بانک دقیقاً دارای چه ویژگی‌هایی است و این امر نیز به مصوبات هیئت نظارت احاله شده است.</p>	<p>اتاق اصناف</p>
<p>۱. بندهای «۱»، «۲» و «۳» از اختصارات می‌باشند و تعاریف تلقی نمی‌شوند. پیشنهاد می‌شود که موارد ذیل مورد تعریف قرار گیرند:</p> <p>- بانک مرکزی عبارت است از یک بانک عمومی که نظارت بر کلیه عملیات بانکی و خدمات و جلوگیری از بحران پولی از طریق حفظ ارزش پولی، تنظیم حجم اعتبارات، اعمال سیاست‌های پولی و بانکی و ... را برعهده دارد.</p> <p>- شورای فقهی عبارت است از یک نهاد نظارت شرعی که وظیفه نظارت بر تأسیس و ایجاد بانک‌ها، سیاست‌های پولی و بانکی و کلیه ضوابط و مقررات مربوط به</p>	<p>بانک انصار^۱</p>

۱. طبق نظر این بانک: واژه مؤسسه اعتباری در تمامی مواد طرح به عبارت نهاد تأمین‌کننده مالی و اعتباری تبدیل شود.

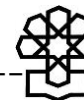
فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>حاکمیت شرکتی و عملیات و خدمات بانکها (کلیه قراردادهای بانکی، ابزارهای جدید تأمین مالی و ...) را برعهده دارد.</p> <p>— هیئت نظارت عبارت است از یک نهاد نظارتی که وظیفه نظارت بر کلیه عملکرد بانکها، اساسنامه بانکها، صدور مجوز بانکها، شرایط تأسیس بانکها و ... را برعهده دارد.</p> <p>۲. بند «۴» تعریف درخصوص عملیات بانکی با توجه به گسترش و توسعه آن در طرح نادرست است. پیشنهاد می‌گردد تعریف عملیات بانکی به شرح زیر باشد:</p> <p>— عملیات بانکی عبارت است از دریافت انواع سپرده‌ها و به‌کارگیری آن در قالب اعطای تسهیلات قرض‌الحسنه سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت (پس‌انداز) و بلندمدت و خاص (انتشار اوراق بهادار اسلامی و گواهی سپرده سرمایه‌گذاری عام).</p> <p>۳. در بند «۶» ماده (۲) واژه ذخایر اشاره به اسکناس و سکوکت منتشره و سپرده‌های بانکها نزد بانک مرکزی (ذخایر قانونی) دارد. درحالی که ذخایر مورد اشاره در بندهای «۴»، «۵» و «۱۰» ماده (۲) دلالت به سپرده‌های مشتریان نزد بانکها، انتشار اوراق بهادار بدون بازده (مانند صکوک وقف و قرض‌الحسنه)، وجوه اداره شده و کمک‌های خیرین دارد، که با همدیگر همخوانی ندارد.</p> <p>۴. بندهای «۷» تا «۱۲» اشاره به تعریف مؤسسه اعتباری و انواع آن، شامل مؤسسات اعتباری بانکی و مؤسسات اعتباری غیربانکی دارد و در آن هرکدام از انواع مؤسسات اعتباری نیز به گونه‌های دیگر تقسیم‌بندی شده‌اند. با توجه به اینکه عنوان طرح، بانکداری جمهوری اسلامی ایران است، پیشنهاد می‌گردد بانک و بانکداری جمهوری اسلامی ایران و انواع آن با رویکرد بانکداری به‌عنوان تأمین‌کننده منابع مالی بنگاه‌های اقتصادی و با توجه به مبانی و اهداف نظام اقتصادی اسلامی و با امعان نظر به قانون اساسی و سیاست‌های اقتصاد مقاومتی مورد تعریف و بازنگری مجدد قرار گیرند، زیرا تعاریف دارای بار حقوقی و فقهی و شرعی است و عدم توجه به این نکته می‌تواند خسارات و لطمات زیادی را به نظام اقتصادی وارد کند، لذا پیشنهاد می‌شود که تعاریف ذیل به‌جای بندهای مذکور در ماده (۲) درج گردد:</p> <p>— نظام بانکداری جمهوری اسلامی ایران عبارت است از مجموعه مؤسسات و نهادهای تأمین مالی که با مجوز بانک مرکزی در قالب عملیات و خدمات بانکی انتشار اوراق بهادار اسلامی و گواهی سپرده سرمایه‌گذاری مبادرت به جذب سپرده نموده و با ارزش‌ها و فرآیند اجرایی، ضوابط و ساختار لازم، مهارت‌های فنی تخصصی حقوقی و فقهی، نیروی انسانی کارآمد و متعهد، نیازهای مالی تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان را تأمین نموده و شامل انواع بانکداری اسلامی کشاورزی، صنعتی، ساختمانی، خدماتی و قرض‌الحسنه باشد.</p> <p>— بانک عبارت است از نهاد تأمین‌کننده مالی که وظیفه پشتیبانی و هدایت بنگاه‌های اقتصادی و خانوارها را برعهده دارد.</p>	

فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>– نهادها و مؤسسات غیربانکی عبارتند از: مجموعه‌ای از نهادها و مؤسسات تأمین‌کننده مالی که با مجوز بانک مرکزی مجاز به انجام برخی عملیات بانکی و خدمات در محدوده معینی که قانون تعیین می‌نماید، می‌باشد (مانند صندوق‌های قرض‌الحسنه و تعاونی اعتبارها).</p> <p>– به‌نظر می‌رسد که تعاریف مذکور بهتر می‌تواند اهداف و مأموریت‌های نظام اقتصادی اسلام را تأمین نماید. زیرا هر سه بخش دولتی، خصوصی و تعاونی در تعاریف فوق لحاظ شده است و از طرفی منطبق با قانون اساسی نیز هست. درحالی که تعاریف ارائه شده در بندهای «۷»، «۸» و «۹» منطبق با ضوابط تقسیم نمی‌باشد.</p> <p>– بانک قرض‌الحسنه عبارت است از نهاد تأمین‌کننده مالی که با مجوز بانک مرکزی از طریق انواع سپرده‌های بدون سود و انتشار اوراق بهادار بدون سود مثل وقف و قرض‌الحسنه (وجوه اداره شده و کمک‌های خیرین) مبادرت به جذب سپرده نمود و منابع مذکور را صرف اعطای تسهیلات قرض‌الحسنه به متقاضیان می‌نماید.</p> <p>– صندوق قرض‌الحسنه عبارت است از نهاد تأمین‌کننده مالی با مجوز بانک مرکزی که در چارچوب ضوابط اعلامی، از طریق سپرده‌های بدون سود و کمک‌های خیرین مبادرت به حذف سپرده نموده و منابع مذکور را صرف اعطای تسهیلات قرض‌الحسنه به متقاضیان می‌نماید.</p> <p>– تعاونی عبارت است از نهاد تأمین‌کننده مالی که با مجوز بانک مرکزی و در چارچوب ضوابط اعلامی مبادرت به جذب سپرده‌ها نموده و منابع مذکور را صرف اعطای تسهیلات و خدمات به اعضای خود می‌نماید.</p> <p>۵. پیشنهاد می‌شود بند «۱۳» ماده (۲) به شرح ذیل اصلاح شود:</p> <p>سپرده عبارت است از وجهی که از اشخاص دریافت می‌گردد. اعم از اینکه همراه سود، بدون سود و یا کسر مبلغی از آن باشد یا نباشد، مشروط به اینکه توسط نهاد و مؤسسه، تأمین پرداخت شود.</p> <p>۶- بند «۱۵» ماده (۲) درخصوص تعریف اعتبار جامع و مانع نیست. زیرا اعتبار علاوه بر تعهد به پرداخت تسهیلات و پذیرش تعهدات شامل توانایی در بازپرداخت اقساط تسهیلات و دیون (اعتماد به متقاضیان تسهیلات و ...) را نیز شامل می‌شود، لذا پیشنهاد می‌شود که تعریف مذکور مورد بازنگری مجدد قرار گیرد.</p>	
<p>در ماده (۲) بند «۴» طرح عملیات بانکی بدین صورت تعریف گردیده: اعطای اعتبارات و تسهیلات مبتنی بر ذخایر تجهیز شده با توجه به اینکه استفاده از اصطلاح ذخایر برای فعالیت سپرده‌گیری بانک‌ها مناسب نمی‌باشد، پیشنهاد می‌گردد از تعریف دریافت هرگونه سپرده از عموم و به‌کارگیری آن در قالب اعطای اعتبار و تسهیلات استفاده گردد.</p>	بانک اقتصاد نوین

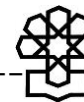
فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>در ماده (۲) بند «۵» طرح، خدمات بانکی بدین صورت تعریف گردیده: عملیاتی غیر از تجهیز ذخایر و اعطای تسهیلات و اعتبارات، نظیر صدور ضمانتنامه، گشایش اعتبار اسنادی و ... که بانکها و مؤسسات اعتباری به درخواست مشتریان خود انجام داده و در قبال آن کارمزد دریافت می کنند پیشنهاد می گردد از تعریف مجموعه اقداماتی غیر از عملیات بانکی که مؤسسه اعتباری می تواند در چارچوب مفاد این قانون به مشتریان ارائه و در قبال آن کارمزد دریافت نماید استفاده گردد.</p>	
<p>در ماده (۲) بند «۸» طرح به تعریف بانک پرداخته و به انواع بانکها اشاره شده است، لکن جز بانک قرض الحسنه تعریفی از بانکهای مورد اشاره ارائه نشده است. در ماده (۱۲) نیز اشاره گردیده تعریف ساختار مالکیت مدیریت و چارچوب فعالیتها و محدودیتهای هر یک از انواع بانکهای یاد شده، مطابق با دستورالعملی خواهد بود که توسط بانک مرکزی تهیه و به تصویب هیئت نظارت می رسد. ماده (۱۲) بندهای «۱۱» و «۱۲» به ترتیب به تعریف صندوق قرض الحسنه و تعاونی اعتبار پرداخته است. در حالی که به سایر مؤسسات اعتباری غیربانکی همچون شرکت پس انداز و تسهیلات اشاره ای نشده و تعریفی ارائه نگردیده است. لذا پیشنهاد می گردد جهت شفافیت بیشتر، تعریفی کلی از محدوده فعالیت های این بانکها و مؤسسات اعتبار غیربانکی در قانون ارائه شده و به سایر جزئیات در قالب دستورالعملها پرداخته شود.</p>	
<p>در ماده (۲) بند «۱۳» تعریف سپرده ارائه و اشاره شده تعهد بانک به بازپرداخت است که می تواند به همراه سود یا بدون آن و یا با کسر مبلغی از آن ایفا شود با توجه به اینکه تعریف ارائه شده تعریف کامل و دقیقی نمی باشد، پیشنهاد می گردد، تعریف «سپرده» وجهی است که تحت یکی از عناوین مندرج در این قانون از مشتری دریافت می گردد. بازپرداخت سپرده می تواند به همراه سود یا امتیاز یا بدون آنها و یا با کسر مبلغی از آن باشد جایگزین گردد.</p>	
<p>در ماده (۲) بند «۱۴» تعریف تسهیلات بدین صورت ارائه گردیده: منابع مورد نیاز متقاضیان که در چارچوب این قانون به آنان اعطا می شود. «به نظر می رسد تعریف ارائه شده مغایر با موازین شرعی حاکم بر بانکداری اسلامی می باشد. به عبارت دیگر در هیچ یک از عقود تسهیلاتی (جز مضاربه) که در بانکداری اسلامی مورد استفاده قرار می گیرند، منابع در اختیار متقاضیان قرار نمی گیرد، بلکه برای تأمین مالی فعالیت معینی اختصاص می یابد.</p>	
<p>در ماده (۲) بند «۱۶» طرح «سرمایه نظارتی» بدین صورت تعریف گردیده: مجموع آن دسته از ارقام ترازنامه ای بانک نظیر سرمایه پرداخت شده، اندوخته ها، سود انباشته و ذخایر می باشد که قابلیت جبران زیان های وارده به بانک را دارد. به نظر می رسد ارقام تشکیل دهنده سرمایه نظارتی بانک می بایست به صورت دقیق در قانون مشخص گردد و استفاده از کلمه «نظیر» به مفهوم امکان افزودن ارقام دیگر به این تعریف بوده که در حال حاضر مشخص نمی باشند.</p>	

فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>۱. در بند «۴» ماده (۲) این قانون عبارت «عملیات بانکی» تحت عنوان «اعطای اعتبارات و تسهیلات مبتنی بر ذخایر تجهیز شده» معرفی شده؛ از سوی دیگر وفق بند «۶»، تعریفی از ذخایر آمده است که با ماهیت جذب سپرده در نظام بانکداری سختی ندارد و ضروری است که این ابهام برطرف گردد. همچنین در ذیل این بند باید صراحتاً به موضوع جذب سپرده به‌عنوان جزئی از عملیات بانکی اشاره شود.</p> <p>۲. از طرف دیگر مطابق قوانین و مقررات جاری حاکم بر شبکه بانکی کشور، اعطای تسهیلات و اعتبارات از محل آورده سهامداران و یا سپرده‌های مشتریان نزد بانک‌ها تأمین می‌گردد نه سپرده‌های موجود نزد بانک مرکزی. همچنین عبارت «قوه ابراء» در بند «۶» ماده موصوف دارای ابهام بوده و در تعاریف نیز بدان پرداخته نشده است.</p> <p>۳. در بند «۵» ماده (۲) در خصوص تعریف خدمات بانکی شایان ذکر است با توجه به اینکه در شرایط کنونی بانک‌ها در ازای ارائه برخی از خدمات بانکی کارمزدی دریافت نمی‌کنند (مانند خدمات واریز و برداشت وجه داخلی)، مرتبط کردن مفهوم خدمات بانکی با دریافت کارمزد صحیح نیست.</p> <p>۴. با توجه به اینکه در همه تعاریف موجود از «بانک» و «مؤسسه اعتباری»، مؤسسه اعتباری مفهومی گسترده بوده و شامل بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی می‌شود، درج عبارت «در این قانون هر جا از واژه بانک استفاده می‌شود، همه مؤسسات اعتباری اعم از اینکه از عنوان بانک استفاده می‌کنند یا خیر را شامل می‌شود مگر آنکه خلاف آن تصریح شده باشد» در بند «۸» ماده (۲) بیشتر گمراه‌کننده بود و می‌بایست حذف شود.</p> <p>۵. در بند «۱۰» این ماده دامنه فعالیت بانک قرض‌الحسنه، محدود به انجام عملیات بانکی گردیده، لکن وفق ماده (۳۰) دستورالعمل تأسیس و فعالیت بانک‌های قرض‌الحسنه و نظارت بر آنها ۱۳۸۶/۱۲/۲۶ هیئت محترم وزیران، «بانک قرض‌الحسنه می‌تواند کلیه خدمات بانکی را که در نتیجه آن هیچ‌گونه تعهدی برای استفاده از منابع بانک ایجاد ننماید از جمله صدور انواع حواله، صدور کارت قرض‌الحسنه، ارائه خدمات حساب جاری و غیره را در قبال دریافت کارمزد انجام دهد». لذا موضوع خدمات بانکی در بند مزبور طرح این قانون لحاظ نگردیده است. در این خصوص لازم است که صراحتاً در خصوص مجوز یا عدم مجوز بانک‌های مذکور به انجام خدمات بانکی موضوع قانون ذکر گردد.</p> <p>۶. تعریف ارائه شده از «سپرده» ذیل ماده (۲) طرح به تبیین و تشریح مهیت سپرده نپرداخته بلکه آنچه به‌عنوان تعریف آمده، در واقع نتیجه حاصل از سپرده‌گذاری مشتریان نزد بانک‌هاست. لذا به‌نظر تعریف مزبور نیازمند بازنگری مجدد است.</p> <p>۷. تعریف ارائه شده در بند «۱۵» ماده (۲) در خصوص «اعتبار» با مفهوم این واژه ارتباط چندانی ندارد و این تعریف بیشتر با تعریف «تعهدات» در سیستم بانکی فعلی سختی دارد.</p>	بانک تجارت

فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>۱. تعاریف به کار برده شده در ماده (۲) نیاز به بازنگری دارد زیرا پاره‌ای از بندها دچار ابهام‌اند. یا در برخی بندها نواقصی دیده می‌شود مانند تعریف شورای فقهی که تعریف ارائه نشده و می‌بایست به گونه‌ای تعریف شود که نظارت و حسن اجرا را دربر گیرد و در همین ارتباط لازم است تعاریفی همچون: بازار بین‌بانکی و انواع بانک‌ها به تفکیک (توسعه‌ای - تخصصی - تجاری - سرمایه‌گذاری و...) ذکر شود.</p> <p>۲. با عنایت به اینکه بانک‌های توسعه‌ای - تخصصی مجری سیاست‌های دولت در حوزه اشتغال و... بوده، لذا ضرورت دارد تا در خصوص موارد ذیل نگاه ویژه‌ای به آنها گردد:</p> <p>الف) ذخیره قانونی حداقل دو درصد کمتر از سایر بانک‌ها؛ ب) اعطای خط اعتباری؛ ج) اولویت اعطای اعتبار از محل منابع صندوق توسعه ملی و...؛ د) افزایش سرمایه براساس مأموریت‌های مندرج در قوانین و اسناد بالادستی و اساسنامه آن بانک‌ها.</p> <p>۳. عنوان اعتبار در بندهای «۴»، «۵» و «۱۵» ماده (۲) این طرح واجد تعارض و تناقض بوده و به نظر اصلاح آن امری ضروری است.</p> <p>۴. در تعاریف و در جای جای طرح مزبور اثر محسوسی از «شورای پول و اعتبار» دیده نمی‌شود که به نظر می‌رسد لازم است پس از تعریف هیئت نظارت و شرح وظایف و اختیارات در فصل یا بخشی مجزا گنجانیده شود.</p>	بانک توسعه تعاون
<p>۱. تعریف ارائه شده برای ذخایر در بند «۶» ماده (۲) با ماهیت به کار گرفته شده از عبارت مزبور در تعریف عملیات بانکی موضوع بند «۴» ماده (۲) همخوانی ندارد.</p> <p>۲. منظور از عبارت تعهد پرداخت تسهیلات به اشخاص ارائه شده در بند «۱۴» مشخص نیست.</p> <p>۳. در بند «۱۶» ذیل ماده (۲) ابتدا تعریف سرمایه نظارتی به صراحت تبیین و سپس مصادیق درج شود.</p>	بانک رفاه کارگران
<p>۱. در بندهای «۵»، «۶» و «۱۰» ماده (۲) و نیز موارد دیگر با توجه به معنای تخصصی مالی (ذخیره) بایستی عبارت (ذخائر) به (منابع) اصلاح گردد کما اینکه در بند «۱۱» ماده (۲) از همین عبارت استفاده شده است.</p> <p>۲. در بند «۸» ماده (۲) با توجه به اینکه در این ماده هم از عنوان مؤسسه اعتباری و هم بانک و هم مؤسسه اعتباری غیربانکی استفاده شده و همگی آنها تعریف شده‌اند، لذا استفاده از عنوان بانک برای سایر مؤسسات اعتباری غیربانکی عملاً تعریف مذکور را لغو و بی‌فایده می‌نماید.</p> <p>۳. در خصوص بند «۹» ماده (۲) براساس تعریف به عمل آمده مؤسسه اعتباری غیربانکی مجاز به ارائه خدمات بانکی نیست در حالی که به موجب بند «۱۲» ماده (۲) تعاونی‌های اعتباری که نوعی مؤسسه اعتباری غیربانکی هستند قادر به ارائه خدمات بانکی به اعضای خود می‌باشند.</p> <p>۴. در خصوص بند «۱۳» ماده (۲) تعریف سپرده کاملاً اشتباه است. زیرا سپرده عبارت است از وجوه متعلق به مشتریان مؤسسه اعتباری نزد مؤسسه اعتباری و</p>	بانک سامان

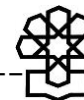
فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
مؤسسه اعتباری متعهد به بازپرداخت اصل آن وجوه و حسب مورد با سود یا بدون آن می‌باشد.	
در تعریف واژه بانک، بانک‌های خرد و جامع به‌عنوان انواع بانک در کنار تخصصی، تجاری و ... آورده شده است. بانکداری خرد و جامع از جمله موارد مربوط به ساختار عملیات بانکداری است و به نوع بانک بستگی ندارد. بانک تجاری می‌تواند از مدل کسب‌وکار بانکداری خرد یا جامع استفاده نماید. به‌نظر می‌رسد به‌کار بردن این دو روش بانکداری در کنار انواع دیگری که همگی بر فلسفه وجودی و مأموریت بانکی دلالت دارند چندان صحیح نمی‌باشد.	بانک سرمایه
نظر به لزوم جامع و مانع بودن تعاریف در قانون و با عنایت به اینکه در هیچ یک از تعاریف ارائه شده در ماده (۲) به دریافت سپرده از مشتریان اشاره‌ای نگردیده است. به‌نظر می‌رسد تعریف ارائه شده در بند «۴» ماده (۲) در خصوص عملیات بانکی کامل نبود و تعریف مندرج در بند «۴» آیین‌نامه نحوه تأسیس و اداره مؤسسات اعتباری غیردولتی در خصوص عملیات بانکی تعریف جامع‌تری باشد. در بند «۱۳» از ماده (۲) و در تعریف سپرده صرفاً تعهد بانک به بازپرداخت سپرده بیان شده است و به فرآیند تودیع وجه از سوی مشتری اشاره‌ای نگردیده است.	بانک صادرات
۱. در طرح عنوان ذخایر به‌جای منابع استفاده شده که متداول نیست. ضمن اینکه در بند «۶» ماده (۲) ذخایر به اسکناس و مسکوک و سپرده نزد بانک مرکزی محدود شده است در حالی که منابع بانکی اقسام مختلفی دارد. ۲. در بند «۸» ذیل ماده (۲) و همچنین ماده (۱۲) از بانک‌های توسعه‌ای نامبرده شده است. پیشنهاد می‌شود جهت ارتقای قدرت تأثیرگذاری این بانک‌ها موارد زیر نیز در طرح ملحوظ گردد: - تعاریف و کارکردهای بانک‌ها و مؤسسات مالی توسعه‌ای در قانون مصوب تصریح گردد. - بانک‌های توسعه‌ای بتوانند در طرح‌های مرتبط با مأموریت خود که دارای توجیه اقتصادی، فنی و مالی هستند، تا سقف ۴۰ درصد اقدام به سرمایه‌گذاری مشترک با بخش خصوصی نمایند و حداکثر تا سه سال بعد از بهره‌برداری سهم خود را واگذار نمایند.	بانک صنعت و معدن
بند «۸» - با عنایت به اینکه بانک‌های تجاری، تخصصی، توسعه‌ای، سرمایه‌گذاری و قرض‌الحسنه می‌توانند به شکل منطقه‌ای، مجازی، خرد و جامع باشند، پیشنهاد می‌شود بعد از عبارت «قرض‌الحسنه» در سطر سوم بند «۸»، عبارت «در قالب» یا «به شکل» اضافه گردد.	بانک قرض‌الحسنه
بند «۱۰» - در نظر گرفتن بانک قرض‌الحسنه به‌عنوان «مؤسسه اعتباری غیرانتفاعی» بسیار ارزشمند و در راستای بانکداری اسلامی است، اما در زمینه نحوه تطابق بانک‌های قرض‌الحسنه موجود با حکم این بند، فرآیندها و سازوکارهای مربوط به آن در قانون پیش‌بینی لازم صورت گیرد.	رسالت

فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
پیشنهاد می‌شود مشکل مزبور در قالب یک تبصره الحاقی ذیل ماده (۱۲) طرح پیشنهادی تبیین و حل و فصل شود. در این راستا می‌توان به بانک مرکزی اجازه داد تا ظرف مدت ۲ سال نسبت به تعیین تکلیف موضوع اقدام نماید.	
تعریف هیئت نظارت در بند «۳» از ماده (۲) واضح و تکمیل گردد.	بانک قرض الحسنه مهر ایران
<p>۱. در این ماده، تعاریف ارائه شده از عملیات بانکی، خدمات بانکی، بانک‌ها و مؤسسات اعتباری محدود و مغایر با وظایف اشاره شده در سایر فصول و ماده‌ها می‌باشد و با توجه به انواع مختلف بانک‌ها، تعریف هر یک از بانک‌ها از جمله تجاری، تخصصی، سرمایه‌گذاری و ... منطقه‌ای، خرد، جامع و وجوه اشتراک و افتراق آنها باید به صورت شفاف بیان گردد. همچنین تعاریف ارائه شده از سپرده، تسهیلات و اعتبار، جامع و کامل نیست و مشمول انواع سپرده‌ها و عقود اسلامی مورد استفاده در نظام بانکی نمی‌باشد.</p> <p>۲. برخی واژگان از جمله بانک‌های تجاری، تخصصی، توسعه‌ای، سرمایه‌گذاری، منطقه‌ای، مجازی، خرد و جامع در ماده (۱۲) و سایر مواد قانونی درج گردیده که تعاریف خاصی از آنها در این ماده بیان نشده است.</p> <p>۳. در بند «۱۳» ماده (۲)، تنها به تعهد بانک به بازپرداخت اشاره شده است و مشخص نیست که چه چیزی باید بازپرداخت (اصل، سود و یا غیره) گردد.</p> <p>۴. در بند «۱۶» ماده (۲)، «سرمایه نظارتی» تعریف گردیده که کاربرد آن در مواد دیگر و ضوابط و شرایط آن مشخص نگردیده است.</p>	بانک ملت
در بند «۸» ماده (۲) طرح، به گروه‌بندی بانک‌ها اشاره شده، لکن لازم است به صورت مجزا به تعاریف و طبقه‌بندی آنها اشاره گردد. این گروه‌بندی می‌تواند برحسب (۱) بانک تجاری (۲) بانک تخصصی (۳) بانک توسعه‌ای (۴) بانک جامع (۵) بانک قرض الحسنه (۶) بانک سرمایه‌گذاری انجام گیرد. توضیح اینکه این طبقه‌بندی در طرح پیشنهادی تحول نظام بانکی صورت گرفته بود ضمن آنکه ارائه طبقه‌بندی و تعاریف عملیاتی با توجه به جامعیت «قانون، بانکداری» ضمن تمایزگذاری و فرهنگ‌سازی، اشاره به مستثنیات را در موارد بعدی میسر می‌سازد. همچنین گروه‌بندی بانک‌ها به نوعی در قسمت ششم ماده (۱۷) «لایحه قانونی اداره امور بانک‌ها» مورد توجه قرار گرفته است. اختصاصاً در خصوص بانک‌های توسعه‌ای پیشنهاد می‌گردد موارد ذیل به صراحت در متن قانون پیش‌بینی گردد: <p>- بانک‌های تخصصی و توسعه‌ای از رعایت برخی از مقررات و الزامات نظارتی و احتیاطی حاکم بر سایر بانک‌ها (تجاری) مستثنا می‌گردند. این بانک‌ها ملزم به رعایت مقررات احتیاطی و نظارتی خاص خود (به شکل مستقل) که توسط بانک مرکزی و با تصویب شورای پول و اعتبار تعیین گردیده، می‌باشند.</p>	بانک مسکن

فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>- معافیت بانک‌های تخصصی و توسعه‌ای از پرداخت سهم سود دولت و مالیات عملکرد و اختصاص مبالغ مزبور به حساب افزایش سرمایه بانک‌های توسعه‌ای به منظور افزایش و تقویت توان تسهیلات‌دهی.</p> <p>- فعالیت شرکت‌ها و نهادهای وابسته به بانک‌های تخصصی و توسعه‌ای که در راستای فعالیت‌های توسعه‌ای بانک صورت می‌پذیرد از محدودیت‌های حاکم بر شرکت‌های وابسته به بانک‌ها مستثنا گردند.</p> <p>- تسری مقررات حاکم بر سازمان‌های توسعه‌ای بر این بانک‌ها اعم از مقررات استخدامی، جبران خدمت و...</p> <p>- آزادی عمل در تأسیس نهادهای مکمل نقش توسعه‌ای بانک با رعایت حداقل تشریفات لازم</p> <p>- بهره‌مندی از اختیارات قانونی ویژه در راستای وصول مطالبات از محل وثایق.</p>	<p>۱. با توجه به نقش بانک مرکزی در ارائه مجوز به تأسیس مؤسسه اعتباری و ضرورت داشتن متولی واحد در این زمینه به‌ویژه با توجه به وضعیت نابسامان کنونی در بازار پول که مؤسسات اعتباری مختلف بدون مجوز بانک مرکزی و در برخی موارد به استناد برخی قوانین تأسیس می‌شوند؛ پیشنهاد می‌شود عبارت «یا به موجب قانون» در کل تعاریف ماده (۲) حذف شود.</p> <p>۲. در این ماده، مؤسسه اعتباری به صورت عام تعریف شده و بانک به عنوان یک نوع مؤسسه اعتباری مطرح می‌باشد.</p> <p>با توجه به اینکه بانک یک واژه مصطلح و نهادینه شده در نظام بانکی جهان و کشور می‌باشد و به دلیل اینکه تنها نهادی است که می‌تواند به اخذ سپرده (مستقیم) از مردم و اعطای تسهیلات اقدام نماید، تعاریف ۱، ۲ و ۳ به شرح ذیل باشد.</p> <p>۱. بانک: شرکت سهامی عام است که با مجوز بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران تأسیس و به انجام عملیات بانکی، ارائه خدمات بانکی و مشاوره مالی مبادرت می‌نماید.</p> <p>۲. مؤسسه اعتباری: شرکت سهامی عام یا خاص است که با مجوز بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و بدون استفاده از عنوان بانک تأسیس و به انجام عملیات بانکی (به غیر از حساب جاری) و خدمات بانکی مبادرت می‌نماید.</p> <p>تبصره - بانک مرکزی می‌تواند با احتساب سطح تخصص و توانمندی حرفه‌ای، داشتن زیرساخت‌های سخت‌افزاری و نرم‌افزاری مطابق آیین‌نامه‌ای که تدوین و منتشر می‌نماید، نسبت به ارائه مجوزهای طبقه‌بندی شده (براساس حساسیت و اولویت) برای ارائه انواع عملیات و خدمات بانکی به این مؤسسات اقدام نماید.</p> <p>- در این تعریف، شرکت‌های لیزینگ به دلیل نداشتن جواز اخذ منابع و تنها داشتن مجوز ارائه دارایی‌های ثابت به صورت اجاره به مشتریان و اخذ اجاره‌بها، بانک</p>

اکبر کشاورزین

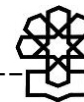

فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>محسوب نمی‌شوند.</p> <ul style="list-style-type: none"> - تعاریف صرافی‌ها در قانون نیامده و بهتر است صرافی‌ها نیز تعریف شود. - تعاریف عملیات بانکی: با توجه به اینکه ضمانتنامه و گشایش اعتبار اسنادی در قالب عقود اسلامی می‌باشد، تعریف جامع‌تری پیشنهاد می‌شود. در صفحه ۴، کلمه اعتبار که شامل ضمانتنامه و گشایش اعتبار اسنادی است، تعریف شده است. - در بندهای «۴» و «۵» از کلمه ذخایر استفاده شده است که مقصود از ذخایر، منابع بانک‌هاست اما بند «۶» تعریف دیگری از ذخایر ارائه کرده است. - با توجه به اینکه بانک تنها در موضوع اعتبارات و تسهیلات اقدام به معاملات می‌نماید و در سایر بخش‌ها خدمات ارائه می‌نماید بندهای «۴»، «۵» و «۱۳» به شرح ذیل اصلاح شوند. - عملیات (معاملات) بانکی: اعطای تسهیلات و ایجاد تعهدات بر مبنای ضوابط بانک مرکزی - خدمات بانکی: تجهیز منابع، نقل و انتقال حضوری و غیرحضوری و سایر خدمات در قالب ضوابط بانک مرکزی در چارچوب این قانون - منابع: کلیه وجوهی که بانک می‌تواند در قالب ضوابط بانک مرکزی در چارچوب این قانون از مشتریان اخذ نماید. - اگر تعاریف انجام شده فوق تغییر نکند، در بندهای ۵ و ۱۵ مغایرت وجود دارد. - در بندهای «۸» تا «۱۲» قانون می‌تواند موضوع را به بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران برای ارائه مجوز واگذار نماید تا از وحدت رویه برخوردار شود. - در بند «۹» نیز مجوز بانک مرکزی لحاظ شود.	
<p>بخش تعاریف و کلیدواژه‌های قانون از بخش‌های بسیار مهم آن است که باید با دقت کامل و به شکلی جامع تدوین گردد، لکن به نظر می‌رسد که در برخی موارد به شرح زیر این دقت لازم رعایت نشده است.</p> <ul style="list-style-type: none"> - تعاریف «عملیات بانکی» از جهت آنکه «اعتبار» را هم معادل «تسهیلات» لحاظ کرده؛ دارای ایراد است. در نظام بانکی کشورمان؛ تسهیلات را اعطا کرده لکن «اعتبار» را بانک‌ها برای مشتریانانشان «ایجاد» می‌کنند. در صورتی که مشتریان از اعتبار ایجاد شده استفاده کنند؛ این اعتبار تبدیل به تسهیلات می‌شود و از پایین خط به بالای خط ترازنامه منتقل می‌گردد. همچنین در این تعریف از واژه «ذخایر» به جای عبارت «سپرده‌های جمع‌آوری شده از عموم مردم» استفاده شده که اگر دلیل آن ایجاد شرایط برای بانک‌ها جهت استفاده از منابع بانک مرکزی باشد؛ اشتباهی مهلک بوده و با تجارب جهانی نیز سازگار نیست. - کلیدواژه «ذخایر» هم دارای ایراد ذکر شده در فوق می‌باشد.	امیرحسین امین آزاد

فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>- تعریف کلیدواژه «سپرده» نامفهوم است (تعهد بانک به بازپرداخت چه چیزی؟!)</p> <p>- تعریف «تسهیلات» دارای ایراد می‌باشد و با قواعد بانکداری بدون ربا منطبق نیست. در نظام بانکداری بدون ربا؛ منابع عمدتاً (بجز قرض الحسنه یا مضاربه یا شکل خاصی از جعاله) در اختیار متقاضیان قرار نمی‌گیرد. اگر عقود مبادلاتی باشد که منابع در اختیار فروشندگان کالا و خدمات قرار می‌گیرد و در عقود مشارکتی هم یا منابع در اختیار بانک قرار می‌گیرد (مانند مشارکت حقوقی) یا اینکه به حساب مشترک بانک و مشتری واریز می‌گردد (مانند مشارکت مدنی).</p>	
<p>بند «۳» - فقط به مؤسسات اعتباری اشاره شده است؛ در بند «۸» بانک جدا مطرح شده، آیا بانک هیئت نظارت نمی‌خواهد.</p> <p>بند «۴» - قسمت «مبتنی بر ذخایر تجهیز شده» ضرورت ندارد.</p> <p>بند «۵» - می‌توانند کارمزد هم نگیرند، الزام ندارد.</p> <p>بند «۶» - قسمت «قوه ابرا دارد» مبهم است، قانون نویسی باید شفاف باشد.</p> <p>بند «۷» و «۸» - در این دو بند تفاوت مشخص نشده است. آیا نمی‌توان مؤسسه اعتباری تخصصی داشت.</p> <p>بند «۹» - لزومی ندارد نهاد قرض الحسنه، مؤسسه اعتباری غیربانکی تلقی شود.</p> <p>بند «۱۰» - آیا بانک‌ها مجاز به انتشار این اوراق نیستند؟ چرا باید تبعیض قائل شد؟</p> <p>در مورد «کمک‌های خیرین» بانک سپرده‌گذاری می‌کند؛ کمک، سپرده نیست. لذا ابهام دارد.</p> <p>بند «۱۲» - آیا ورود تعاونی‌ها به حوزه بانکداری منع خاصی دارد؟ چرا بخش تعاون با محدودیت مواجه باشد؟</p> <p>بند «۱۳» - تعریف درست نیست.</p> <p>بند «۱۷» - برداشت وجوه بیان نشده است.</p>	فتح اله تاری

ماده (۳)

کلیه اشخاص حقوقی که مبادرت به انجام عملیات بانکی و یا ارائه انواع ابزارهای پرداخت می‌نمایند، مشمول مقررات این قانون می‌باشند. تشخیص انجام عملیات بانکی و ارائه ابزارهای پرداخت با بانک مرکزی است.

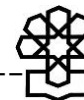
فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۳)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>- به منظور جامعیت بیشتر این قانون، پیشنهاد می شود در متن آن پس از عبارت «عملیات بانکی»، عبارت «خدمات بانکی» نیز با عملگر شرطی «یا» اشاره شود.</p> <p>- از طرفی صرافی ها با انجام عملیات ارزی، تنها اقدام به ارائه بخشی از خدمات بانکی می نمایند که با توجه به مخاطرات پیش روی فعالیت آنان، پیشنهاد می شود که مشمول این قانون گردند. ضرورت این امر با توجه به پوشش صندوق های قرض الحسنه توسط قانون که حداقل سرمایه اولیه کمتری نسبت به صرافی نیاز دارد، روشن است.</p> <p>- دلیل اضافه شدن عبارت «تمام یا بخشی» نیز با توجه به ارائه توضیح فوق، مشخص می شود. لزوم اضافه شدن این عبارت به منظور تصریح عدم ضرورت مبادرت به تمام خدمات بانکی برای قرار گرفتن در دایره شمول قانون است.</p> <p>- «ارائه انواع ابزارهای پرداخت» را می توان در ماده (۱۳۳) به عنوان خدمات بانکی برشمرد تا با ذکر عبارت «خدمات بانکی» در این ماده، نه تنها اشخاص مذکور، بلکه ارائه دهندگان ابزارهای پرداخت نیز مشمول این قانون شوند.</p> <p>- تأکید بر عبارت «خدمات بانکی موضوع ماده (۱۳۳) از آنجاست که امور بیان شده در این ماده طبق متن ماده مذکور، فقط توسط مؤسسات اعتباری قابل ارائه است. حال آنکه ممکن است اشخاص ارائه دهنده این امور، مؤسسه اعتباری نبوده و مشمول این قانون گردند. از طرفی دیگر به درستی در ماده (۱۳۳)، از این امور به عنوان خدمات بانکی یاد نشده است؛ زیرا بعضاً در آن مواردی وجود دارد که خدمات بانکی محسوب نمی شوند. لذا در ادامه متن ماده (۳) جهت شفافیت در تشخیص مصادیق خدمات بانکی، پیشنهاد شده است که وظیفه تشخیص خدمات مذکور به بانک مرکزی سپرده شود.</p> <p>متن پیشنهادی:</p> <p>کلیه اشخاص حقوقی که مبادرت به انجام عملیات بانکی یا ارائه تمام یا بخشی از خدمات بانکی موضوع ماده (۱۳۳) می نمایند، مشمول مقررات این قانون می باشند. تشخیص انجام عملیات بانکی و خدمات بانکی با بانک مرکزی است.</p>	واجا
در این ماده عبارت خدمات بانکی مفعول مانده است. پیشنهاد می شود که بعد از عبارت عملیات بانکی اضافه گردد.	بانک انصار
عبارت (انواع) اضافه و جمله (به موجب آیین نامه ای است که متعاقباً توسط بانک مرکزی ابلاغ می گردد) به ماده ۳ اضافه شود.	بانک ملی
ماده (۳) پیشنهادی: کلیه اشخاص حقوقی که مبادرت به انجام عملیات بانکی و با ارائه انواع ابزارهای پرداخت می نمایند، مشمول مقررات این قانون می باشند. تشخیص انجام عملیات بانکی و ارائه انواع ابزارهای پرداخت به موجب آیین نامه ای است که متعاقباً توسط بانک مرکزی ابلاغ می گردد.	

فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۳)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در وضعیت کنونی بیشتر ابزارهای پرداخت در دست شرکت‌های PSP و شرکت‌های وابسته به مخابرات و ... است که چنانچه در قانون یک فصل به بانکداری الکترونیک اختصاص یابد، این موارد و سایر موارد مطرح در حوزه پرداخت‌های غیرحضور، الزامات بانکداری یکپارچه و متمرکز و... قابل ارائه خواهد بود.	اکبر کشاورزبان
چرا اشخاص حقیقی حذف شده‌اند و فقط اشخاص حقوقی مشمول مقررات این قانون شده‌اند. تجربه سال‌های اخیر کشورمان و ورود اشخاص حقیقی به عرصه انجام عملیات بانکی (نظیر «سیدها» در استان خوزستان) باید درس عبرتی می‌شد تا آنها را هم مشمول احکام انضباطی و کیفری این قانون بدانیم.	امیرحسین امین آزاد

ماده (۴)

شمول قوانینی که پس از ابلاغ این قانون تصویب می‌شوند بر بانک‌ها مستلزم ذکر نام است.

فصل اول - اهداف، تعاریف و گستره شمول / ماده (۴)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
به جای واژه «بانک‌ها» بهتر است از واژه «مؤسسات اعتباری» استفاده گردد.	بانک تجارت

۳. اظهار نظر پیرامون فصل دوم (شرایط تأسیس بانک)**کلیات**

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / کلیات	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
بعد از شرایط تأسیس بانک اصلاح است شرایط تأسیس مؤسسه اعتباری نیز به صورت مبسوط درج گردد.	بانک رفاه کارگران
در این فصل موضوع مهمی که فراموش شده است، فعالیت مؤسسات غیرمجاز کنونی در عرصه بازار پول است. به نظر می‌رسد بایستی یک ماده برای این موضوع در این فصل اختصاص یابد.	اکبر کشاورزبان

ماده (۵)

تأسیس بانک، اشتغال به عملیات بانکی، ارائه انواع ابزارهای پرداخت و استفاده از عنوان بانک یا مؤسسه اعتباری فقط طبق مقررات این قانون و با مجوز بانک مرکزی امکانپذیر است. بانک مرکزی موظف است اسامی کلیه بانک‌ها و مؤسسات اعتباری دارای مجوز را به صورت عمومی منتشر نموده و به اطلاع نیروی انتظامی و قوه قضائیه برساند.

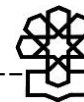
تبصره- نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است اشخاصی که بدون اخذ مجوز از بانک مرکزی مبادرت به اقدامات موضوع این ماده می‌نمایند را شناسایی نموده و با اطلاع قبلی بانک مرکزی، نسبت به تعطیل و متوقف نمودن فعالیت آنها اقدام نماید. متخلفان با شکایت بانک مرکزی یا دادستان محل فعالیت مؤسسه به حسب اقتضا به یک یا چند مورد از مجازات‌های درجه یک ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی^۱ محکوم خواهند شد. در صورتی که متخلف، شخص حقوقی باشد، مؤسسان، اعضای هیئت‌مدیره،

۱. ماده (۱۹) - مجازات‌های تعزیری به هشت درجه تقسیم می‌شود:
درجه ۱ -

-حبس بیش از بیست و پنج سال
-جزای نقدی بیش از یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال

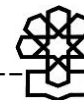
مدیرعامل و سایر مدیران مؤثر مؤسسه (به تشخیص بانک مرکزی) دارای مسئولیت کیفری بوده و تصدی پست‌های مدیریتی آنها در حکم تصرف غیرقانونی در اموال عمومی تلقی شده و همگی این افراد به همراه شخص حقوقی متخلف، در قبال خسارات وارده به اشخاص ثالث مسئولیت تضامنی خواهند داشت.

فصل دوم – شرایط تأسیس بانک / ماده (۵)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
برای پوشش جامع ماده (۵) نیاز هست عبارت غیربانکی اضافه شود. متن ماده به صورت زیر تصحیح شود: تأسیس بانک، اشتغال به عملیات بانکی، ارائه انواع ابزارهای پرداخت و استفاده از عنوان بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی فقط طبق مقررات این قانون...	مرکز تحقیقات اسلامی مجلس شورای اسلامی
۱. بجز در مواردی که تصریح شده است که منظور از واژه «بانک» فقط بانک‌های مجاز می‌باشند، پیشنهاد می‌شود که واژه «بانک» به «مؤسسه اعتباری» تغییر پیدا کند. ۲. به دلیل اهمیت فعالیت ارائه‌دهندگان خدمات پرداخت (PSP) و مخاطرات حاصل از این فعالیت‌ها، شرکت‌های مذکور نیز می‌بایست ملزم به گرفتن مجوز از بانک مرکزی شوند. در این ماده فرصت مناسبی است که به وسیله اضافه کردن عبارت «ارائه انواع ابزارها یا خدمات پرداخت»، الزام قانونی لازم فراهم شود. ۳. استدلال حاصل از ارتباط گزاره‌های شرطی «تأسیس مؤسسه اعتباری»، «اشتغال به عملیات بانکی»، «ارائه انواع ابزارها یا خدمات پرداخت» و «یا استفاده از ...» به وسیله عملگر شرطی «و» در متن اصلی، این مفهوم را ارائه می‌دهد که انجام تمامی گزاره‌ها به‌طور همزمان، نیاز به گرفتن مجوز از بانک مرکزی دارد و اگر شخصی تنها یکی از گزاره‌های مذکور را انجام دهد، ملزم به گرفتن مجوز نیست. لذا پیشنهاد می‌شود گزاره‌های مذکور به وسیله عملگر شرطی «یا» ارائه شوند. ۴. تغییر عبارت «عنوان بانک یا مؤسسه اعتباری» به عبارت «هر یک از عناوین بندهای «۷» تا «۱۲» ماده (۲)» به این دلیل است که استفاده از عناوین مذکور نیز نیار به مجوز از بانک مرکزی داشته باشد. ۵. با توجه به صلاحیت حرفه‌ای موجود در بدنه کارشناسی بانک مرکزی و ابزارهای نظارتی که در نظام بانکی وجود دارد، پیشنهاد می‌شود که تشخیص موارد	واجب

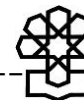
فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۵)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>غیرمجاز به عهده این نهاد بوده و با توجه به سیاست‌های اتخاذی از سوی بانک مذکور، این موارد به نیروی انتظامی جهت برخورد اعلام شود. تجربه نشان داده است که فقط اعلام موارد مجاز، ضمانت اجرایی کافی برای توقف فعالیت مؤسسات اعتباری غیرمجاز را ندارد.</p> <p>۶. در خصوص مجازات ذکر شده در تبصره این ماده، اصل تناسب جرم و مجازات رعایت نشده است؛ زیرا مجازات‌های درجه یک عبارتند از: حبس بیش از بیست و پنج سال، جزای نقدی بیش از یک میلیارد (۱,۰۰۰,۰۰۰,۰۰۰) ریال، مصادره کل اموال و انحلال شخص حقوقی. در تاریخ قانون‌نویسی مجلس پس از انقلاب هیچ جرمی دارای مجازات حبس بیش از ۲۵ سال نیست و مصادره کل اموال نیز بسیار جنبه استثنایی دارد و حتی شدیدترین جرائم نظیر آدم‌ربایی و سرقت مسلحانه نیز چنین مجازاتی ندارند.</p> <p>ایراد دیگر آن است که برخی مجازات‌های درجه یک برخلاف درجات پایین‌تر دارای سقف نیستند (نظیر حبس بیش از ۲۵ سال و نیز جزای نقدی) لذا نباید مستقیماً به عنوان مجازات یک جرم متعلق حکم قرار گیرد بلکه مبنای این ماده آن است که مجازات‌های ذکر شده در سایر موارد را درجه‌بندی نموده و احکامی نظیر صلاحیت محاکم و قابلیت تعلیق مجازات و غیره را بر آنها بار نماید؛ لذا پیشنهاد می‌شود مجازات‌های مذکور در این تبصره را به نحوی که در ادامه پیشنهاد می‌شود تعیین نمایند.</p> <p>۷. در تبصره مزبور با توجه به جمله «در صورتی که متخلف، شخص حقوقی باشد...». این نتیجه به دست می‌آید که مجازات‌های ذکر شده در ماقبل این جمله، مربوط به حالتی است که تنها شخص حقیقی متخلف محسوب شود که در این صورت اصلاً عبارت «یک یا چند مورد از مجازات‌های درجه یک ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی» معنا نخواهد داشت چون دو مورد از این مجازات‌ها مختص شخص حقوقی است و ایراد بزرگ‌تر آن است که با این تفسیر اصلاً برای شخص حقوقی مجازاتی ذکر نشده است چون در ادامه تبصره نیز تنها برای شخص حقیقی مجازات تعیین شده است.</p> <p>از این گذشته مجازات اشخاص حقیقی خیلی خفیف‌تر از مجازات شخص حقوقی در نظر گرفته شده است زیرا مجازات این اشخاص مطابق ماده (۵۹۸) قانون مجازات اسلامی عبارت است از: «جبران خسارات وارده و پرداخت اجرت‌المثل و شلاق تا (۷۴) ضربه و در صورتی که منتفع شده باشند علاوه بر مجازات مذکور، جزای نقدی معادل مبلغ انتفاعی» و نیز برای مؤسسان در صورتی که پست مدیریتی نداشته باشند هیچ مجازاتی در نظر گرفته نشده است.</p> <p>۸. عبارت «سایر مدیران مؤثر (به تشخیص بانک مرکزی)» واجد دو ایراد شکلی و ماهوی است. ایراد شکلی از این جهت است که در نظام‌های پیشرفته قانون‌نویسی به کار بردن پرنتر برای توضیح اضافه معمول نیست حتی در قوانین قدیمی‌تر کشور ما نیز نظیر قانون مدنی، تجارت و مجازات نیز به این شیوه عمل نمی‌شود؛ لذا پیشنهاد می‌گردد به هیچ وجه از این نشانه استفاده نگردد از سوی دیگر محتوای پرنتر نیز صحیح نیست زیرا احراز مؤثر بودن یا نبودن</p>	

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۵)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>یک مدیر، امری قضایی و در صلاحیت قضای رسیدگی کننده به موضوع است و نباید به مرجعی غیرقضایی واگذار شود، قاضی در صورت صلاحدید نظر بانک مرکزی را در این خصوص اخذ خواهد کرد.</p> <p>۹. به نظر می‌رسد جرائم موضوع این تبصره از مصادیق بارز جرائم اقتصادی است؛ لکن در تبصره ماده (۳۶) قانون مجازات اسلامی و نیز در همین قانون اشاره‌ای به این مهم نشده است، لذا پیشنهاد می‌شود با توجه به آثار جرائم اقتصادی نظیر (عدم امکان تعویق و تعلیق در صدور حکم و اجرای مجازات (ماده (۴۷) ق.م.ا)، مشمول مرور زمان نشدن صدور حکم و اجرای مجازات (ماده (۱۰) ۹ ق.م.ا) و انتشار حکم محکومیت (ماده ۳۶ ق.م.ا)، جرائم موضوع این تبصره از جرائم اقتصادی محسوب گردد.</p> <p>متن پیشنهادی: تأسیس مؤسسه اعتباری، اشتغال به عملیات بانکی، ارائه انواع ابزارها یا خدمات پرداخت یا استفاده از هر یک از عناوین بندهای «۷» تا «۱۲» ماده (۲) فقط طبق مقررات این قانون و با مجوز بانک مرکزی امکانپذیر است. بانک مرکزی موظف است اسامی کلیه مؤسسات اعتباری دارای مجوز را به صورت عمومی منتشر نموده و موارد غیرمجاز را شناسایی و به اطلاع نیروی انتظامی و قوه قضائیه برساند.</p> <p>تبصره - نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران موظف است اشخاصی که بدون اخذ مجوز از بانک مرکزی مبادرت به اقدامات موضوع این ماده می‌نمایند را با هماهنگی بانک مرکزی شناسایی نموده و نسبت به تعطیل و متوقف نمودن فعالیت آنها اقدام نماید. متخلفان در صورتی که شخص حقیقی باشند و جرم منتسب به شخص حقوقی نباشد، مؤسسان، اعضای هیئت‌مدیره، مدیرعامل و سایر مدیران مؤثر مؤسسه به حبس درجه ۴ و جزای نقدی معادل دو برابر سپرده‌های اخذ شده تحت هر عنوان محکوم می‌شوند که به نسبت مساوی مسئول پرداخت آن هستند و در صورتی که جرم منتسب به شخص حقوقی باشد، علاوه بر مجازات اشخاص حقیقی فوق‌الذکر، شخص حقوقی منحل شده و کلیه اموال آن مصادره می‌گردد.</p> <p>جرائم موضوع این تبصره، از جرائم اقتصادی محسوب می‌گردد.</p>	<p style="text-align: center;">تبصره ماده (۵)</p> <p>فعالیت اشخاصی که بدون مجوز به عملیات بانکی اشتغال دارند صرفاً با تعطیل کردن و پلمپ کردن محل فعالیت متوقف نمی‌شود. فعالیت کلیدی این اشخاص عملیات بانکی و استفاده از خدمات شبکه بانکی است. لذا باید بانک مرکزی نیز در راستای متوقف کردن این اشخاص باید عملیات بانکی آنها را متوقف کند.</p>

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۵)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>متن پیشنهادی: پیشنهاد می‌شود تبصره‌های ذیل به ماده اضافه شود:</p> <p>تبصره «۲»- اعطای هرگونه تجهیزات سخت‌افزاری و نرم‌افزاری و خدماتی که موجب ادامه و گسترش فعالیت اشخاص مبادرت‌کننده به عملیات بانکی، بدون مجوز از بانک مرکزی شود، ممنوع است. متخلفان از این حکم به حبس تعزیری یک تا سه سال محکوم می‌شوند. در صورتی که متخلف شخص حقوقی باشد، مجازات فوق در مورد مدیران مؤثر شخص حقوقی (به تشخیص بانک مرکزی) خواهد بود. تشخیص مصادیق تجهیزات و خدمات مذکور در این تبصره برعهده بانک مرکزی است.</p> <p>تبصره «۳»- ضوابط اجرایی این ماده ظرف سه‌ماه از ابلاغ این قانون با پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد.</p>	
<p>چون حسب قانون تجارت مسئولیت هر شخص حقوقی با مدیریت آن شخص می‌باشد، لذا در تبصره ماده (۵) مسئول شناختن «سایر مدیران مؤثر مؤسسه» که فاقد تعریف خاصی می‌باشد، موجه نمی‌باشد، از این رو در صورت وجود چنین عبارتی در قانون موجبات برخوردهای ناسالم و سوءاستفاده از تعریف مزبور به‌عمل خواهد آمد.</p>	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
<p>در تبصره ماده (۵)، اصلاح است برخورد با مؤسسات فاقد مجوز توسط نیروی انتظامی پس از اخذ دستور قضایی صورت پذیرد. ضمن اینکه با توجه به عدم سنخیت مجازات تصرف غیرقانونی با مجازات درجه یک ماده (۱۹) قانون مجازات اسلامی برای اشخاص حقوقی لازم است مجازات مندرج در ماده (۲۰) قانون مجازات اسلامی هم اعمال گردد.</p>	بانک قرض‌الحسنه مهر ایران
<p>ماده (۵) طرح به موضوع تبعات ناشی از فعالیت بانکداری بدون اخذ مجوز از بانک مرکزی می‌پردازد. در این ماده، کسانی که حق شکایت از این مؤسسه اعتباری را دارند به بانک مرکزی یا دادستان محل فعالیت مؤسسه محدود شده‌اند. با توجه به محدوده وسیع افرادی که به دنبال فعالیت غیرمجاز این مؤسسات دچار ضرر و زیان یا عدم‌النفع می‌شوند (خصوصاً مؤسسات اعتباری دارای مجوز) لازم است قانونگذار شرایط شکایت از این مؤسسات را برای کلیه ذینفعان یا حداقل مؤسسات دارای مجوز ایجاد نماید.</p> <p>از طرف دیگر در این ماده افراد حقوقی متخلف ذینفع در مؤسسات غیرمجاز، «مؤسسان، اعضای هیئت‌مدیره، مدیرعامل و سایر مدیران مؤثر مؤسسه» عنوان شده است، یکی دیگر از عوامل مؤثر در ایجاد و ادامه فعالیت مخرب و غیرمجاز این مؤسسات، سهامداران مؤسسه هستند که ممکن است مؤسس، عضو هیئت‌مدیره یا مدیران آن نباشند. بدین ترتیب با قرار گرفتن نام این افراد در میان متخلفین جذابیت مالکیت در مؤسسات اعتباری غیرمجاز نیز کاهش خواهد یافت.</p>	بانک سرمایه

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۵)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>در تبصره ماده (۵) فصل دوم برای نیروی انتظامی وظیفه شناسایی اشخاصی که بدون مجوز بانک تأسیس می‌نمایند و متوقف نمودن عملیات آنها را تعیین نموده است. علی‌القاعده نیروی انتظامی می‌بایست پس از اخذ دستور مراجع قضایی ذیصلاح نسبت به اجرای اوامر قضایی اقدام نماید.</p>	بانک کارآفرین
<p>در تبصره ماده (۵)، مدیران مؤثر مؤسسه به تشخیص بانک مرکزی واجد مسئولیت کیفری شناخته شده‌اند. این درحالی است که مطابق اصل قانونی بودن جرم و مجازات، هرکس باید محدوده اعمال ممنوع و توجه یا عدم توجه مسئولیت خود را دقیقاً بداند نه اینکه مسئولیت یا عدم مسئولیت کیفری وی به تصمیم یک مقام اداری و اجرایی موکول شود. همچنین در این تبصره، موارد ذیل مشخص نگردیده است:</p> <ul style="list-style-type: none"> - نیروی انتظامی باید با دستور چه مرجعی نسبت به شناسایی فعالیت غیرمجاز اشخاص به عملیات بانکی، اقدام نماید؟ - تعطیل و توقف فعالیت با اطلاع قبلی بانک مرکزی بدون رسیدگی صادر شود؟ در حکم دستور موقت است؟ - آثار آن چیست؟ و در صورت رفع اثر از دستور، تکلیف خسارات ناشی از آن چیست؟ - غیراز مؤسسه‌سین که می‌توان فرض کرد علم به عدم وجود مجوز دارند، سایر افرادی که نام برده شده‌اند در صورت عدم اطلاع از فقدان مجوز چه تکلیفی دارند؟ 	بانک مسکن
<p>در سطر سوم این قانون به مجازات متخلفان در صورت شکایت بانک مرکزی یا دادستان اشاره شده است. آسیب‌های جدی وارده به نظام اقتصادی کشور از بابت فعالیت نهادهای بازار غیرمتشکل پولی باید طراحان این قانون را بدانجا می‌رساند که شکایت از متخلفین «اختیار» نیست بلکه یک «الزام» قانونی است و اگر بانک مرکزی اقدام به طرح شکایت نکند؛ تخلف مرتکب شده است! یا اینکه اگر نیروی انتظامی به فوریت محل کار این قانون‌شکنان را تعطیل نکند؛ متخلف شناخته شده و با آن برخورد قانونی می‌شود.</p>	امیرحسین امین آزاد

ماده (۶)

مراجع ثبت شرکت‌ها نمی‌توانند تقاضای تأسیس بانک یا هرگونه تغییرات در اساسنامه آن را به ثبت برسانند، مگر آنکه مجوز بانک مرکزی و رونوشت گواهی شده اساسنامه مربوط که به تأیید هیئت نظارت رسیده است و گواهی بانک مرکزی مبنی بر پرداخت ۱۰۰ درصد سرمایه، ضمیمه تقاضای ثبت باشد.

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۶)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
از آنجا که کلیه شرکت‌های ثبت شده و مشمول ثبت نزد سازمان باید اساسنامه خود و تغییرات بعدی آن را به تأیید سازمان بورس و اوراق بهادار برسانند، بانک‌های ثبت شده نزد سازمان نیز از این قاعده مستثنا نمی‌باشند و عدم پیش‌بینی تأیید سازمان در مورد این دسته از بانک‌ها منجر به نقض مقررات حاکم بر بازار سرمایه و عدم امکان نظارت سازمان در جهت حفظ منافع سرمایه‌گذاران خواهد شد. بازنویسی ماده بدین صورت: مراجع ثبت شرکت‌ها نمی‌توانند تقاضای تأسیس بانک یا هرگونه تغییرات در اساسنامه آن را به ثبت برسانند، مگر آنکه مجوز بانک مرکزی، مجوز سازمان بورس و اوراق بهادار در موارد لزوم و رونوشت گواهی شده اساسنامه مربوط که به تأیید هیئت نظارت و حسب مورد سازمان بورس و اوراق بهادار رسیده است و گواهی بانک مرکزی مبنی بر پرداخت ۱۰۰ درصد سرمایه، ضمیمه تقاضای ثبت باشد.	سازمان بورس و اوراق بهادار ^۱
مفاد مواد (۶) و (۷) و تبصره مربوطه طرح محدود به چگونگی ثبت تأسیس و تغییرات بانک‌هاست که می‌بایست دامنه شمول آن به مؤسسات اعتباری بانکی و غیربانکی نیز تسری یابد.	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
در خصوص تبصره ذیل ماده (۵)، باید به این موضوع اشاره کرد که تشخیص اینکه چه اشخاصی خارج از ضوابط کانون و بدون اخذ مجوز از بانک مرکزی اقدام به انجام عملیات بانکی می‌نمایند بیشتر در حیطه وظایف بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بوده و صرفاً اقدامات اجرایی در حیطه وظایف نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران است. همچنین ملاک و معیار بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران در خصوص تشخیص میزان اثرگذاری سایر مدیران مؤسسه در	بانک تجارت

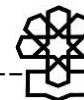
۱. در اظهار نظرهای سازمان بورس و اوراق بهادار توجه به دو نکته زیر حائز اهمیت است:
- موارد زیرخطدار شامل اصلاحات پیشنهادی هستند (یعنی به ماده اضافه شوند).
- موارد خاکستری رنگ شامل پیشنهاد حذف عبارات می‌باشند.

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۶)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
تخلف موضوع تبصره این ماده مشخص نیست.	
در متن ماده (۶)، تصریح بیشتری می‌توان در نظر گرفت به‌طور مثال می‌توان متن این ماده را به نحو ذیل انشا نمود: «مراجع ثبت شرکت‌ها در صورتی می‌توانند تقاضای تأسیس بانک یا هرگونه تغییرات در اساسنامه آن را به ثبت برسانند که تقاضای مذکور حسب مورد، شامل مجوز بانک مرکزی، گواهی بانک مرکزی مبنی بر پرداخت ۱۰۰ درصد سرمایه و رونوشت گواهی شده اساسنامه بانک که به تأیید هیئت نظارت رسیده، باشد».	بانک ملت
تکلیف مؤسسه اعتباری، قرض الحسنه و ... چه می‌شود؟	فتح اله تازی

ماده (۷)

اساسنامه بانک‌ها و تغییرات بعدی آن باید قبل از ثبت به تأیید هیئت نظارت برسد. بانک مرکزی می‌تواند بانک‌ها را به درج برخی نکات لازم‌الرعايه در اساسنامه خود یا تغییر در مفاد آن مطابق با مصوبات هیئت نظارت مکلف نماید.

تبصره- اساسنامه نمونه یا هرگونه تغییری که به وسیله بانک مرکزی برای درج در اساسنامه بانک‌ها الزام می‌شود نباید با احکام این قانون و در موارد مسکوت در این قانون، با سایر قوانین مغایر باشد.

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
همان ایراد وارده به ماده (۶) بازنویسی ماده: اساسنامه بانکها و تغییرات بعدی آن باید قبل از ثبت به تأیید هیئت نظارت برسد. بانک مرکزی می‌تواند بانکها را به درج برخی نکات لازم‌الرعایه در اساسنامه خود یا تغییر در مفاد آن مطابق با مصوبات هیئت نظارت مکلف نماید. در مورد بانک‌های ثبت شده یا مشمول ثبت نزد سازمان بورس و اوراق بهادار، این اساسنامه باید به تأیید این سازمان نیز برسد. تبصره - اساسنامه نمونه یا هرگونه تغییری که به وسیله بانک مرکزی برای درج در اساسنامه بانکها الزام می‌شود نباید با احکام این قانون و در موارد مسکوت در این قانون، با سایر قوانین مغایر باشد.	سازمان بورس و اوراق بهادار
مفاد مواد (۶) و (۷) و تبصره مربوطه طرح محدود به چگونگی ثبت تأسیس و تغییرات بانکهاست که می‌بایست دامنه شمول آن به مؤسسات اعتباری بانکی و غیربانکی نیز تسری یابد.	کانون بانکها و مؤسسات اعتباری خصوصی
در تبصره ذیل ماده (۷) چنانچه الزام بانک مرکزی جهت درج در اساسنامه بانک مغایر با سایر قوانین باشد، تکلیف بانکها در این خصوص با توجه به الزام آنها در صدر ماده روشن نمی‌باشد.	بانک رفاه کارگران
در تبصره ماده (۷) عبارت (بانک مرکزی) به (هیئت نظارت) اصلاح گردد.	بانک سامان
در تبصره ذیل ماده (۷) صرفاً به لزوم عدم مغایرت اساسنامه و تغییرات اعمالی بانک مرکزی در آن با قوانین اشاره گردیده است، لکن به مراجع حل اختلاف فی‌مابین بانک مرکزی و هر یک از بانکها در صورت بروز هرگونه اختلاف در تشخیص مغایرت موصوف اشاره‌ای نشده است.	بانک صادرات
به نظر می‌رسد این ماده (۷) به‌عنوان تبصره «۳» ذیل ماده (۱۰) آورده شود. لذا پیشنهاد می‌شود ماده (۷) حذف شود.	بانک ملی
همان ایراد وارده به ماده (۶)	امیرحسین امین آزاد
تأیید اساسنامه توسط هیئت نظارت قبلاً در ماده (۶) ذکر شده است. در این ماده عنوان شده است که بانک مرکزی می‌تواند بانکها را به درج نکات لازم‌الرعایه یا تغییر در مفاد آن بر طبق مصوبات هیئت نظارت، بنماید. این شامل بانکها و مؤسسات اعتباری خصوصی نیز می‌شود؟	مرتضی اله داد

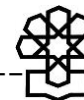
ماده (۸)

ایجاد یا تعطیلی شعبه، باجه یا دفتر نمایندگی بانک در داخل و یا خارج کشور طبق دستورالعملی خواهد بود که با پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد.

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۸)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در این ماده، ایجاد و یا تعطیلی شعبه، باجه یا دفتر نمایندگی بانک در داخل و یا خارج کشور به تصویب دستورالعملی در این طرح بارها و بارها تکرار شده است. از نظر منطق قانون‌نویسی جای دستورالعمل‌ها در قانون نیست، بلکه دستورالعمل‌ها ماهیت اجرایی دارد و هر سازمان و نهادی در چارچوب مأموریت خود و یا اجرای موادی از قانون می‌تواند دستورالعمل‌های اجرایی تهیه و وضع نماید. لذا پیشنهاد می‌شود که واژه دستورالعمل از کلیه مواد این طرح حذف گردد و ضوابط مربوط به مواد چنانچه ایجاد حق و بلا تکلیفی نماید بهتر است در قالب وضع آیین‌نامه قرار گیرد و تا جایی که امکان دارد شرایط اساسی در خود قانون درج گردد تا از اعمال سلیق و سوء استفاده‌ها جلوگیری گردد.	بانک انصار
با فرض اینکه هیئت نظارت؛ بخش رگولاتوری نظارت بانکی است؛ مورد تأیید می‌باشد.	امیرحسین امین آزاد

ماده (۹)

بانک مرکزی موظف است ترتیبی اتخاذ نماید که دسترسی عادلانه عموم مردم به خدمات نظام بانکی در سراسر کشور فراهم گردد. شاخص دسترسی عادلانه توسط بانک مرکزی تدوین و به تصویب هیئت نظارت می‌رسد. بانک‌ها موظفند دستورات ناظر به اجرای این حکم را - که پس از اخذ نظر قانون بانک‌ها، از سوی بانک مرکزی به آنها ابلاغ می‌شود- اجرا و گزارش آن را به بانک مرکزی ارائه نمایند. بانک مرکزی موظف است گزارش اجرای این ماده را سالانه به مجلس شورای اسلامی ارائه و برای اطلاع عموم منتشر نماید.

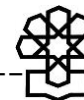
فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۹)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
بانک‌ها، همانند سایر بنگاه‌های اقتصادی در تصمیمات خود ملاحظات هزینه - فایده را مدنظر قرار می‌دهند و الزام آنها به ایجاد و راه‌اندازی شعب خود در مناطق جغرافیایی فاقد توجیه مالی و اقتصادی اولاً دخالت در امور مدیریتی آنها تلقی شده و ثانیاً می‌تواند منجر به عدم پاسخگویی مدیران بانکی در قبال اقدامات خود شود. لذا درج ماده مزبور در طرح پیشنهادی، به‌ویژه در شرایطی که اغلب بانک‌ها غیردولتی می‌باشند، تلکیف مالایطاق به بانک‌ها بوده و باید از طرح پیشنهادی حذف شود. تکلیف برای بانک مرکزی باید در قانون مربوط به بانک مرکزی آورده شود نه در قانون مربوط به بانکداری	بانک مرکزی
از آنجا که گاهی خدمات پولی در معنای خاص به‌کار می‌رود برای شمول بهتر است عبارت داخل پرانتز اضافه شود. متن ماده به‌صورت زیر تصحیح شود: بانک مرکزی موظف است ترتیبی اتخاذ نماید که دسترسی عادلانه عموم مردم به خدمات نظام بانکی (اعم از تجهیز، تخصیص و خدمات بانکی) در سراسر...	مرکز تحقیقات اسلامی مجلس شورای اسلامی
در این ماده، عبارت عملیات بانکی مورد غفلت قرار گرفته است، پیشنهاد می‌شود حذف نظام بانکی اضافه گردد.	بانک انصار
درخصوص ماده (۹) مبنی بر الزام بانک‌ها به اجرای دستورات بانک مرکزی برای دسترسی عادلانه عموم مردم به خدمات بانکی لازم به ذکر است که این موضوع برخلاف ماهیت اقتصادی فعالیت بانک‌های خصوصی بوده و ممکن است به زیان عملیاتی شعب آنها منجر شود.	بانک تجارت
با توجه به تفکیک عملیات و خدمات بانکی در ماده (۲) فصل اول بهتر است در سطر اول ماده (۹) قبل از کلمه «خدمات» کلمه «عملیات» نیز اضافه شود.	بانک قرض‌الحسنه رسالت
درخصوص قانون بانک‌ها لازم است حداقل تعریفی از این قانون ارائه گردد.	بانک قرض‌الحسنه مهر ایران
۱. در این ماده، درخصوص «دسترسی عادلانه به خدمات بانکی» تعریف مشخصی وجود ندارد و اخذ نظر از قانون بانک‌ها مقرر گردیده است؛ درحالی که قانون و اهداف و حدود وظایف آن نیز در قانون فاقد تعریف مشخص است. در ماده (۱۸۶) این طرح، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مکلف گردیده زمینه تأسیس قانون بانک‌ها را با مشارکت کلیه بانک‌های ایران فراهم سازد. ۲. همچنین در ماده مذکور، به وظیفه بانک مرکزی جهت اتخاذ تصمیمات به‌منظور دسترسی عادلانه عموم مردم به خدمات نظام بانکی اشاره شده است. در این ارتباط بهتر است شفافیت لازم وجود داشته باشد و بانک‌های غیردولتی را از دامنه اختیارات بانک مرکزی در تأسیس شبکه شعب دستوری مستثنا کرد. بدیهی است خدمات غیرحضور برای بانک‌های غیردولتی از نظر هزینه‌های ارائه خدمات در اولویت است و در صورت فراهم بودن شرایط و تکافوی درآمدهای قابل پیش‌بینی برای شعب در نواحی مختلف کشور، اقدام مقتضی برای تکمیل شبکه شعب بانک‌های غیردولتی متصور خواهد بود. از سوی دیگر	بانک ملت

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۹)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
سیاست‌های بانک مرکزی طی سالیان اخیر ایجاد محدودیت و کاهش شبکه شعب بانک‌ها براساس نسبت مالکانه آنها بوده است و طی سال‌های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ بانک‌ها موظف به کاهش تعداد شعب موجود تا ۲۰ درصد بوده‌اند.	
ماده (۹) با اصل حاکمیت شرکتی در بانک‌ها و همچنین روح حاکم بر سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی مبنی بر کاستن از بار مالی و مدیریتی دولت در تصدی فعالیت‌های اقتصادی مغایرت دارد. مضافاً اینکه بانک حافظ منافع سپرده‌گذاران است و باید در جایی شعبه تأسیس نماید که منافع مشتریان را به مخاطره نیاندازد. پیشنهاد: «تصمیم‌گیری در خصوص چگونگی گسترش عموم به خدمات نظام بانکی به بانک‌ها واگذار شود».	بانک ملی
در نحوه تنظیم شاخص دسترسی عادلانه مردم به خدمات نظام بانکی ابهام وجود دارد. ابتدا عنوان شده است که بانک مرکزی این شاخص را تهیه می‌نماید و به تصویب هیئت نظارت می‌رساند، سپس اعلام شده است که دستورات ناظر بر اجرای این حکم پس از اخذ نظر کانون بانک‌ها، از سوی بانک مرکزی به بانک‌ها ابلاغ خواهد شد. دقیقاً کانون بانک‌ها در کجای فرآیند تنظیم شاخص قرار گرفته است؟	مرتضی اله داد
مفاد این ماده علاوه بر مبهم بودن («دسترسی عادلانه عموم مردم به خدمات نظام بانکی» یا «پس از اخذ نظر کانون بانک‌ها»)؛ منجر به اعمال محدودیت در فضای کسب‌وکار بانکی خواهد شد.	امیرحسین امین آزاد

ماده (۱۰)

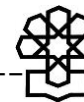
کلیه بانک‌ها اعم از دولتی و غیردولتی مکلفند اساسنامه خود را حداکثر ظرف مدت یک‌سال از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، با ضوابط این قانون و مقررات بانک مرکزی تطبیق داده و آن را به تأیید هیئت نظارت برسانند.

تبصره- اساسنامه جدید بانک‌های دولتی متناسب با مأموریت و زمینه فعالیت هر یک توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و پس از تصویب آن در مجمع عمومی بانک، به تأیید هیئت نظارت خواهد رسید. در مواردی که اساسنامه بانک دولتی قبلاً توسط مجلس شورای اسلامی یا مرجع ذیصلاح دیگر، تصویب شده باشد، پس از تصویب اساسنامه جدید، قانون یا مصوبه مربوط نسخ می‌گردد.

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۱۰)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
بنا به توضیحات ارائه شده در مورد ماده (۶)، در مواردی تطبیق با اساسنامه نمونه سازمان بورس و اوراق بهادار نیز لازم است. بازنویسی ماده (۱۰) به شکل: کلیه بانکها اعم از دولتی و غیردولتی مکلفند اساسنامه خود را حداکثر ظرف مدت یکسال از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، با ضوابط این قانون و مقررات بانک مرکزی و حسب مورد سازمان بورس و اوراق بهادار، تطبیق داده و آن را به تأیید هیئت نظارت برسانند.	سازمان بورس و اوراق بهادار
حکم صادره در ماده (۱۰) شامل بانکها گردیده و خطاب آن به مؤسسات اعتباری مغفول مانده است.	کانون بانکها و مؤسسات اعتباری خصوصی
در تبصره ماده (۱۰) تصریح گردیده اساسنامه جدید بانکهای دولتی متناسب با مأموریت و زمینه فعالیت هر یک توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تهیه و پس از تصویب آن در مجمع عمومی بانک، به تأیید هیئت نظارت خواهد رسید. به نظر می‌رسد قانون در خصوص اساسنامه بانکهای رویه متفاوتی قائل شده و تهیه آن به وزارت امور اقتصادی و دارایی محول گردیده است. لذا پیشنهاد می‌گردد با هدف در نظر گرفتن موضوع رقابت در نظام بانکی و برخورد یکسان با بانکهای دولتی و خصوصی، در خصوص روال تهیه و تصویب اساسنامه بانکهای دولتی نیز همانند بانکهای خصوصی عمل شود.	بانک اقتصاد نوین
در این ماده قید شده است که کلیه بانکها (اعم از دولتی و غیردولتی) مکلفند اساسنامه خود را حداکثر ظرف مدت یک سال از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، با ضوابط این قانون و مقررات بانک مرکزی تطبیق داده و به تأیید هیئت نظارت برسانند. در این مورد لازم است شاخصه‌های عمومی مربوط به اساسنامه بانکها (اعم از دولتی و غیردولتی) در متن قانون تصریح شود.	بانک تجارت
پیشنهاد می‌گردد مدت تعیین شده به منظور تطبیق اساسنامه بانکهای دولتی (ماده (۱۰)) با اساسنامه جدید از یکسال به دو سال افزایش یابد.	بانک توسعه تعاون
در ماده (۱۰) عبارت (مقررات بانک مرکزی) با توجه به تبصره ماده (۷) به (مصوبات هیئت نظارت) اصلاح گردد.	بانک سامان
در تبصره ذیل ماده (۱۰) بیان گردیده است که پس از تصویب اساسنامه جدید بانکهای دولتی در مجمع عمومی و متعاقباً تأیید آن در هیئت نظارت، قانون یا مصوبه مربوط به اساسنامه قبلی نسخ خواهد گردید که نسخ قانون به این نحو صحیح نبوده و در واقع ارجاع نسخ قانون به مرجعی غیر از مقام قانونگذاری فاقد وجهت قانونی است.	بانک صادرات

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۱۰)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
تبصره ماده (۱۰) بدین شرح اصلاح گردد «می‌بایست قبل از تأیید اساسنامه توسط هیئت نظارت اساسنامه جدید بانک‌های دولتی متناسب با مأموریت و زمینه فعالیت هر یک توسط وزارت اقتصادی و دارایی تهیه و در مجمع عمومی بانک تصویب شده باشد».	بانک قرض‌الحسنه مهر ایران
در ماده (۱۰)، «کلیه بانک‌ها اعم از دولتی و غیردولتی» ذکر گردیده و در ماده (۱۱)، بانک دولتی و بانک غیردولتی بدون تعریف به کار رفته است. در حالی که این اصطلاحات از بدیهیات نیست و در مراجع قضایی تفاسیر مختلف راجع به آن صورت می‌گیرد لذا نیاز به تعریف دارد. با توجه به اینکه یکی از اهداف طرح قانون بانکداری جمهوری اسلامی استقرار نظام بانکداری و صیانت از حقوق سپرده‌گذاران و سایر ذینفعان می‌باشد، به نظر می‌رسد همین قانون، مقام مناسب جهت بیان «بانک دولتی»، «بانک غیردولتی»، «بانک خصوصی» و اصطلاحات مشابه است. ضمناً در خصوص نماینده قضایی بانک‌ها (موضوع ماده (۳۲) قانون آیین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی) که نمایندگی آنها مورد تردید و ابهام اکثر شعب دادگاه‌ها قرار گرفته که به نظر در آینده نزدیک به کلیه شعب دادگاه‌ها تسری پیدا خواهد نمود، بهتر است تنقیح موضوع، در موارد مذکور و مشابه در همین طرح صورت گیرد.	بانک ملت
تبصره به «تبصره ۱» تغییر یافته و عبارت «پیش‌نویس» به تبصره افزوده شده و عبارت «(پس از تأیید هیئت نظارت)» با عبارت «(تأیید بانک مرکزی)» جایگزین شود. ماده (۷) طرح به‌عنوان تبصره «۲» اضافه شود و عبارت «(بانک مرکزی)» جایگزین «(هیئت نظارت)» شود. پیشنهاد: تبصره «۱» پیشنهادی - پیش‌نویس اساسنامه جدید بانک‌های دولتی به پیشنهاد مشترک وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید. در مواردی که اساسنامه بانک دولتی قبلاً توسط مجلس شورای اسلامی تصویب شده باشد، پس از تصویب اساسنامه جدید، قانون مربوط نسخ می‌گردد. تبصره «۲» - اساسنامه بانک‌ها و تغییرات بعدی آن باید قبل از ثبت به تأیید بانک مرکزی برسد. بانک مرکزی می‌تواند بانک‌ها را به درج نکات لازم‌الرعایه در اساسنامه خود یا تغییر در مفاد آن مطابق با مصوبات هیئت نظارت مکلف نماید.	بانک ملی
همان ایراد وارده به ماده (۶) علاوه بر آن لازم است تا وزارت امور اقتصادی و دارایی با رعایت قواعد «حاکمیت شرکتی خوب» پیش‌نویس اساسنامه بانک‌های دولتی را تهیه کرده و پس از کسب موافقت بانک مرکزی به مجامع بانک‌های دولتی برای تصویب ارائه نماید.	امیرحسین امین آزاد

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۱۰)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>در متن ماده کلیه بانک‌های دولتی و غیردولتی مکلف به تطبیق اساسنامه خود با مفاد این قانون و مقررات بانک مرکزی شده‌اند. این درحالی است که در تبصره این ماده، تغییر اساسنامه بانک‌های دولتی برعهده وزارت امور اقتصادی و دارایی گذاشته شده است. به نظر نمی‌رسد که به لحاظ شکلی، این ماده نگارش صحیحی داشته باشد. نکته دیگر اینکه در متن این ماده از بانک‌های غیردولتی نام برده شده است. این دسته‌بندی از کجا آمده است؟ منظور از مقررات بانک مرکزی در ارتباط با اساسنامه دقیقاً کدام مقررات می‌باشد؟ همچنین با توجه به اینکه در ماده (۱۰) به‌طور کامل راجع به تغییر اساسنامه تمامی بانک‌ها صحبت به عمل آمده است، وجود مواد (۶) و (۷) به نظر تکرار مکررات می‌باشد و تبصره‌ها یا قسمت‌هایی از این دو ماده که در ماده (۱۰) دیده نشده، می‌تواند به این ماده اضافه گردد.</p> <p>قبلاً در ماده (۳۰) - بند «ج» قانون پولی و بانکی کشور، تصویب اساسنامه بانک‌ها برعهده شورای پول اعتبار بوده است.</p>	مرتضی اله داد

ماده (۱۱)

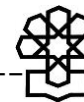
تشکیل بانک غیردولتی فقط به‌صورت شرکت سهامی عام با سهام بانام ممکن خواهد بود.

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۱۱)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>با توجه به شباهت عملکرد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری غیربانکی و مخاطرات مشابه آنان در نظام پولی و اعتباری پیشنهاد می‌شود که ساختار مؤسسه اعتباری غیربانکی نیز مشابه با بانک تعیین شده و محدودیت‌های فصل سوم این پیش‌نویس نیز به مؤسسات اعتباری غیربانکی الزام شود.</p> <p>متن پیشنهادی: تشکیل بانک غیردولتی و مؤسسه اعتباری غیربانکی فقط به‌صورت شرکت سهامی عام با سهام بانام ممکن خواهد بود.</p>	واجا
عبارت «سهام با نام» به «سهام بی نام» تغییر یابد.	بانک تجارت
لازم است از طریق بورس اوراق بهادار سهام در اختیار عموم قرار گیرد.	فتح اله تازی

ماده (۱۲)

بانک‌ها مطابق ضوابطی که به تصویب هیئت نظارت می‌رسد، متناسب با اهداف، مأموریت‌ها و موضوع فعالیت، به انواع مختلفی نظیر بانک‌های تجاری، تخصصی، توسعه‌ای، سرمایه‌گذاری، قرض‌الحسنه، منطقه‌ای، مجازی، خرد و جامع تقسیم می‌شوند. تعریف، ساختار مالکیت، مدیریت و چارچوب فعالیت‌ها و محدودیت‌های هر یک از انواع بانک‌های یاد شده، مطابق با دستورالعملی خواهد بود که توسط بانک مرکزی تهیه و به تصویب هیئت نظارت می‌رسد.

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۱۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در این ماده، تعریف بانک‌های دولتی و خصوصی، ساختار مالکیت آنها، مدیریت و چارچوب فعالیت آنها احاله به دستورالعمل شده است. با توجه به اینکه مسائل مورد اشاره از مسائل مهم و اساسی بانک‌ها می‌باشد جای درج آنها در قانون است نه دستورالعمل. لذا پیشنهاد می‌شود ضوابط حکمی آنها در خود همین قانون درج گردد. یک قانون جامع به قانونی اطلاق می‌شود که به تمامی مواد مهم اشاره کرده باشد از طرفی تقسیم‌بندی بانک‌ها باید بر طبق بند ۵ مورد تجدیدنظر و بازنگری قرار گیرد.	بانک انصار
در این ماده در مورد بخش‌بندی بانک‌ها متناسب با اهداف، مأموریت‌ها و موضوع فعالیتشان سخن به میان آمده است. در رابطه با محدودیت‌های احتمالی جدیدی که در حوزه فعالیت بانک‌ها متناسب با تعریف آنها ایجاد خواهد شد، لازم است اطلاعات شفاف‌تری در متن قانون بانکداری ارائه گردد.	بانک تجارت
در این طرح با تقسیم بانک به انواع مختلفی از جمله بانک‌های تجاری، تخصصی، توسعه‌ای، سرمایه‌گذاری، قرض‌الحسنه، منطقه‌ای، مجازی، خرد و جامع، در واقع به ضرورت وجود انواع بانک‌ها همچنان که در دنیای بانکداری امروز شاهد آن هستیم، اذعان شده، لکن به تعیین وظایف، مأموریت‌ها و ساختارهای گوناگون و استانداردهای نظارتی متفاوت هر یک از آنان پرداخته نشده است.	بانک سامان
رجوع شود به ماده (۲).	بانک صنعت و معدن
۱. پیشنهاد می‌شود در سطر دوم ماده (۱۲) بعد از عبارت «قرض‌الحسنه» عبارت «در قالب» یا «به شکل» اضافه گردد. ۲. در سطر سوم بعد از عبارت «چارچوب فعالیت‌ها» کلمه «مقررات» نیز اضافه گردد. ۳. پس از عبارت «یاد شده» در سطر ۴ ماده (۱۲)، عبارات «را متناسب با ساختار و مأموریت هر یک از بانک‌های مذکور» اضافه گردد.	بانک قرض‌الحسنه رسالت

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۱۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
	بانک ملت
	امیرحسین امین آزاد
	فتح اله تازی

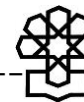
ماده (۱۳)

مشارکت دولت‌ها و اشخاص حقوقی دولتی خارجی به هر میزان و مشارکت اشخاص حقیقی یا حقوقی غیردولتی خارجی به میزان بیش از چهل درصد (۴۰ درصد) در تأسیس بانک‌های جدید مستلزم کسب اجازه از مجلس شورای اسلامی است.

تبصره «۱»- هر شخص حقوقی که بیش از پنجاه درصد (۵۰ درصد) سرمایه آن، به تشخیص بانک مرکزی، متعلق به اتباع خارجی باشد، از نظر مقررات این ماده خارجی محسوب می‌شود ولو اینکه طبق مقررات قانون تجارت و قانون ثبت شرکت‌ها، ایرانی محسوب شود.

تبصره «۲»- اشخاص حقوقی دولتی خارجی اشخاصی هستند که بیش از پنجاه درصد (۵۰ درصد) سهام آنها، به تشخیص بانک مرکزی، به طور مستقیم یا غیرمستقیم در تملک دولت‌های خارجی باشد.

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۱۳)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>۱. از نظر اجرایی بررسی غیرمستقیم مالکیت دولت‌های خارجی در اشخاص حقوقی دولتی خارجی برای بانک مرکزی، امکان‌پذیر نیست. لازم است نهادی غیر از بانک مرکزی نظیر وزارت امور خارجه تملک غیرمستقیم را بررسی نماید.</p> <p>۲. سطح غیرمستقیم هم باید مشخص شود زیرا عبارت غیرمستقیم بسیار گسترده بوده و انجام آن برای تمامی سطوح بسیار زمانبر و هزینه‌بر است. به‌طور مثال مشخص شود غیرمستقیم تا دو سطح باشد.</p>	بانک مرکزی
<p>ماده (۱۳) تنها بانک‌های جدید را مطرح می‌کند و نسبت به بانک‌های موجود ساکت است و ممکن است بعداً از جانب مشارکت افراد خارجی مشکل ایجاد کند.</p>	مرکز تحقیقات اسلامی مجلس شورای اسلامی
<p>استفاده از عبارت «به تشخیص بانک مرکزی» در تبصره‌های «۱» و «۲» ماده (۱۳) در مورد اشخاص مختلف تفسیر بردار بوده و ضرورت دارد در مورد شمول اشخاص خارجی خود قانون تعیین تکلیف نماید.</p>	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
<p>در ماده (۱۳) طرح تصریح گردیده: (مشارکت دولت‌ها و اشخاص حقوقی دولتی خارجی به هر میزان و مشارکت اشخاص حقیقی یا حقوقی غیردولتی خارجی به میزان بیش از ۴۰ درصد در تأسیس بانک‌های جدید مستلزم کسب اجازه از مجلس شورای اسلامی است. همچنین در ماده (۳۵) اشاره شده: اشخاص حقیقی یا حقوقی غیردولتی خارجی نمی‌تواند مجموعاً بیش از ۴۰ درصد سهام هر یک از بانک‌های ایرانی را تملک کنند؛ مگر به‌موجب قانون «پیشنهاد می‌گردد به‌منظور تشویق و تسهیل سرمایه‌گذاری‌های خارجی در نظام بانکی کشور، موارد مذکور با مجوز بانک مرکزی صورت پذیرد».</p>	بانک اقتصاد نوین
<p>۱. در این ماده مشارکت دولتی و اشخاص حقوقی دولتی خارجی به هر میزان در تأسیس بانک‌های جدید منوط به کسب اجازه از مجلس شورای اسلامی شده است. عبارت به هر میزان مغایر با اصول قانون اساسی و مسائل امنیتی نظام و در نهایت منجر به سلطه بیگانگان بر مقدرات اقتصادی ما خواهد شد. لذا باید حذف گردد.</p> <p>- تبصره «۲» این ماده مربوط به تعاریف می‌باشد، پیشنهاد می‌شود حذف و در ماده (۲) درج گردد.</p>	بانک انصار
<p>۱. در تبصره «۱» ماده (۱۳) بایستی ضابطه تشخیص تعلق سرمایه اشخاص حقوقی به اتباع خارجی در خود قانون بیان شود زیرا واگذاری موضوع به تشخیص بانک مرکزی سبب برخورد سلیقه‌ای خواهد شد.</p> <p>۲. درخصوص تبصره «۲» ماده (۱۳) نیز بایستی ضابطه تشخیص تملک سهام توسط دولت‌های خارجی در خود قانون مشخص شود و از واگذاری آن به تشخیص بانک مرکزی خودداری گردد.</p>	بانک سامان

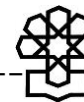
فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۱۳)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>۱. در ماده (۱۳) برای مشارکت اشخاص دولتی خارجی و اشخاص غیردولتی خارجی به میزان بیش از ۴۰ درصد در تأسیس بانک‌های جدید، مستلزم کسب اجازه از مجلس شورای اسلامی است، اما برای خود ۴۰ درصد یا کمتر تکلیفی معین نشده و تابع قاعده عام مجوز تأسیس می‌باشد.</p> <p>۲. در تبصره «۱» ماده (۱۳)، ملاک تشخیص شخص حقوقی خارجی تابعیت دارندگان بیش از ۵۰ درصد از سهام آن تعیین شده؛ در حالی که ممکن است شرکتی، مرکز اصلی فعالیتش در خارج از ایران باشد اما بیش از ۵۰ درصد سهام آن در اختیار اتباع ایران می‌باشد. در فرض «طرح»، این شرکت بدون ثبت در ایران می‌تواند بانک تأسیس کند. در حالی که طبق ماده (۵۹۱) قانون تجارت، شرکت خارجی محسوب می‌شود و با توجه به نسخ بخشی از قانون پولی و بانکی کشور نیاز به تعیین تکلیف صریح موضوع، وجود دارد.</p>	بانک ملت
<p>این ماده برگرفته از اصلاحیه ماده (۵) قانون سیاست‌های کلی اصل چهارم قانون اساسی است. به نظر می‌رسد که این ماده باید در چارچوب اهداف مدنظر کشور برای سرمایه‌گذاری خارجی مورد بازنگری قرار گیرد. نکته مهم آن است که امروزه در دنیا Fit&Proper بودن سهامداران باید مورد ارزیابی همیشگی مرجع نظارت بانکی قرار گیرد و از این لحاظ تفاوتی مابین بانک دولتی با غیردولتی یا بانک با سهامدار ایرانی یا سهامدار خارجی وجود ندارد. در حال حاضر نیز کشورهای خارجی با میزان سهام بانک‌های دولتی ایرانی سهامدار در بانک تجارتي ایران و اروپا یا پی ال سی لندن مخالفتی ندارند، لکن رعایت کامل قواعد بانکی کشورهای آلمان و انگلستان را از این دو بانک طلب می‌کنند.</p>	امیرحسین امین آزاد
<p>در تبصره «۱» این ماده شخص حقوقی خارجی این‌طور تعریف شده است که بیش از ۵۰ درصد سرمایه به تشخیص بانک مرکزی متعلق به اتباع خارجی باشد. این ماده تشخیص و ملاک‌های قانون تجارت و مرجع ثبت شرکت‌ها را برای خارجی تلقی کردن اشخاص حقوقی قبول نداشته و تشخیص آن را به‌عهده بانک مرکزی گذارده است. پیشنهاد می‌شود برای این ماده آیین‌نامه اجرایی دیده شود تا بتوان با ملاک دقیق و به دور از تشخیص سلیقه‌ای خارجی بودن شخصیت حقوقی مشخص گردد.</p>	مرتضی اله داد

ماده (۱۴)

بانک‌های خارجی در صورت تحقق شرایط زیر می‌توانند مبادرت به ایجاد شعبه در کشور نمایند:

۱. مرجع نظارتی کشور متبوع بانک خارجی، دارای توان نظارت یکپارچه به تشخیص بانک مرکزی باشد.
  ۲. مجوز ایجاد شعبه را از مرجع نظارتی کشور متبوع خود و بانک مرکزی دریافت نموده باشند.
- تبصره «۱»- نظارت مرجع نظارتی کشور متبوع بانک خارجی، نافی اختیارات نظارتی بانک مرکزی نمی‌باشد.
- تبصره «۲»- در صورت نقض هر یک از شرایط فوق، بانک مرکزی می‌تواند با تصویب هیئت نظارت، فعالیت شعبه را محدود یا ممنوع نماید.
- تبصره «۳»- سایر شرایط تأسیس، فعالیت و تعطیلی شعبه بانک‌های خارجی براساس دستورالعملی خواهد بود که با پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد.

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۱۴)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
عبارت «نظارت یکپارچه» در ادبیات موضوع، دارای مفهوم خاصی است که به نظر می‌رسد در این ماده بدان معنا به کار نرفته است. بازنویسی ماده: ... <u>شعب خارجی بانک‌های کشور متبوع، تحت نظارت مرجع نظارتی آن کشور باشند.</u> ...	سازمان بورس و اوراق بهادار
چون بانک‌های خارجی یا شعب آنها در سایر کشورها تابع قوانین و مقررات کشور مقیم هستند، لذا درج تبصره «۱» ماده (۱۴) ضرورتی نخواهد داشت، در عین حال مفاد این ماده می‌تواند همراه با مفاد ماده (۲۲) انشاء گردیده یا بعد از آن قرار گیرد. در تبصره «۳» ماده (۱۴) استفاده از کلمه «شعب» به جای کلمه شعبه به نظر مناسب‌تر می‌باشد.	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
ایجاد بانک خارجی در کشور نیز یک نوع سرمایه‌گذاری خارجی محسوب شده و می‌بایست تحت قانون سرمایه‌گذاری خارجی انجام شود کسب اجازه تأسیس	اتاق بازرگانی

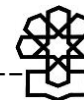

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۱۴)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
بانک خارجی آن هم با شرایط بسیار محدود از مجلس، منجر به ایجاد بانک خارجی نخواهد شد. وظیفه مجلس محترم قانونگذاری و نظارت بر اجرای آنهاست نه مجوز دادن برای ایجاد یک بانک خارجی. این موضوع از شواهد دخالت قوه مقننه در امور قوه مجریه محسوب می‌گردد.	
در تبصره «۳» ماده (۱۴) باز هم در خصوص شرایط تأسیس و فعالیت و تعطیلی شعبه بانک‌های خارجی احاطه به دستورالعمل شده است. طبق مطالب پیشین درست نیست زیرا دست بانک مرکزی را در سوءاستفاده باز می‌کند. مسائل مهم و اساسی در این طرح احاطه به دستورالعمل شده است که خلاف ضابطه قانون نویسی است.	بانک انصار
در بند «۱» ذیل ماده (۱۴) و یا در بند دیگری در فصل دوم، موارد مربوط به کیفیت نظارتی که از سوی مرجع نظارتی کشور خارجی می‌بایست اعمال گردد، تعیین شود.	بانک تجارت
در این ماده، اجازه تأسیس شعب بانک خارجی در ایران با شرایطی که شامل لزوم ثبت شعب آن بانک خارجی در ایران نیست داده شده است؛ در حالی که به موجب ماده (۳) قانون راجع به ثبت شرکت‌ها، هر شرکت خارجی برای اینکه بتواند به وسیله شعبه یا نماینده به امور تجاری یا صنعتی یا مالی در ایران مبادرت نماید؛ باید در مملکت اصلی خود شرکت قانونی شناخته شده و در اداره ثبت اسناد تهران به ثبت رسیده باشد؛ لذا با توجه به تمرکز «طرح» روی بانکداری و نیاز به تجمیع امور مربوط به بانکداری، تصریح قواعد مربوط به ثبت بانک خارجی یا ثبت شعب آن در ایران، در ماده (۱۴) طرح ضروری به نظر می‌رسد.	بانک ملت
محدود یا تعطیل کردن شعب خارجی؛ اقدامی نظارتی است که نباید نیازی به تأیید هیئت نظارت داشته باشد مگر اینکه هیئت نظارت را جزء داخلی از بخش نظارت بانک مرکزی محسوب کنیم.	امیرحسین امین آزاد

ماده (۱۵)

حداقل سرمایه مورد نیاز برای تأسیس بانک توسط هیئت نظارت تعیین می‌گردد. سرمایه مورد نیاز برای تأسیس بانک فقط با پول رایج کشور قابل پرداخت است و باید تماماً قبل از صدور مجوز تأسیس نزد بانک مرکزی تودیع شده باشد.

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۱۵)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در ماده (۱۵) قبل از عبارت پول رایج کشور عبارت به صورت نقد اضافه گردد.	بانک انصار
طبق مفاد این ماده، تعیین حداقل سرمایه مورد نیاز برای تأسیس بانک بر عهده هیئت نظارت بوده، لکن نحوه و مقاطع اعلام و یا بازنگری در آن متناسب با نرخ تورم و شرایط اقتصادی حاکم بر کشور توسط آن مرجع، به طور شفاف بیان نگردیده است.	بانک ملت
قبلاً در ماده (۶) گفته شده بود که یکی از مدارک لازم برای ثبت بانک گواهی بانک مرکزی مبنی بر پرداخت ۱۰۰ درصد سرمایه است. جهت جلوگیری از اطناب و تکرار این همپوشانی اصلاح شود.	مرتضی اله داد

ماده (۱۶)

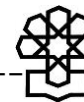
در صورتی که سرمایه بانکی کمتر از حداقل سرمایه اولیه تعیین شده توسط هیئت نظارت باشد، بانک مزبور موظف است در مهلتی که توسط هیئت نظارت تعیین می‌شود، سرمایه خود را تکمیل نماید.

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۱۶)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
۱. لازم است زمان تطبیق سرمایه به‌طور مشخص در قانون ذکر شود. مثلاً یک سال. ۲. واژه «اولیه» ایجاد ابهام می‌کند. به‌جای آن باید «مورد نیاز» استفاده شود.	بانک مرکزی
ظاهراً مفاد ماده (۱۶) مشعر بر بانک‌های فعال در زمان تصویب قانون حاضر می‌باشد، که در این صورت عبارت مندرج در ماده مزبور از صراحت کافی در این زمینه برخوردار نمی‌باشد.	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
در ماده (۱۶) اشاره شده در صورتی که سرمایه بانکی کمتر از حداقل سرمایه اولیه تعیین شده توسط هیئت نظارت باشد. بانک مزبور موظف است در مهلتی که توسط هیئت نظارت تعیین می‌شود. سرمایه خود را تکمیل نماید. با توجه به اهمیت این موضوع در سلامت و ثبات نظام بانکی، پیشنهاد می‌گردد سقف مهلت زمانی برای تکمیل سرمایه بانک‌ها در قانون تصریح گردد.	بانک اقتصاد نوین
ماده (۱۶) ابهام دارد. آیا ماده ناظر به تأسیس است یا بعد از تأسیس؟ چنانچه ناظر به تأسیس باشد مورد حکم در ماده (۱۵) قرار گرفته است و اگر هم در مقام بیان بعد از تأسیس باشد لازم است عبارت مذکور در ماده (۱۶) درج گردد.	بانک انصار
با توجه به الزام و تأکید ماده (۱۵) مبنی بر پرداخت تمام سرمایه به‌نظر می‌رسد ماده (۱۶) موضوعیت ندارد، بلکه باید در غالب تبصره و تعیین زمان مشخص اعلام گردد.	بانک قرض‌الحسنه مهر ایران
تعیین مهلت برای تودیع سرمایه؛ اقدامی اجرایی بوده و نباید نیازی به مصوبه هیئت نظارت داشته باشد.	امیرحسین امین آزاد
در این ماده ذکر نشده است که در صورتی که بانک مذکور نتواند حداقل سرمایه تعیین شده را تأمین نماید مشمول چه مقرراتی خواهد شد؟	مرتضی اله داد

ماده (۱۷)

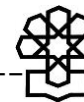
بانک مرکزی موظف است قبل از صدور مجوز تأسیس بانک وجود شرایط زیر را احراز کند:

۱. متقاضیان تأسیس از حسن شهرت و توانمندی مالی و حرفه‌ای برخوردار باشند؛
  ۲. متقاضیان تأسیس سابقه محکومیت کیفری مؤثر نداشته باشند؛
  ۳. آورده متقاضیان بیش از یک درصد (۱ درصد) سهام به‌عنوان سرمایه بانک از نظر منشأ، شفاف و بلااشکال بوده و به‌صورت مستقیم یا غیرمستقیم از محل تسهیلات دریافتی از بانک‌ها نباشد؛
  ۴. متقاضیان تأسیس فاقد بدهی غیرجاری به نظام بانکی کشور باشند؛
  ۵. متقاضیان بیش از یک درصد (۱ درصد) سهام سمت یا سهام بیش از حد مجاز در بانک دیگر نداشته باشند؛
  ۶. سرمایه پیشنهادی بانک تکافوی انجام عملیات مورد نظر را بنماید و از حداقل سرمایه مورد نیاز برای تأسیس بانک کمتر نباشد؛
  ۷. قرائنی دالّ بر تهدید مدیریت صحیح بانک از نظر اعمال نفوذ برخی از متقاضیان تأسیس وجود نداشته باشد؛
  ۸. برنامه راهبردی و عملیاتی بانک مشتمل بر حاکمیت شرکتی مؤثر، نظیر مدیریت ریسک، مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم، پیش‌بینی‌های مالی و نظایر آن از اتقان کافی برخوردار بوده، دارای توجیه مالی و اقتصادی باشد؛
  ۹. ارتباط بانک با سایر اشخاص مانع نظارت مؤثر بانک مرکزی نشود.
- تبصره** - سایر شرایط و نحوه صدور مجوز تأسیس و فعالیت بانک‌ها به‌موجب دستورالعملی خواهد بود که با پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد.

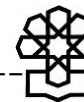
فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۱۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>مورد نقد: برنامه راهبردی و عملیاتی بانک مشتمل بر حاکمیت شرکتی مؤثر، نظیر مدیریت ریسک، مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم، پیش‌بینی‌های مالی و نظایر آن از اتقان کافی برخوردار بوده، دارای توجیه مالی و اقتصادی باشد؛ متن از نظر ویرایشی و ساختار چیده شده دچار مشکل است به عنوان مثال مدیریت ریسک بخشی از زیرمجموعه حاکمیت شرکتی نیست. پیشنهاد می‌شود متن لایحه مورد استفاده قرار گیرد.</p>	بانک مرکزی
<p>متن طرح: بانک مرکزی موظف است قبل از صدور مجوز تأسیس بانک وجود شرایط زیر را احراز کند:</p> <p>۱. با توجه به مخاطرات زیاد حاصل از عدم صلاحیت صاحبان و مدیران مؤسسات اعتباری غیربانکی، پیشنهاد می‌شود این ماده شامل تمام مؤسسات اعتباری شده تا مقررات بر آنان نیز الزام شده و پشتوانه قانونی مناسب در این زمینه فراهم شود. با توجه به مخاطرات موجود در زمینه جرائم مالی، میزان بار اجرایی تحمیل شده به مجری بر اثر این تغییر معقول می‌باشد.</p> <p>۲. قوانین حاکم بر مؤسسات اعتباری غیربانکی نظیر قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی به‌عنوان پشتوانه قانونی نحوه فعالیت سایر مؤسسات اعتباری به غیر از بانک و قوانین شرکت‌های تعاونی و بخش تعاونی اقتصاد به‌عنوان پشتوانه قانونی نحوه فعالیت شرکت‌های تعاونی اعتبار، توجه کافی به شرایط متقاضیان تأسیس این مؤسسات اعتباری نکرده‌اند و ضوابط آن را به آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های ابلاغی بانک مرکزی ارجاع داده‌اند که آنها نیز مقررات کافی را جهت جلوگیری از تصدی مجرمین بر مؤسسات مالی ندارند.</p> <p>۳. معدود قوانین و آیین‌نامه‌های کارآمد موجود نظیر ماده (۵) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل‌وچهارم و آیین‌نامه نحوه تأسیس و اداره مؤسسات اعتباری غیردولتی مصوب سال ۱۳۹۳ هیئت وزیران نیز با تصویب این قانون، پشتوانه قانونی خود را از دست می‌دهند.</p> <p>۴. اهمیت این موضوع از آنجا قابل درک است که تأسیس مؤسسات اعتباری غیربانکی می‌تواند منجر به کسب مجوز بانک و ورود به بازار متشکل پولی شود.</p> <p>۵. در بندهای این ماده نیز واژه «مؤسسه اعتباری» جایگزین «بانک» شود.</p> <p>متن پیشنهادی: بانک مرکزی موظف است قبل از صدور مجوز تأسیس مؤسسه اعتباری وجود شرایط زیر را احراز کند:</p>	واجب

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۱۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p style="text-align: right;">الحاق تبصره</p> <p>۱. با توجه به پیشنهاد گسترش دایره شمول مقررات موضوع ماده (۱۷) به تمامی مؤسسات اعتباری و شرایط و ساختار متفاوت حاکم بر انواع مختلف این مؤسسات، پیشنهاد می‌شود که میزان مشخص شده به موجب قانون برای اعمال برخی محدودیت‌ها و وظایف در بندهای «۳» و «۵»، متناسب با ساختار حقوقی و تشکیلاتی هر مؤسسه توسط مجری تعیین گردد.</p> <p>۲. همچنین با تعیین این میزان درصد توسط مجری، حجم بار اجرایی این ماده قابل تنظیم است.</p> <p>۳. در صورت عدم تصویب این تبصره و اهتمام به وضع مقررات یکسان برای تمامی مؤسسات اعتباری در زمینه‌های موضوع بندهای «۳» و «۵»، پیشنهاد می‌شود که در بندهای «۳» و «۵»، به جای واژه «سهام» از عبارت «کل سرمایه» استفاده شود تا بتوان مؤسسات اعتباری که ساختار حقوقی آنها به شکل سهامی نیست را نیز پوشش داد.</p> <p>متن پیشنهادی: سایر مؤسسات اعتباری به غیر از بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی مشمول مقررات موضوع بندهای «۳» و «۵» نبوده و مقررات مرتبط با بندهای مذکور براساس دستورالعمل‌های موضوع ماده (۲۱) خواهد بود.</p>	
<p style="text-align: right;">بند «۳»</p> <p>- تعیین میزان حداقلی یک درصد جهت بررسی منشأ آورده باعث سوءاستفاده از متن قانون شده و این امکان را فراهم می‌آورد که به طور مثال ۱۰۰ نفر مجرم به طور مستقیم یا غیرمستقیم، با سوءاستفاده از اطلاعات هویتی شخص دیگر بتواند با همکاری یکدیگر و بدون بررسی منشأ آورده آنان یک مؤسسه اعتباری را تأسیس نمایند.</p> <p>- مطابق توصیه‌های بین‌المللی (کمیته نظارت بانکی بازل، گروه ویژه اقدام مالی و ...)، مقامات ذیصلاح یا ناظران مالی باید با استفاده از تدابیر حقوقی یا نظارتی لازم، مانع از آن شوند که مجرمان و یا اشخاص مرتبط آنها، صاحب یا ذینفع یک منفعت مهم یا کنترل‌کننده در یک مؤسسه مالی شوند و یا مدیریت یک مؤسسه را در اختیار بگیرند.</p> <p>- تعمیم لزوم شفافیت و قانونی بودن آورده متقاضیان تأسیس به تمامی سرمایه مؤسسه اعتباری که بعضاً مبلغ قابل توجهی خواهد بود؛ مانع از ورود سرمایه‌های کثیف به سیستم بانکی شده و بدون ملزم کردن مجری به بررسی، امکان اعمال نظارت بیشتر را برای وی فراهم می‌کند.</p>	

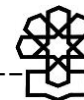
فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۱۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>- استفاده از واژه «قانونی» مانع اختلاف برداشت و تفسیر مختلف از واژه‌های «شفاف» و «بلااشکال» می‌شود. ضمن اینکه استفاده از عبارات مذکور، اعمال سایر مقررات را در آیین‌نامه‌ها ممکن می‌سازد.</p> <p>- لزوم ارائه اسناد مثبت‌ه توسط متقاضیان برای سهام‌های بیش از یک درصد، وظیفه اثبات بلااشکال بودن آورده را به‌عهده متقاضی گذاشته و موانع قانونی و اجرایی موجود بر سر راه این نوع بررسی‌ها را مرتفع می‌سازد. ضمن اینکه ارائه این اسناد، امکان بررسی و اعمال نظر سایر نهادهای نظارتی و امنیتی را جهت استفاده توسط بانک مرکزی فراهم ساخته و از اختلاف نظر و اعمال سلیقه جلوگیری می‌کند.</p> <p>- استفاده از عبارت «کل سرمایه» به‌جای واژه «سهام» جهت پوشش مؤسسات اعتباری که ساختار حقوقی آنها به شکل سهامی نیست.</p> <p>متن پیشنهادی: آورده متقاضیان تأسیس باید دارای منشأ شفاف، قانونی و بلااشکال بوده و اگر آورده متقاضی بیش از یک درصد (۱ درصد) کل سرمایه مؤسسه اعتباری باشد، باید اسناد مثبت‌ه در این خصوص به بانک مرکزی ارائه شود.</p>	
<p>بند «۳»</p> <p>- به‌دلیل عدم همخوانی حاکم بر مفاهیم شروط وضع‌شده و تغییرات پیشنهادی، پیشنهاد می‌شود که این شروط از یکدیگر تفکیک شوند.</p> <p>- متن این بند مطابق با ماده (۱۶) آیین‌نامه نحوه تأسیس و اداره مؤسسات اعتباری غیردولتی مصوب سال ۱۳۹۳ هیئت وزیران است. با این تفاوت که شرط داشتن مجوز از بانک مرکزی برای مؤسسات اعتباری وام‌دهنده حذف شده است تا تأمین آورده متقاضیان از طریق سرمایه مؤسسات اعتباری غیرمجاز نیز امکان پذیر نباشد.</p> <p>- شرط یک درصد برای کنترل این محدودیت حذف شده است تا مانع از آن شود که ۱۰۰ نفر متقاضی با گرفتن تسهیلات بانکی و بدون نظارت بتوانند به تأسیس یک مؤسسه اعتباری بپردازند.</p> <p>متن پیشنهادی: آورده متقاضیان تأسیس به‌صورت مستقیم یا غیرمستقیم از محل تسهیلات دریافتی از بانک‌ها، مؤسسات اعتباری غیربانکی و سایر بنگاه‌های واسطه پولی اعم از دولتی یا غیردولتی تأمین نشده باشد.</p>	
<p>بند «۷»</p> <p>مطابق توصیه‌های بین‌المللی (کمیته نظارت بانکی بازل، گروه ویژه اقدام مالی و ...)، مقامات ذیصلاح یا ناظران مالی باید با استفاده از تدابیر حقوقی یا نظارتی لازم، مانع از آن شوند که مجرمان و یا اشخاص مرتبط آنها، صاحب یا ذینفع یک منفعت مهم یا کنترل‌کننده در یک مؤسسه مالی شوند و یا مدیریت یک مؤسسه را در</p>	

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۱۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>اختیار بگیرند. همچنین کشورها باید اطمینان حاصل کنند اطلاعات کافی، دقیق و به‌موقع درباره ذینفع و نیز کنترل اشخاص حقوقی وجود دارد و مقامات ذیصلاح می‌توانند به‌موقع این اطلاعات را به‌دست آورند یا به آنها دسترسی داشته باشند.</p> <p>- اکثر روش‌های پولشویانه از طریق خدمات مؤسسات اعتباری صورت می‌پذیرد. لذا نظارت بر شیوه کنترل این مؤسسات از اهمیت بالایی برخوردار است.</p> <p>- بدون توجه به اشخاص مرتبط مالکان سهام، مجرمان می‌توانند به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم از طریق مالکیت پنهان به اداره یک بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی بپردازند.</p> <p>- تعریف اشخاص مرتبط در ماده (۲) به‌صورت یک بند جدید پیشنهاد شده است.</p> <p>متن پیشنهادی: قرائنی دال بر تهدید مدیریت صحیح مؤسسه اعتباری از نظر اعمال نفوذ برخی از متقاضیان تأسیس یا اشخاص مرتبط با آنها وجود نداشته باشد.</p>	
<p style="text-align: center;">الحاق بند جدید در این ماده</p> <p>- با توجه به میزان اثرگذاری مؤسسات اعتباری در نظام اقتصادی کشور و به‌تبع آن مخاطرات پیش‌رو در این زمینه و همچنین ایجاد امکان بررسی، اعمال نظر و استفاده از نظرات سایر نهادهای نظارتی و امنیتی، به استناد بند «۲» ماده (۲۳) همین پیش‌نویس پیشنهاد می‌شود که این بند اضافه شود تا از اعمال سلیقه توسط مجری جلوگیری شود.</p> <p>- اثبات داشتن شرایط لازم جهت تأسیس مؤسسه اعتباری را به‌عهدده متقاضی انداخته و موانع قانونی و اجرایی موجود بر سر راه این نوع بررسی‌ها را مرتفع می‌سازد.</p> <p>متن پیشنهادی: اطلاعات ارائه شده توسط متقاضی، قابلیت احراز و تأیید داشته باشد.</p>	
<p style="text-align: center;">الحاق بند جدید در این ماده</p> <p>- با توجه به تأثیر مستقیم آرای متقاضیان تأسیس بر انتخاب اعضای هیئت‌مدیره بانک و اختیارات این اعضا در پیشبرد اهداف و مقررات حاکم، تعیین صلاحیت مؤسسان بانک از اهمیت بالایی برخوردار خواهد بود.</p> <p>- مطابق با بند «۹» از ماده (۳۹) در مورد احراز صلاحیت اعضای هیئت‌مدیره بانک، پیشنهاد می‌شود که متقاضیان تأسیس نیز دارای این حداقل صلاحیت باشند.</p> <p>- جرم تأمین مالی تروریسم موضوع ماده (۱) قانون تأمین مالی تروریسم و جرم مالیاتی موضوع ماده (۲۷۴) قانون مالیات‌های مستقیم، از جمله جرائم تهدیدکننده سلامت بازارهای پولی بوده که مؤسسات اعتباری ابزار قدرتمندی برای ارتکاب به آنان به‌شمار می‌روند.</p>	

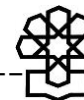
فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۱۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>- مطابق توصیه‌های بین‌المللی (کمیته نظارت بانکی بازل، گروه ویژه اقدام مالی و ...)، مقامات ذیصلاح یا ناظران مالی باید با استفاده از تدابیر حقوقی یا نظارتی لازم، مانع از آن شوند که مجرمان و یا اشخاص مرتبط آنها، صاحب یا ذینفع یک منفعت مهم یا کنترل‌کننده در یک مؤسسه مالی شوند و یا مدیریت یک مؤسسه را در اختیار بگیرند.</p> <p>متن پیشنهادی: نداشتن محکومیت قطعی به سرقت، ارتشاء، اختلاس، قاچاق، خیانت در امانت، کلاهبرداری، جعل و تزویر، پولشویی، تأمین مالی تروریسم، جرم مالیاتی، صدور چک بی‌محل و ورشکستگی توسط متقاضیان تأسیس، اعم از اینکه حکم از دادگاه‌های داخلی یا خارج کشور صادر شده یا محکوم، مجرم اصلی یا شریک یا معاون جرم بوده باشد.</p>	
<p>الحاق بند جدید در این ماده</p> <p>- مطابق با ماده (۱۸) آیین‌نامه نحوه تأسیس و اداره مؤسسات اعتباری غیردولتی مصوب سال ۱۳۹۳ هیئت وزیران است و در جهت تقویت نظام مالیاتی کشور می‌باشد.</p> <p>متن پیشنهادی: نداشتن بدهی قطعی مالیاتی با ارائه گواهی موضوع ماده (۱۸۶) قانون مالیات‌های مستقیم - مصوب ۱۳۶۶ با اصلاحات بعدی -</p>	
<p>بند «۸»</p> <p>- استفاده از عبارت «مؤسسات اعتباری» به جای «بانک» جهت تعمیم مقررات به دیگر مؤسسات اعتباری.</p> <p>- عدم وجود سازوکار مناسب در کشور جهت تشویق مؤسسات اعتباری به قبول مسئولیت خود در زمینه مبارزه با جرائم مالی و همچنین وجود تضاد بین منافع مؤسسات اعتباری در جذب سپرده و برنامه‌های مبارزه با جرائم مذکور، باعث می‌شود که اغلب برنامه‌های اجرایی در زمینه مبارزه با جرائم مالی به‌خصوص پولشویی و تأمین مالی تروریسم برای مؤسسات اعتباری دارای توجیه اقتصادی نباشد و به تبع آن برای کارکنان این مؤسسات منفعت ایجاد نکرده و منجر به اجرایی نبودن آن شود.</p> <p>- باید تا زمان فراهم آمدن مقررات تشویقی منطبق با راهکارهای بین‌المللی نظیر تقسیم عواید حاصل از مبارزه با جرائم مالی، وضع و اعمال جرائم بسیار سنگین و بازدارنده از نوع مالی و غیرمالی برای مؤسسات متخلف و ...، با استفاده از مقررات و سازوکارهای کنترلی و نظارتی متقن، مؤسسات اعتباری را به اتخاذ برنامه‌های اجرایی در این زمینه مجاب نمود.</p>	

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۱۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>متن پیشنهادی: برنامه راهبردی و عملیاتی مؤسسات اعتباری مشتمل بر حاکمیت شرکتی مؤثر، نظیر مدیریت ریسک، مبارزه با پولشویی و تأمین مالی تروریسم، پیش‌بینی‌های مالی و نظایر آن از اتقان کافی برخوردار بوده و ضمن برآورده کردن تکالیف تعیین شده در مقررات مربوط، دارای قابلیت اجرایی و توجیه مالی و اقتصادی باشد.</p> <p style="text-align: right;">تبصره «۱»</p> <p>- پیشنهاد می‌شود این تبصره حذف شده و با استفاده از واژه «مؤسسات اعتباری» در ماده (۲۱) این پیش‌نویس پوشش داده شود.</p> <p>- در این ماده به شرایط صدور تأسیس پرداخته شده است، لذا هر تبصره‌ای که ذیل آن بیاید می‌تواند این‌گونه برداشت شود که مربوط به صدور مجوز بوده و پشتوانه قانونی آن را فراهم می‌نماید. از این رو پیشنهاد می‌شود که این تبصره به صورت ماده بیان شود تا پشتوانه قانونی را برای سایر شرایط مندرج در دستورالعمل‌های بانک مرکزی که به صدور مجوز تأسیس مربوط نیست را نیز ایجاد نماید.</p> <p style="text-align: right;">الحاق تبصره جدید</p> <p>- با توجه به پیشنهاد گسترش دایره شمول مقررات موضوع ماده (۱۷) به تمامی مؤسسات اعتباری و شرایط و ساختار متفاوت حاکم بر انواع مختلف این مؤسسات، پیشنهاد می‌شود که میزان مشخص شده به موجب قانون برای اعمال برخی محدودیت‌ها و وظایف در بندهای «۳» و «۵»، متناسب با ساختار حقوقی و تشکیلاتی هر مؤسسه توسط مجری تعیین گردد.</p> <p>- همچنین با تعیین این میزان درصد توسط مجری، حجم بار اجرایی این ماده قابل تنظیم است.</p> <p>- در صورت عدم تصویب این تبصره و اهتمام به وضع مقررات یکسان برای تمامی مؤسسات اعتباری در زمینه‌های موضوع بندهای «۳» و «۵»، پیشنهاد می‌شود که در بندهای «۳» و «۵»، به جای واژه «سهام» از عبارت «کل سرمایه» استفاده شود تا بتوان مؤسسات اعتباری که ساختار حقوقی آنها به شکل سهامی نیست را نیز پوشش داد.</p> <p>متن پیشنهادی: سایر مؤسسات اعتباری به غیر از بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی مشمول مقررات موضوع بندهای «۳» و «۵» نبوده و مقررات مرتبط با بندهای مذکور براساس دستورالعمل‌های موضوع ماده (۲۱) خواهد بود.</p>	

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۱۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>۱. حکم مندرج در بند «۳» از ماده (۱۷) می‌بایست مشمول آورده تمامی متقاضیان خرید سهام بانک‌ها و مؤسسات اعتباری گردد. بدیهی است که بررسی صحت این حکم در مورد تمامی متقاضیان خرید سهام زمان زیادی را دربر می‌گیرد، اما بانک مرکزی می‌تواند صرفاً منشأ آورده سهامدارانی را که بیش از ۱ درصد سهام بانک در شرف تأسیس را دارا می‌باشند مورد بررسی قرار دهد و همچنین اگر متوجه شواهدی بر آلودگی وجوه سهامداران کمتر از ۱ درصد نیز گردد، نسبت به حذف سهامدار ذیربط از مجموع سهامداران اقدام نماید. اگر چه اصل براءت است ولی خطاکار نمی‌بایست استثنا گردد. همچنین علیرغم مراتب فوق استفاده از کلمه «بلاشکال» در این بند با عبارتی خالی از ابهام مطرح گردد.</p> <p>۲. تعیین مصادیق و یا بررسی‌های لازم در خصوص مفاد مندرج در بندهای «۷» و «۹» ماده (۱۷) در پرده‌ای از ابهام خواهد بود و علی‌الاصول ذکر چنین مطالبی در قوانین جمهوری اسلامی ایران فاقد وجهت لازم می‌باشد. اگر قانونگذار محترم نتواند از اهداف مورد نظر در درج مفاد بندهای مزبور صرفنظر نماید، بهتر است آن را در قالب تعهدنامه‌ای از مدیران بانک درخواست نماید.</p>	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
<p>در ماده (۱۷) بند «۴» اشاره شده «متقاضی تأسیس فاقد بدهی غیرجاری به نظام بانکی کشور باشند» درحالی که در ماده (۲۳) بند «۶» اشاره شده مالک واحد، در سه سال قبل از درخواست، بدهی غیرجاری به نظام بانکی نداشته باشند به نظر می‌رسد در این خصوص شرایط یکسانی برای مالک واحد و متقاضیان تأسیس می‌بایست در نظر گرفته شود.</p>	بانک اقتصاد نوین
<p>۱. در بند «۱» از ماده (۱۷) پیشنهاد می‌شود عبارت علمی و تخصصی بعد از واژه حرفه‌ای اضافه گردد.</p> <p>۲. در بند «۲» از ماده (۱۷) عبارت محکومیت کیفری مؤثر مبهم است. پیشنهاد می‌شود که مصادیق آن مورد اشاره قرار گیرد.</p> <p>۳. بند «۹» ماده (۱۷) مبهم است. منظور از ارتباط بانک با سایر اشخاص، رانت اطلاعاتی است؟ رابطه خویشاوندی است؟ رابطه سیاسی است؟ لذا پیشنهاد می‌شود نوع رابطه دقیقاً در این بند مشخص شود.</p> <p>۴. تبصره «۱» این ماده احاله به دستورالعمل شده است.</p>	بانک انصار
<p>بند «۳» این ماده بدین نحو اصلاح گردد: «آورده متقاضیان به میزان ۱ درصد و یا بیش از ۱ درصد سهام به‌عنوان سرمایه بانک، از نظر منشأ بررسی شفاف و بلاشکال باشد و...» در بند «۹» عبارت «ارتباط بانک با سایر اشخاص» دارای ابهام است.</p>	بانک تجارت

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۱۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>۱. احراز بعضی از شرایط صدور مجوز تأسیس بانک، از جمله تشخیص قرائن و مصادیق تهدید مدیریت صحیح بانک از نظر اعمال نفوذ مؤسسين و نیز وسیع بودن موارد و راهکارهای احراز آن، دارای اجمال و ابهام است و موجب سوءاستفاده و فساد اداری خواهد شد. باید شاخص‌های احراز شرایط صدور تأسیس بانک، جزئی‌تر و دقیق‌تر بیان شده تا قابل کنترل و نظارت باشد.</p> <p>۲. در بند «۱» ماده (۱۷) عبارات (توانمندی مالی و حرفه‌ای) مبهم است و بایستی ضوابط تشخیص آن قید شود.</p> <p>۳. در بند «۳» ماده (۱۷) عبارت (شفاف و بلاشکال) مبهم است.</p> <p>۴. بند «۷» ماده (۱۷) کاملاً مبهم و موجب برخورد سلیقه‌ای خواهد گردید.</p>	بانک سامان
<p>در بند «۳» ماده (۱۷) تفکیک صورت گرفته در خصوص سهام، به بیش از ۱ درصد و کمتر از ۱ درصد موضوعیت نداشته و فاقد توجیه می‌باشد زیرا در هر صورت منشأ آورده باید شفاف و بلاشکال باشد، همچنین استدلال موجود برای منشأ آورده متقاضیان تأسیس دائر بر اینکه به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم تسهیلات دریافتی از بانک نسبت به سهام بیش از ۱ درصد نباشد، در خصوص سهام کمتر از ۱ درصد نیز وجود خواهد داشت و بالعکس. لذا به‌نظر می‌رسد تفکیک موصوف موضوعیت نداشته و حذف آن پیشنهاد می‌گردد.</p>	بانک صادرات
<p>در بند «۲» درج کلمه (مؤثر) قابل تفسیر می‌باشد، لذا لازم است محدودیت امر مشخص گردد.</p> <p>بند «۶» ماده (۱۷) با وجود ماده (۱۵) بلاجهت می‌باشد، لذا بهتر است بند مزبور حذف شود.</p>	بانک قرض‌الحسنه مهر ایران
<p>در بند ششم این ماده که اشعار می‌دارد «سرمایه پیشنهادی بانک تکافوی انجام عملیات موردنظر را بنماید»، به‌صورت کیفی بیان شده و دارای ابهام می‌باشد؛ به نحوی که تشخیص آن مستلزم اعمال قضاوت و بعضاً سلايق اشخاص بوده که ضروری است در این خصوص شفاف‌سازی لازم انجام و محدودیت حتی‌الامکان در قالب شاخص‌ها و متغیرهای کمی از جمله نسبت کفایت سرمایه، نسبت بدهی و ... مطرح گردد.</p>	بانک ملت
<p>بند «۷» - مبهم و قابل تفسیر است. حذف شود.</p>	محسن حاجی بابا
<p>در مورد بند «۱»، منظور از حسن شهرت چیست؟</p>	مرتضی اله داد

ماده (۱۸)

متقاضیان تأسیس بانک مکلفند حداکثر سه ماه پس از اخذ مجوز تأسیس، نسبت به ثبت آن در مرجع ثبت شرکت‌ها اقدام کنند؛ حداکثر ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ ثبت در مرجع ثبت شرکت‌ها، تمهیدات و شرایط لازم را برای دریافت مجوز فعالیت از بانک مرکزی فراهم نموده و حداکثر یک‌ماه پس از اخذ مجوز فعالیت، شروع به فعالیت نمایند.

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۱۸)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
با عنایت به آنکه تشکیل بانک‌های غیردولتی براساس ماده (۱۱) طرح در دست بررسی فقط در قالب شرکت سهامی عام ممکن خواهد بود و تأسیس شرکت‌های سهامی عام با عرضه عمومی همراه خواهد بود، در مواردی که اخذ مجوز عرضه عمومی از سازمان ضرورت دارد (موارد عدم معافیت از ثبت نزد سازمان) به لحاظ اجرایی امکان ثبت شرکت سهامی عام ظرف مدت ۳ ماه پس از اخذ مجوز تأسیس در مرجع ثبت شرکت‌ها وجود ندارد. بازنویسی ماده: متقاضیان تأسیس بانک مکلفند حداکثر شش ماه پس از اخذ مجوز...	سازمان بورس و اوراق بهادار
در این ماده ضمانت اجرای عدم اقدام به شرح ماده مزبور نیز تعیین و درج شود.	بانک رفاه کارگران
در خصوص عدم فعالیت ثبت به موقع و عدم فعالیت هیچ‌گونه ضمانت اجرا پیش‌بینی نگردیده است.	بانک قرض‌الحسنه مهر ایران
از زمان اخذ مجوز تأسیس تا زمان شروع فعالیت بانک بازه زمانی ۱۰ ماهه تعیین شده است. منظور از مجوز فعالیت در این ماده چیست؟ این زمان بندی‌ها بر چه اساسی صورت گرفته است؟ آیا کار مطالعاتی انجام شده است؟ به‌طور مثال از زمان اخذ مجوز تأسیس تا شروع فعالیت، حداکثر زمان تعیین شده ۱۰ ماه می‌باشد.	مرتضی اله داد

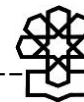
ماده (۱۹)

زمانبندی پاسخگویی بانک مرکزی به متقاضیان تأسیس بانک، توسط هیئت نظارت تعیین می‌شود.

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۱۹)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>۱. وفق ماده (۱۹) برای متقاضیان تأسیس بانک پس از اخذ مجوز تأسیس جهت ثبت در مرجع ثبت شرکت‌ها سه ماه مهلت قائل شده و از تاریخ ثبت ۶ ماه فرصت برای مجوز فعالیت و حداکثر یک ماه پس از اخذ مجوز فعالیت، باید شروع بر فعالیت نماید. هیچ‌گونه ضمانت اجرایی در خصوص تخلف از زمان‌های مقرر ۳، ۶ و ۱ ماهه ملاحظه نشده است. پیشنهاد می‌شود بر طبق مواد (۱۹) و (۲۳) لایحه اصلاحی قانون تجارت عمل شود و در چنین صورتی اولاً مجوز کان لم یکن تلقی شده و ثانیاً هزینه‌های انجام شده برای انجام عملیات مذکور تضامنی برعهده مؤسسين خواهد بود .</p> <p>۲. ماده (۱۹) اشاره به زمانبندی پاسخگویی بانک مرکزی به متقاضیان که توسط هیئت نظارت تعیین می‌شود دارد. برای جلوگیری از اعمال سلیق پیشنهاد می‌شود یک سقف زمانی ۳ تا ۶ ماهه برای بانک مرکزی جهت پاسخگویی در نظر گرفته شود.</p>	بانک انصار
بسیاری از موارد باز گذاشته شده و فرار است هیئت نظارت آنها را تعیین کند. قانونگذار فضا را برای پیدایش مشکلات آتی باز گذاشته است و صحیح نیست.	فتح اله تازی
زمانبندی پاسخگویی به متقاضیان بحث مهمی است که باید در قانون دیده می‌شد. اینکه این امر به هیئت نظارت واگذار شده است، به چه معناست؟ تقاضای مجوز تأسیس بانک منوط به هزینه‌هایی برای متقاضیان است و این امر باید شفاف و روشن باشد.	مرتضی اله داد

ماده (۲۰)

در مواردی که مجوز تأسیس یا فعالیت بانک، به تشخیص هیئت نظارت براساس ارائه اطلاعات نادرست یا گمراه‌کننده یا مدارک و اسناد غیرمعتبر یا جعلی و یا کتمان اطلاعات مؤثر، اعطا شده باشد، بانک مرکزی موظف است چنانچه بانک آغاز به فعالیت نکرده باشد، مجوز تأسیس آن را ابطال نماید. در صورت شروع فعالیت، بانک مرکزی موظف است موضوع را جهت رسیدگی و اعمال مجازات‌های موضوع ماده (۱۷۷) این قانون به هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات انتظامی ارجاع نماید. متخلفان با شکایت بانک مرکزی علاوه بر جبران خسارت وارده به مجازات حبس تعزیری از سه تا ده سال و جزای نقدی حداکثر تا پنج درصد (۵ درصد) سرمایه بانک محکوم خواهند شد و سهام آنها به نفع دولت ضبط می‌شود.

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۲۰)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
آیا می‌توان مجازات‌های تعیین شده در سطر پایانی ماده (۲۰) را برای اشخاص حقوقی نیز تعمیم داد؟! و همچنین نباید مرتکبین به تخلفات مؤسسين بانک‌های قبل از فعالیت را به قوه قضائیه معرفی نمود.	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
در ماده (۲۰) به ضمانت اجرا در خصوص اشخاصی که مجوز تأسیس بانک را از طریق غیرقانونی و ارائه اسناد غیرمعتبر و جعلی و با ارائه اطلاعات نادرست و گمراه‌کننده و فریبکاری کسب کرده باشند، اشاره دارد. عمل مذکور علاوه بر وصف مجرمانه دارای ماهیت مدنی و سازمانی نیز می‌باشد و اشاره به ماهیت انتظامی در این ماده خروج موضوعی دارد و لذا پیشنهاد می‌شود عبارت در صورت شروع فعالیت بانک مرکزی موظف است موضوع را جهت رسیدگی و اعمال مجازات‌های موضوع ماده (۷۱۷) این قانون به هیئت بدوی رسیدگی به تخلفات ارجاع نماید، حذف گردد. زیرا نقص مقررات بانک مرکزی دوگانه است. مسئولیت را برای خود متخلف به بار خواهد آورد؛ مسئولیت کیفری که نتیجه آن مجازات ۵ تا ۱۵ سال و جزای نقدی حداکثر تا ۵ درصد سرمایه بانک بوده و مسئولیت مدنی که نتیجه آن بطلان پرداخت و کلیه خسارات وارده می‌باشد که در این ماده به دقت مورد توجه قرار نگرفته است.	بانک انصار
در ماده (۲۰) در فرض عدم آغاز فعالیت نیز بایستی مرتکبین به مرجع قضایی معرفی گردند.	بانک سامان
در این ماده، در صورت ابطال مجوز تأسیس بانک، مقرراتی برای حفظ حقوق کسانی که سهام بانک را خریداری نموده‌اند یا در پذیره‌نویسی سرمایه‌گذاری نموده‌اند؛ معین نشده است.	بانک ملت
قانون باید جامع و مانع باشد نه اینکه موارد را باز بگذارد.	فتح اله تاری
منظور از تشخیص هیئت نظارت در مورد مدارک نادرست یا گمراه‌کننده چیست؟ در این زمینه قانون وجود دارد (یا باید داشته باشد) و نباید این موارد به تشخیص‌های سلیقه‌ای واگذار شود. نکته دیگر اینکه تمام بررسی‌های اسناد و مدارک باید قبل از صدور مجوز انجام گیرد لذا احتمالاً نظر طراحان ماده در صورت دریافت اطلاعات جدید بوده است.	مرتضی اله داد
در این ماده برای بانک‌هایی که هنوز فعالیت خود را آغاز نکرده‌اند تنها مجازات لغو مجوز در نظر گرفته شده است در حالی که اگر همین بانک یک روز از شروع فعالیتش گذشته باشد، مشمول مجازات‌های متعدد این ماده خواهد شد. لذا مجازات‌های در نظر گرفته شده در این ماده باید مورد بازبینی قرار گیرد.	

ماده (۲۱)

شرایط و نحوه صدور مجوز تأسیس و فعالیت تعاونی‌های اعتبار، صندوق‌های قرض‌الحسنه و سایر مؤسسات اعتباری غیربانکی به‌موجب دستورالعملی خواهد بود که با پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد. کلیه مؤسسات اعتباری غیربانکی که قبلاً براساس قوانین دیگر تأسیس شده‌اند موظفند اساسنامه خود را مطابق زمانبندی که توسط بانک مرکزی به آنان اعلام می‌شود، با دستورالعمل مذکور تطبیق داده و مجوزهای لازم را از بانک مرکزی دریافت نمایند.

فصل دوم - شرایط تأسیس بانک / ماده (۲۱)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
به‌منظور حفظ ساختار و جامعیت ماده و همچنین پوشش بانک‌ها در تبصره ماده (۱۷) و دیگر مؤسسات اعتباری، استفاده از عبارت «مؤسسه اعتباری» به‌جای «تعاونی‌های اعتبار، صندوق‌های قرض‌الحسنه و سایر مؤسسات اعتباری غیربانکی» پیشنهاد می‌شود. متن پیشنهادی: سایر شرایط و نحوه صدور مجوز تأسیس و فعالیت مؤسسه اعتباری به‌موجب دستورالعمل‌هایی خواهد بود که با پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد. کلیه مؤسسات اعتباری که قبلاً براساس قوانین دیگر تأسیس شده‌اند موظفند اساسنامه خود را مطابق زمانبندی که توسط بانک مرکزی به آنان اعلام می‌شود، با دستورالعمل مذکور تطبیق داده و مجوزهای لازم را از بانک مرکزی دریافت نمایند.	واجا
عدم تطبیق مفاد اساسنامه بانک‌های مورد اشاره در ماده (۲۱) با چه ضمانت اجرایی روبرو خواهد بود.	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
ماده (۲۱) درخصوص شرایط و نحوه صدور و نحوه تأسیس مجوز تأسیس و فعالیت تعاونی‌های اعتبار صندوق‌های قرض‌الحسنه و سایر مؤسسات مالی و اعتباری است. از نظر منطق حقوقی و قانون‌نویسی و برای ایجاد نظم در حوزه پولی و مالی لازم است شرایط و نحوه صدور مجوز تأسیس و نوع فعالیت آنها دقیقاً در خود قانون درج گردد و لذا احاله به دستورالعمل یک اشتباه مهم و اساسی می‌باشد.	بانک انصار
در ماده (۲۱) ضمانت اجرای عدم تطبیق اساسنامه مؤسسات اعتباری غیربانکی موجود با دستورالعمل موضوع ماده (۲۱) قید نشده است.	بانک سامان
نقد وارد بر ماده (۱۹)	فتح اله تازی

۴. اظهار نظر پیرامون فصل سوم (نحوه تملک سهام بانک‌ها)**کلیات**

فصل سوم - نحوه تملک سهام بانک‌ها / کلیات	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
این قانون در مورد شرکت‌های مادر تخصصی بانکی و یا شرکت‌های مالی بزرگی که شامل بانک‌ها نیز هستند. هیچ ساختار معینی پیشنهاد نکرده است. با توجه به اینکه در حال حاضر بسیاری از بانک‌ها دارای بسیاری از شرکت‌های زیرمجموعه مستقل و غیرمستقل هستند که در سایر بخش‌های اقتصادی فعال هستند. ترازنامه تلفیقی این بانک‌ها به شدت در معرض خطر انواع ریسک‌های مالی و غیرمالی قرار می‌گیرد، که در این قانون ساختاری مناسب برای این مورد ذکر نشده است.	بانک کارآفرین
۱. عنوان فصل سوم موضوع تملیک را تداعی می‌نماید که از لحاظ فرهنگی و تاریخی برای متولیان امور اقتصادی دارای ذهنیت مثبت نیست. بنابراین پیشنهاد می‌شود عنوان فصل سوم، «سهام بانک‌ها» باشد که به مفاد فصل ارتباط بیشتری نیز دارد. ۲. با توجه به مطرح شدن تعاریف کیفی در مالک (ذینفع) واحد، موضوع بررسی و شناسایی مالک واحد چالشی خواهد بود. کما اینکه در طول اجرای ذینفع واحد در دهه اخیر در نظام بانکی، تا به حال به تعریف مشخصی نرسیده‌ایم. ۳. دلیل مطرح شدن یک درصد مشخص نیست. یک درصد به حدی پایین است که اگر قانونگذار آن را ممنوع نماید، به منطقی نزدیک‌تر است.	اکبر کشاورزبان

ماده (۲۲)

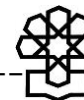
تملك سهام هر بانک تا سقف ده درصد (۱۰ درصد) توسط «مالک واحد» بدون اخذ مجوز مجاز است. همچنین تملك سهام هر يك از بانک‌ها توسط «مالک واحد» در سطوح بیش از ده درصد (۱۰ درصد) تا بیست درصد (۲۰ درصد) با مجوز بانک مرکزی و بیش از بیست درصد (۲۰ درصد) تا سی‌وسه درصد (۳۳ درصد) با موافقت بانک مرکزی و تصویب هیئت نظارت مجاز می‌باشد. تملك بیش از سی‌وسه درصد (۳۳ درصد) سهام هر يك از بانک‌ها توسط «مالک واحد» به هر ترتیبی ممنوع است. معاملات بیش از

سقف‌های مجاز در این ماده توسط مالک واحد باطل و ملغی‌الاثراست.

تبصره «۱»- «مالک واحد» به شخص حقیقی یا حقوقی به‌طور مستقل یا به بیش از یک شخص حقیقی یا حقوقی اطلاق می‌شود که به تشخیص بانک مرکزی دارای روابط مالی، خویشاوندی (سببی یا نسبی)، مالکیتی (به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم)، نیابتی یا مدیریتی با یکدیگر می‌باشند. ضوابط تشخیص مالک واحد به تصویب هیئت نظارت می‌رسد.

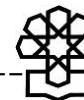
تبصره «۲»- اتباع ایرانی و غیرایرانی در شمول حکم این ماده یکسان هستند.

فصل سوم - نحوه تملک سهام بانک‌ها / ماده (۲۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>۱. در لایحه تا سطح ۳۳ درصد در اختیار بانک مرکزی است، ولی در طرح سطح بین ۲۰ تا ۳۳ درصد مستلزم تصویب هیئت نظارت است.</p> <p>۲. در صورتی که تا ۵۰ درصد سهام بانکی در اختیار مالک واحد باشد، از نظر انجام عملیات بانکداری و ایفای نقش در بازار پول اشکالی وجود نخواهد داشت و انحصاری ایجاد نخواهد کرد. آنچه محل اشکال است که مالک واحد بیش از ۵۰ درصد را در اختیار داشته باشد و کنترل و اداره بانک را به‌عهده داشته باشد.</p>	<p>بانک مرکزی</p>
<p>مورد نقد: اتباع ایرانی و غیرایرانی در شمول حکم این ماده یکسان هستند. با ماده (۱۳) تضاد دارد.</p>	
<p>در حال حاضر، چنانچه سهام یک بانک در بازار متشکل سرمایه (بورس یا فرابورس) پذیرفته شده باشد نمی‌توان معاملات بیش از سقف مقرر در این ماده را در همان روز معامله شناسایی کرد؛ زیرا بررسی روابط مذکور در تبصره این ماده زمانبر خواهد بود. از این‌رو چنانچه معاملات بیش از سقف، بعد از گذشت مدتی کشف شوند، دو حالت متصور است:</p> <p>الف) خریدار هنوز سهام خریداری شده را نفروخته باشد. در این حالت چنانچه این معامله لغو شود، فروشنده ملزم خواهد بود که مبلغ دریافتی را به خریدار بازپس دهد، در حالی که ممکن است وجه دریافتی را صرف امور دیگری کرده باشد و الزام وی به این امر می‌تواند به او خسارت وارد کند، در حالی که در این تخلف هیچ تقصیری نداشته است، به‌خصوص معاملات در بازارهای متشکل که فروشنده اصولاً خریدار را نمی‌شناسد و باید سهام خود را بر پایه حراج یعنی به کسی که بالاترین قیمت را پیشنهاد داده بفروشد و در صورت استنکاف از این امر، مخالف مقررات بازار مربوط عمل کرده و مجازات خواهد شد.</p>	<p>سازمان بورس و اوراق بهادار</p>

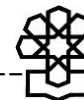
فصل سوم - نحوه تملک سهام بانکها / ماده (۲۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>ب) در حالتی دیگر ممکن است خریدار، سهام خریداری شده را مجدداً فروخته باشد و روی این سهم معاملات دیگری نیز انجام شده باشد؛ لذا باطل کردن معامله خرید اول، به باطل شدن معاملات بعدی خواهد انجامید و عده زیادی از معامله‌کنندگان را درگیر کرده و نظم بازار را به هم خواهد ریخت.</p> <p>باز نویسی ماده (۲۲)</p> <p>تملك سهام هر بانک تا سقف ده درصد (۱۰ درصد) توسط «مالک واحد» بدون اخذ مجوز مجاز است. همچنین تملك سهام هر يك از بانکها توسط «مالک واحد» در سطوح بیش از ده درصد (۱۰ درصد) تا بیست درصد (۲۰ درصد) با مجوز بانک مرکزی و بیش از بیست درصد (۲۰ درصد) تا سی و سه درصد (۳۳ درصد) با موافقت بانک مرکزی و تصویب هیئت نظارت مجاز می‌باشد. تملك بیش از سی و سه درصد (۳۳ درصد) سهام هر يك از بانکها توسط «مالک واحد» به هر ترتیبی ممنوع است. معاملات بیش از سقف‌های مجاز در این ماده توسط مالک واحد باطل و ملغی‌الاثراست.</p> <p>در صورت تخلف، صاحب سهم حق رأی بیش از سقف مقرر را نداشته و موظف است پس از کشف موضوع، ظرف مهلت معینی که بانک مرکزی مشخص می‌کند، مازاد بر سقف را بفروشد و در غیر این صورت بانک مرکزی اقدام به فروش آن بخش از سهام کند. مجازات متخلف طبق آیین‌نامه‌های مربوطه می‌تواند به صورت نقدی و سلب صلاحیت از تملك مابقی سهام یا الزام به کاهش سهم متخلف در بانک حتی به میزانی کمتر از میزان مجاز تعریف گردد.</p>	
<p>- نکات و ایرادات طرح شده در رابطه با قوانین و مقررات موجود در زمینه شرایط متقاضیان تأسیس، در مورد شرایط تملك سهامداران نیز صادق است.</p> <p>- جمله اول این ماده را می‌توان حذف نمود زیرا بر مبنای قانون اساسی کشور، اشخاص مجاز به انجام هر عملی هستند مگر آنکه طبق قوانین و مقررات منع شده باشند.</p> <p>- مطابق توصیه‌های بین‌المللی (کمیته نظارت بانکی بازل، گروه ویژه اقدام مالی و ...)، مقامات ذیصلاح می‌بایست مانع از آن شوند که مجرمان و یا اشخاص مرتبط آنها، صاحب یا ذینفع یک منفعت مهم یا کنترل‌کننده در یک مؤسسه مالی شوند و یا مدیریت یک مؤسسه را در اختیار بگیرند. از این رو با توجه به این مهم و حوزه تأثیرگذاری اعضای هیئت‌مدیره در راهبرد یک مؤسسه مالی، پیشنهاد می‌شود که شرایط تملك سهام به‌گونه‌ای تنظیم شود که توانایی انتخاب یک عضو هیئت‌مدیره به تنهایی توسط ذینفع واحدی که صلاحیت وی تأیید نشده است، وجود نداشته باشد.</p> <p>- از آنجایی که دو گزاره تعیین حداقل معیار ۱۰ درصدی جهت گرفتن مجوز و عدم تعیین محدودیت برای تعداد اعضای هیئت‌مدیره در ساختار مؤسسات اعتباری</p>	واجب

فصل سوم - نحوه تملک سهام بانک‌ها / ماده (۲۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>مذکور، امکان قطعی انتخاب یک عضو و حتی بیشتر از یک عضو هیئت‌مدیره را توسط یک ذینفع به‌تنهایی فراهم می‌آورد، پیشنهاد می‌شود جهت کاهش احتمال این امکان، معیار لزوم گرفتن مجوز به ۵ درصد کاهش یافته و سقف تعداد اعضای هیئت‌مدیره برابر ۹ در نظر گرفته شود.</p> <p>- با توجه به شیوه تعیین اعضای هیئت‌مدیره در ماده (۸۸) قانون تجارت، بهترین حالتی که مانع از انتخاب یک عضو هیئت‌مدیره توسط یک ذینفع به‌صورت مستقل می‌شود، زمانی است که تمامی سهامداران دیگر به‌صورت هماهنگ و به‌طور مساوی به کاندیداهای دیگری غیر از کاندیدای موردنظر ذینفع واحد مذکور، رأی دهند که به این ترتیب، حداکثر درصدی که ذینفع واحد مذکور باید داشته باشد تا نتواند یک عضو را به‌تنهایی انتخاب کند، از فرمول زیر به‌دست می‌آید.</p> $\text{حداکثر درصد مجاز} = \frac{100}{\text{کل تعداد کاندیداها}}$ <p>بیشینه این حداکثر درصد مجاز زمانی است که تعداد کاندیدای مازاد بر تعداد اعضای هیئت‌مدیره را برابر یک قرار دهیم که به‌تبع آن، حداکثر درصد مجاز برای هیئت‌مدیره‌های ۵، ۷، ۹، ۱۱ نفره به‌ترتیب برابر با ۱۶،۷، ۱۲،۵، ۱۰، ۸،۴ خواهد بود که حاکی از اهمیت تعداد اعضای هیئت‌مدیره می‌باشد.</p> <p>- این حداکثر درصد مجاز با فرضیاتی به‌دست آمده است که درواقعیت، احتمال به وقوع پیوستن آن ضعیف بوده و این امکان را فراهم می‌کند که یک ذینفع با درصدی کمتر از این حداکثر درصد مجاز نیز بتواند به‌تنهایی به انتخاب یک عضو پردازد.</p> <p>- پیشنهاد می‌شود پس از واژه «تملك» از واژه «کنترل» استفاده شود تا مجری برای اعلام تخلف علیه ذینفع واحدی که به‌طور غیرمستقیم به تملک مؤسسه مالی می‌پردازد، از پشتوانه قانونی کافی برخوردار باشد.</p> <p>- با توجه به مشابهت ساختاری مؤسسات اعتباری غیربانکی با بانک و ارجاع شرایط تملک سایر مؤسسات اعتباری به دستورالعمل ابلاغی بانک مرکزی ذیل ماده ۳۶، پیشنهاد می‌شود که شرایط تملک سهام بانک‌ها برای مؤسسات اعتباری غیربانکی نیز الزامی شود.</p> <p>متن پیشنهادی: تملک و کنترل سهام هر بانک یا مؤسسه اعتباری غیربانکی تا سقف پنج درصد (۵ درصد) توسط ذینفع واحد بدون اخذ مجوز مجاز است. تملک و کنترل سهام هر یک از بانک‌ها توسط ذینفع واحد در سطوح بیش از پنج درصد (۵ درصد) تا بیست درصد (۲۰ درصد) با مجوز بانک مرکزی و بیش از بیست درصد (۲۰ درصد) تا سی‌وسه درصد (۳۳ درصد) با موافقت بانک مرکزی و تصویب هیئت نظارت مجاز می‌باشد، تملک بیش از سی‌وسه درصد (۳۳ درصد) سهام هر یک از بانک‌ها توسط ذینفع واحد به هر ترتیبی ممنوع است. معاملات بیش از سقف‌های مجاز در این ماده توسط ذینفع واحد باطل و ملغی‌الاثراست.</p>	

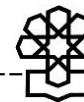
فصل سوم - نحوه تملک سهام بانکها / ماده (۲۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>تبصره «۱»</p> <p>- از آنجا که موارد استفاده از «مالک واحد» در تبصره «۱» ماده (۲۲) دقیقاً مطابق با تعریف «ذینفع واحد» در آیین‌نامه «تسهیلات و تعهدات کلان» بانک مرکزی می‌باشد و این مفهوم در ادبیات بانکی متداول تر است، استفاده از یک واژه جدید برای آن پیشنهاد نمی‌شود. لذا جهت یکسان‌سازی ادبیات موضوع و با توجه به تعریف «ذینفع» در ماده (۲)، پیشنهاد می‌شود که به جای واژه «مالک واحد» از واژه «ذینفع واحد» استفاده شود که به معنی «یک ذینفع» بوده و نیازمندی مربوطه را رفع می‌کند.</p> <p>- از طرفی دیگر با به کارگیری عبارت «مالک واحد»، این امر القا می‌شود که اشخاص مرتبط یک سهامدار در صورتی تحت بررسی قرار می‌گیرند که درخواست تملک سهام بانک را داشته باشند. درحالی که با توجه به مسئله مالکیت پنهان، این امر مطلوب نمی‌باشد. پیشنهاد می‌شود حذف شود.</p>	
<p>در ماده (۲۲) تصریح گردیده تملک بیش از ۳۳ درصد سهام هر یک از بانکها توسط «مالک واحد» به هر ترتیبی ممنوع است. با توجه به آنکه محدود نمودن درصد سهامداری بانکها لزوماً اطمینان از سلامت نظام بانکی را فراهم نمی‌نماید، پیشنهاد می‌گردد در وضع قانون، تأکید بیشتری بر احراز صلاحیت سهامداران بانکها گردد.</p> <p>در تبصره «۱» ماده (۲۲) طرح به تعریف مالک واحد پرداخته شده و یکی از مصادیق آن وجود روابط مالی بین اشخاص حقیقی یا حقوقی عنوان گردیده است. به نظر می‌رسد تعریف روابط مالی مشخص نبوده و قانونگذار می‌بایست تعریف دقیقتری از آن ارائه نماید.</p>	بانک اقتصاد نوین
<p>۱. در خصوص ماده (۲۲) لازم است شمول یا عدم شمول موضوع حدود سهامداری «مالک واحد» به بانکهای دولتی تصریح شود. همچنین نسبت این ماده با ضوابط تعیین شده در قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهارم و چهارم در خصوص سهامداری دولت در شرکت‌های مشمول واگذاری مشخص نیست.</p> <p>۲. در ماده (۱۳) آمده است که مشارکت اشخاص حقیقی و حقوقی غیردولتی خارجی به میزان بیش از ۴۰ درصد در تأسیس بانکهای جدید مستلزم اخذ مجوز از مجلس شورای اسلامی است، درحالی که در ماده (۲۲) سقف مالکیت سهامداران در هر بانکی ۳۳ درصد تعیین شده است. لذا در این خصوص لازم است که موضع قانونی جهت رفع ابهامات احتمالی صراحتاً بیان شود.</p>	بانک تجارت
<p>با عنایت به سقف پیش‌بینی شده در ماده (۲۲) و سازوکار موجود در ماده (۲۵) به نظر مواد مذکور در تناقض بوده و همچنین بیم آن می‌رود که مالکیت شخصی و مشروع افراد مخدوش گردد. لذا در راستای اصول چهارم، چهارم و پنجم و چهارم و هفتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران و قواعد فقهی مربوطه از جمله «الناس مسلطون علی اموالهم» تأکید بر احترام مالکیت شخصی مطلوب و ضروری می‌باشد.</p>	بانک توسعه تعاون

فصل سوم - نحوه تملک سهام بانک‌ها / ماده (۲۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>در این ماده تملک بیش از ۳۳ درصد سهام هر یک از بانک‌ها توسط مالک واحد ممنوع اعلام گردیده است و این در حالی است که به موجب پیش‌نویس لایحه اصلاح ماده (۵) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی که توسط بانک مرکزی جهت تصویب هیئت محترم وزیران تقدیم معاون اول رئیس‌جمهور گردیده است (نامه شماره ۳۲۹۱۶۳،۹۴ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۱۲) تملک سهام هر یک از بانک‌های غیردولتی و مؤسسات اعتباری غیربانکی توسط مالک واحد تا سقف ۵۱ درصد با اخذ مجوزهای ذیربط امکانپذیر می‌باشد. لذا رفع نقایص مزبور، ضروری به نظر می‌رسد.</p>	بانک رفاه کارگران
<p>در ماده (۲۲) طرح نحوه تملک سهام هر بانک مشخص شده است. طبق این قانون مالکیت تا سقف ۳۳ درصد سهام بانک‌ها (با قابلیت تعیین ۲ عضو هیئت‌مدیره) مجاز تشخیص داده شده است. پیش از این طبق اساسنامه نمونه بانک‌های تجاری غیردولتی، حداکثر تعداد سهام قابل تملک بانک‌ها به اشخاص حقوقی سهامی عام و خاص و حقیقی سقف‌های متفاوت نهایتاً ۱۰ درصد بود، لذا این ماده می‌تواند یکی از موارد مثبت طرح در جهت تقویت «تمرکز مالکیت» و «سهامداری نهادی» در بانک‌ها باشد.</p>	بانک سرمایه
<p>در طرح پیشنهادی و در ارتباط با تملک سهام بانک‌های ایرانی موارد متعددی مطرح شده است که در مقایسه با هم وضعیت فعلی و هم در مقایسه با طرح‌های پیشنهادی قبلی دربرگیرنده برخی تغییرات کلیدی است که به تفکیک مورد اشاره قرار می‌گیرد:</p> <p>الف) تغییرات در حد فردی تملک سهام توسط مالک واحد: در قوانین موجود، سقف تملک سهام برای شخص حقیقی ۵ درصد و برای شخص حقوقی معادل ۱۰ درصد در نظر گرفته شده است در ماده (۲۲) طرح پیشنهادی در فصل (نحوه تملک سهام مؤسسات اعتباری) صرفنظر از نوع شخصیت مالک، تملک سهام تا ۱۰ درصد برای همه مجاز است و حتی در صورت موافقت بانک مرکزی و تصویب هیئت نظارت این امکان وجود دارد که یک مالک واحد به تنهایی تا ۳۳ درصد سهام یک مؤسسه اعتباری را تملک کند. این به‌وضوح یک عقبگرد در زمینه سلامت مالی، نظارت کارآ و شفافیت سیستم بانکی است و قطعاً ریسک‌های ناشی از تمرکز مالکیت، عدم شفافیت و انحصار در سیستم بانکی را افزایش خواهد داد. در چنین شرایطی، سایر سهامداران نیز احتمالاً انگیزه‌ای برای تملک سهام در چنین مؤسسه‌ای را نخواهند داشت. این موضوع می‌تواند به نحوی بر روی رشد آتی مؤسسه مزبور نیز تاثیر منفی بگذارد. عملاً نگارندگان طرح نیز به‌طور ضمنی این ریسک بالقوه را در نظر گرفته از این‌رو شرایطی را برای تملک سهام بیش از ۱۰ درصد در ماده (۲۳)، و مواردی را برای نحوه مجازات متخلفین در این زمینه در مواد (۲۷)، (۳۰) و (۳۱) در نظر گرفته‌اند. به نظر می‌رسد سقف مالکیت ۱۰ درصد برای مالک واحد ایده مناسب‌تری باشد. ضمن اینکه در صورت تصویب این طرح بایستی در نظر داشت که مجازات در نظر گرفته شده در مواد (۲۷) و (۳۰) برای متخلفین مکفی بوده و مجازات مقرر در ماده (۳۱) به غیر از سهامدار متخلف، سهامداران غیرمتخلف، سپرده‌گذاران و مشتریان را نیز مجازات می‌کند.</p>	بانک کارآفرین

فصل سوم - نحوه تملک سهام بانکها / ماده (۲۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>(ب) عدم تمایز بین حد فردی تملک سهام بین اشخاص حقیقی و حقوقی و مالکین ایرانی و خارجی: در این طرح برای سقف مالکیت بین اشخاص حقیقی و حقوقی تمایزی قائل نشده است درحالی که منطقی است ایجاد و یا تعطیلی شعب بانکها، ماده (۵۸) (اعمال تکلیف برای اعطای تسهیلات قرض الحسنه)، ماده (۵۹) (محدودیت تعداد تراکنش و حداکثر موجودی سپرده سرمایه‌گذاری پس‌انداز)، ماده (۶۱) (تعیین نرخ سود علی‌الحساب سپرده‌های سرمایه‌گذاری)، ماده (۶۴) (تعیین سقف نرخ سود تسهیلات عقود یا بازدهی معین)، ماده (۱۰۰) (برگزاری قرعه‌کشی برای سپرده‌های قرض الحسنه)، ماده (۱۰۱) (تعیین نرخ حق‌الوکاله) و ... گنجانده شده است که از این حیث تفاوت چندانی با وضعیت موجود به‌وجود نخواهد آمد. تداوم این روند آزادی عمل را از بانکها سلب و مانعی در راستای فراهم شدن یک فضای رقابتی، سالم و شفاف خواهد بود در غالب کشورهای دنیا با سیستم مالی و اعتباری توسعه یافته‌تر، اکثر بانکها در تعیین نرخ کارمزد، طراحی محصول، نرخ سود و سهمیه‌های اعتباری و ... آزادی عمل دارند و براساس استانداردهای داخلی خود عمل می‌نمایند.</p>	
<p>در مورد تملک و کنترل سهام بانک توسط مالک واحد باید برای جلوگیری از نفوذ و کالتی به سایر خویشاوندان مالک واحد و آشنایان سهامداران با نفوذ تغییر کند. این ماده باید با تأکید بیشتر بر ارائه زیرساخت‌های نرم‌افزاری توسط سازمان بورس، شرکت مالیات و سازمان ثبت اسناد کشور با جزئیات بیشتری معین و غیرقابل تغییر و برداشت شخصی باشد.</p>	
<p>تملک قرار داده شده برای یک مالک واحد با توجه به شرایط اقتصادی کشور تا آستانه ۳۳ درصد نسبتاً بالا به‌نظر می‌رسد توصیه می‌شود برای کاهش نفوذ سهامداران کلان این مقدار به زیر ۵ تا سقف ۲۰ درصد برسد.</p>	
<p>- در این ماده، اصطلاح «مالک واحد» به کار رفته که دامنه شمول گسترده‌ای دارد و تعریف آن نسبت به روابط مالی، خویشاوندی مالکیتی، نیابتی مدیریتی قابل تفسیر گسترده است و به‌نظر می‌رسد نیاز به اصلاح دارد؛ بهتر است ابهام و تفسیرپذیری مذکور با تصریح کامل‌تر، محدود گردد تا ملاک مشخصی به فعالان محیط اقتصادی و دادگاه‌ها ارائه نماید.</p> <p>- در این ماده، در مورد سهامی که به واسطه رد دین دولت به برخی سازمان‌ها واگذار شده، تعیین تکلیف و اظهار نظر صریحی نگردیده است.</p> <p>- دولت با تملک بیش از ۵۰ درصد از سهام برخی بانکها به‌صورت غیرمستقیم، ناقض این ماده می‌باشد و به صراحت در این خصوص در ماده فوق‌الذکر از دولت و چگونگی سهامداری آن یاد نشده است.</p> <p>- براساس ماده (۴) قانون مدنی آثار قوانین نسبت به آتیه است و نسبت به قبل خود اثری ندارند (عطف به ماسبق نشدن)، اما در مواد (۲۲) تا (۲۷) این لایحه</p>	بانک ملت

فصل سوم - نحوه تملک سهام بانک‌ها / ماده (۲۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>نتیجه‌ای مغایر با ماده (۴) قانون مدنی دارد.</p> <p>– ماده (۲۲) تا (۲۷) مغایر مواد (۳۰) و (۳۱) قانون مدنی بوده و ناقض مالکیت اشخاص و اعمال این حق مالکیت نسبت به مایملک خود می‌باشد.</p> <p>– براساس قانون تجارت، مواد مذکور مغایر با اعمال مالکیت و حق رأی در مجامع می‌باشد. همچنین مطابق ماده (۳۰) قانون مدنی؛ «هر مالکی نسبت به مایملک خود حق همه‌گونه تصرف و انتفاع را دارد مگر در مواردی که قانون استثنا کرده باشد».</p>	
<p>در سطر اول بعد از مؤسسه اعتباری، عبارت «به یک ذینفع (مالک) واحد» اضافه شود. نکته مهم دیگر در این بند تدوین درصدهای مشخص است که آوردن این موارد در قانون؛ بانک‌ها و بانک مرکزی را با مشکل مواجه می‌کند. بررسی وضعیت بانک‌های فعال و دولتی در سال‌های اخیر حکایت از تنزل شدید سرمایه پایه و عدم امکان اعطای تسهیلات داشت که در بیشتر موارد از عوامل برون‌سازمانی بانک‌ها ناشی شده است.</p>	اکبر کشاورزبان
<p>– تبعیض بین ایرانیان و خارجی‌ها می‌باشد. بایستی به میزان ۴۰ درصد بدون اخذ مجوز باشد.</p> <p>– تبصره «۲»- با ماده (۱۳) مغایر است.</p> <p>– تبصره «۳»- مالک واحد، در سه سال قبل از درخواست بدهی غیرجاری به نظام بانکی نداشته باشد.</p>	محسن حاجی بابا
<p>چرا بیش از ۳۳ درصد از سهام ممنوع شده است؟ آیا در این زمینه مطالعات پشتیبانی از نظام بانکی سایر کشورها انجام گرفته است؟</p> <p>ضوابط تشخیص مالک واحد که در تبصره «۱» این ماده به آن اشاره شده است، توسط چه بخشی باید تهیه شود؟</p>	مرتضی اله داد

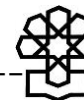
ماده (۲۳)

اعطای مجوزهای موضوع ماده (۲۲)، منوط به تحقق شرایط زیر به تشخیص بانک مرکزی می‌باشد:

۱. مالک واحد از حسن شهرت و شرایط مالی مناسب برخوردار باشد؛
۲. اطلاعات ارائه شده توسط متقاضی، قابلیت احراز و تأیید داشته باشد؛
۳. منشأ وجوه برای تملک سهام، شفاف و بلااشکال باشد؛
۴. موجب ایجاد انحصار در نظام بانکی کشور نگردد؛
۵. پذیرش درخواست مالک واحد موجب مخاطره عمده‌ای برای اداره صحیح و با ثبات بانک نباشد؛
۶. مالک واحد، در سه سال قبل از درخواست بدهی غیر جاری به نظام بانکی نداشته باشد.

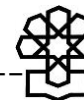
فصل سوم - نحوه تملک سهام بانکها / ماده (۲۳)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
با عنایت به ماده (۳۰) باید عبارت «در سه سال قبل از درخواست» تبدیل به «در سه سال گذشته» شود.	بانک مرکزی
بند «۳» - مطابق با توضیحات مربوط به بند «۳» ماده (۱۷) متن پیشنهادی: منشأ وجوه برای تملک سهام، شفاف، قانونی و بلااشکال بوده و در این خصوص اسناد مثبت به توسط صاحب سهام به بانک مرکزی ارائه شود.	واجب
بند «۴» - با توجه به اهمیت این موضوع در سلامت نظام بانکی و جهت جلوگیری از ابهام و برداشت‌های سلیقه‌ای در این زمینه باید به تبیین معیارهای مربوط به عدم انحصار در کل نظام بانکی به‌طور دقیق‌تر و جزئی پرداخته تا محدودیت‌های تأثیرگذاری بر روی انتقال سهام بانکها وضع شود.	

فصل سوم - نحوه تملک سهام بانک‌ها / ماده (۲۳)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>- جهت تبیین معیارهای مربوط به عدم انحصار و ایجاد پشتوانه قانونی برای آیین‌نامه‌های مربوط، با عملگر شرطی «و» به جمله اول، گزاره‌ای اضافه شده است تا در صورت نیاز، از اعمال مقررات سختگیرانه‌تر توسط بانک مرکزی ذیل جمله اول جلوگیری نشود.</p> <p>متن پیشنهادی: موجب ایجاد انحصار در نظام بانکی کشور نگردد و ذینفع سهام به‌طور همزمان مجوز تملک سهام مؤسسه اعتباری دیگری را نداشته باشد.</p>	
<p style="text-align: right;">بند «۵»</p> <p>- مطابق با توضیحات مربوط به پیشنهاد اصلاحیه بند «۷» ماده (۱۷)، اشخاص مرتبط با مالکان سهام نیز باید مورد توجه قرار گیرند.</p> <p>متن پیشنهادی: قرآنی دال بر تهدید مدیریت صحیح و باثبات بانک از نظر اعمال نفوذ ذینفع سهام وجود نداشته باشد.</p>	
<p style="text-align: right;">بند «۶»</p> <p>- به استناد ماده (۱۶) آیین‌نامه نحوه تأسیس و اداره مؤسسات اعتباری غیردولتی و با توجه به اهمیت این موضوع و معضلاتی که این امر برای بازارهای پولی کشور ایجاد می‌کند، پیشنهاد می‌شود که این ممنوعیت در قانون تصریح گردد.</p> <p>- مطابق با بند «۳» ماده (۱۷) همین پیش‌نویس و با توجه به یکسان بودن مخاطرات تملک سهام فارغ از آنکه مالک سهام متقاضی تأسیس بوده باشد یا نه، پیشنهاد می‌شود که محدودیت عدم استفاده از تسهیلات بانکی برای تأمین سرمایه لازم جهت تملک سهام برای مالکیت سهام نیز لحاظ شود.</p> <p>- متن این بند مطابق با ماده (۱۶) آیین‌نامه نحوه تأسیس و اداره مؤسسات اعتباری غیردولتی مصوب سال ۱۳۹۳ هیئت وزیران است. با این تفاوت که شرط داشتن مجوز از بانک مرکزی برای مؤسسات اعتباری وام‌دهنده حذف شده است تا متقاضیان تملک سهام از طریق سرمایه مؤسسات اعتباری غیرمجاز نیز اجازه تأمین نداشته باشد.</p> <p>متن پیشنهادی: ذینفع سهام، در طول مدت سه سال قبل از درخواست تملک سهام، بدهی غیرجاری به نظام بانکی نداشته و آورده آن به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم از محل تسهیلات دریافتی از بانک‌ها، مؤسسات اعتباری غیربانکی و سایر بنگاه‌های واسطه پولی اعم از دولتی یا غیردولتی تأمین نشده باشد.</p>	

فصل سوم - نحوه تملک سهام بانکها / ماده (۲۳)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>الحاق بند جدید</p> <p>- با توجه به تأثیر مستقیم آرای مالکان مؤثر بر انتخاب اعضای هیئت‌مدیره بانک و اختیارات این اعضا در پیشبرد اهداف و مقررات حاکم، تعیین صلاحیت مالکان مؤثر از اهمیت بالایی برخوردار خواهد بود.</p> <p>- مطابق با بند «۹» از ماده (۳۹) در مورد احراز صلاحیت اعضای هیئت‌مدیره بانک، پیشنهاد می‌شود که متقاضیان تأسیس نیز دارای این حداقل صلاحیت باشند.</p> <p>- جرم تأمین مالی تروریسم موضوع ماده (۱) قانون تأمین مالی تروریسم و جرم مالیاتی موضوع ماده (۲۷۴) قانون مالیات‌های مستقیم، از جمله جرائم تهدیدکننده سلامت بازارهای پولی بوده که مؤسسات اعتباری ابزار قدرتمندی برای ارتکاب به آنان به‌شمار می‌روند.</p> <p>متن پیشنهادی: نداشتن محکومیت قطعی به سرقت، ارتشاء، اختلاس، قاچاق، خیانت در امانت، کلاهبرداری، جعل و تزویر، پولشویی، تأمین مالی تروریسم، جرم مالیاتی، صدور چک بی‌محل و ورشکستگی توسط ذینفع سهام، اعم از اینکه حکم از دادگاه‌های داخلی یا خارج کشور صادر شده یا محکوم، مجرم اصلی یا شریک یا معاون جرم بوده باشد.</p>	
<p>۱. در بند «۱» ماده (۲۳) تعریف مشخصی برای عبارت «حسن شهرت» یا «شرایط مالی مناسب» بیان نشده است. از این‌رو در بررسی واجدین این شرط متقاضیان می‌توانند با احکام متفاوتی روبرو گردند.</p> <p>۲. بند «۳» ماده (۲۳) فاقد تعریف برای تطبیق متقاضیان در احراز مصادیق «شفاف» و «بلااشکال» می‌باشد.</p> <p>۳. ضوابط «ایجاد انحصار» مورد اشاره در بند «۴» ماده (۲۳) چیست و چرا به تشخیص (سلیقه) بانک مرکزی واگذار شده است.</p> <p>۴. مفاد بند «۵» کلاً با ابهام روبرو بوده و به لحاظ عدم تعریف شرایط با مصادیق مشمول حکم ناشی از بند مزبور، قطعاً برخوردهای سلیقه‌ای بانک مرکزی را به دنبال خواهد داشت و به شکلی دیگر موجب عملی در نقض حکم مندرج در بند «۴» همین ماده خواهد بود.</p> <p>۵. پیشنهاد می‌گردد بند «۶» ماده (۲۳) به شرح آتی تغییر یابد: «مالک واحد، می‌بایست در سه سال قبل از ارائه درخواست و یا قبل از پذیره‌نویسی سهام، فاقد هرگونه بدهی غیرجاری بلا تسویه باشد».</p>	کانون بانکها و مؤسسات اعتباری خصوصی

فصل سوم - نحوه تملک سهام بانک‌ها / ماده (۲۳)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
با استفاده از این عبارت اولاً بازه زمانی حکم مشخص می‌گردد و ثانیاً بدهی‌های ایجاد شده با سابقه بیشتر از سه سال را که طی سه سال مورد اشاره مورد تسویه قرار نگرفته باشد را نیز شامل می‌گردد.	
در ماده (۲۳) به شرط تملک سهام هر بانک توسط مالک واحد، که کامل و جامع نیست، پیشنهاد می‌شود مورد زیر به آن اضافه گردد؛ - مالک واحد حقیقی محکومیت و سابقه کیفری مؤثر مثل ... نداشته باشد.	بانک انصار
۱. در خصوص بند «۱» ماده (۲۳) عبارات (حسن شهرت) و (شرایط مالی مناسب) واجد ابهام است. ۲. در بند «۳» ماده (۲۳) عبارات (شفاف و بلااشکال) مبهم است. ۳. در بند «۴» ماده (۲۳) بایستی ضوابط ایجاد انحصار مشخص گردد و نبایستی به تشخیص بانک مرکزی واگذار شود. ۴. بند «۵» ماده (۲۳) کاملاً مبهم است و فاقد ضابطه روشن است.	بانک سامان
رجوع به بندهای «۴» تا «۶» نظرات بانک در ماده (۲۲)	بانک ملت
حذف شود.	محسن حاجی بابا
ضوابط و شرایط بندهای «۴» و «۵» از این ماده چیست؟ آیا بازگذاشتن قانون تا بدین حد موجب اعمال نظرهای سلیقه‌ای نخواهد شد؟ باید تعریف دقیق و روشنی از مصادیق انحصار و یا مخاطرات اداره صحیح و باثبات بانک ارائه شود.	مرتضی اله داد

ماده (۲۴)

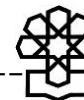
مالک واحدی که بنا به دلایل قهری از جمله ارث و یا ایجاد و تغییر روابط بین اشخاص، مالک سهام هر یک از بانک‌ها بیش از حدود مجاز شود، موظف است ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ تصویب آیین‌نامه موضوع ماده (۲۹) نسبت به اخذ مجوز لازم برای هر سطح اقدام و یا ظرف یک‌سال، مازاد سهام خود را واگذار نماید.

فصل سوم - نحوه تملک سهام بانک‌ها / ماده (۲۴)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
با عنایت به اینکه مرتبط نمودن اخذ مجوز به تاریخ تصویب آیین‌نامه برای مالک واحدی که بعد از ۶ ماه از تصویب آیین‌نامه دچار مشکل می‌شود، فاقد موضوعیت است، پیشنهاد می‌شود متن به شکل زیر بازنویسی شود: «از تاریخ تصویب آیین‌نامه موضوع ماده (۲۹)، مالک واحدی که بنا به دلایل قهری از جمله ارث و یا ایجاد و تغییر روابط بین اشخاص، مالک سهام هر یک از بانک‌ها بیش از حدود مجاز شود، موظف است ظرف مدت ۶ ماه نسبت به اخذ مجوز لازم برای هر سطح اقدام و یا ظرف یک‌سال، مازاد سهام خود را واگذار نماید».	بانک مرکزی
رجوع به بندهای «۴» تا «۶» نظرات بانک در ماده (۲۲)	بانک ملت
در ماده (۲۵)، مالک واحد دارنده بیش از سقف مجاز سهام، یک سال مهلت دارد تا یا مجوزهای لازم را دریافت کند و یا مازاد سهام را واگذار نماید. این در حالی است که برای مالک واحدی که به دلایل قهری صاحب سهام بانک، بیش از حد مجاز شود، ضرب‌العجل ۶ ماهه برای اخذ مجوز و یا یک ساله برای واگذاری سهام قرار داده شده است. با توجه به شباهت موضوع دو ماده، پیشنهاد می‌شود که این مواد در هم تلفیق شوند و ضرب‌العجل یکسانی برای آنها در نظر گرفته شود.	مرتضی اله داد

ماده (۲۵)

مالک واحدی که تا پیش از تصویب این قانون، دارنده سهام هر یک از بانک‌ها بیش از حدود مجاز می‌باشد، مکلف است ظرف مدت یک سال از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون نسبت به اخذ مجوز لازم برای هر سطح اقدام و یا ظرف یک‌سال، مازاد سهام خود را واگذار نماید.

فصل سوم - نحوه تملک سهام بانک‌ها / ماده (۲۵)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
زمان اخذ مجوز و فروش مشابه ماده (۲۴) شود. متن اصلاح شده به شرح زیر است: «از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون، مالک واحدی که تا پیش از تصویب این قانون، دارنده سهام هر یک از بانک‌ها بیش از حدود مجاز می‌باشد، مکلف است ظرف مدت ۶ ماه نسبت به اخذ مجوز لازم برای هر سطح اقدام و یا ظرف یک‌سال، مازاد سهام خود را واگذار نماید».	بانک مرکزی
در این رابطه می‌بایست نسبت به مالک واحد محسوب شدن کل شرکت‌های استانی سهام عدالت (که بعضاً بیش از ۳۳ درصد سهام بانک را دارا هستند) موضع شفاف‌تری ارائه گردد.	بانک تجارت
رجوع به بندهای «۴» تا «۶» نظرات بانک در ماده (۲۲)	بانک ملت
در ماده (۲۵) مشخص نمی‌باشد یکسال مهلت واگذاری سهام مازاد چه زمانی شروع می‌شود. از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این قانون یا از تاریخ عدم امکان اخذ مجوز برای سهام مازاد. توضیح اینکه کلمه «و یا» در سطر آخر ماده موجب می‌شود مالک واحد بین گزینه اخذ مجوز یا فروش سهام یکی را انتخاب نماید. در صورتی که در ماده (۲۲) مالکیت سهام بیش از ۳۳ درصد به‌طور کلی باطل اعلام شده است و یا اخذ مجوز قابل احیا نمی‌باشد.	معاونت حقوقی بانک کشاورزی
در ماده (۲۵)، مالک واحد دارنده بیش از سقف مجاز سهام، یک سال مهلت دارد تا یا مجوزهای لازم را دریافت کند و یا مازاد سهام را واگذار نماید. این در حالی است که برای مالک واحدی که به‌دلایل قهری صاحب سهام بانک، بیش از حد مجاز شود، ضرب‌العجل ۶ ماهه برای اخذ مجوز و یا یک‌ساله برای واگذاری سهام قرار داده شده است. با توجه به شباهت موضوع دو ماده، پیشنهاد می‌شود که این مواد در هم تلفیق شوند و ضرب‌العجل یکسانی برای آنها در نظر گرفته شود.	مرتضی اله داد

ماده (۲۶)

مالک واحدی که پس از سپری شدن مهلت‌های تعیین‌شده، بدون اخذ مجوز لازم همچنان دارنده سهام هر یک از بانک‌ها به میزانی بیش از حدود مجاز باشد، نسبت به مازاد سقف مجاز، در مجامع عمومی صاحبان سهام بانک ذیربط حق رأی نخواهد داشت. در احتساب حدنصاب تشکیل مجامع عمومی، تعداد این‌گونه سهام از تعداد کل سهام کسر خواهد شد. بانک مرکزی از پذیرش اعضای هیئت‌مدیره پیشنهادی که به اتکای آرای مزبور تعیین شده‌اند، خودداری می‌نماید.

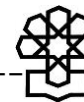
فصل سوم - نحوه تملک سهام بانک‌ها / ماده (۲۶)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در ماده (۲۶) بایستی به محرومیت از استفاده از حق تقدم در خرید سهام جدید به میزان سهام مازاد بر حد مجاز نیز توسط دارندگان سهام بیش از حد مجاز اشاره شود.	بانک سامان
در ماده (۲۶) ضمانت اجرای تخلف از مفاد ماده مزبور را موجب سقوط حق رأی متخلف در مجامع عمومی صاحبان سهام دانسته لکن در خصوص متعلق یا عدم تعلق سود سهام به متخلف نسبت به میزان سهام مازاد وی موضوع سکوت می‌باشد.	بانک صادرات
رجوع به بندهای «۴» تا «۶» نظرات بانک در ماده (۲۲)	بانک ملت
در این ماده، برای تملک غیرمجاز سهام توسط مالک واحد، محدودیت‌هایی تعیین شده است. مرجع تعیین مازاد سقف سهام کیست و سازوکار محاسبه و کسر مازاد سهام از تعداد کل سهام کیست؟ در واقع کدام بخش مسئول اعلام این موارد به بانک مرکزی جهت عدم پذیرش اعضای هیئت‌مدیره پیشنهادی به اتکای آرای مزبور می‌باشد؟ با توجه به مهلت مقرر قانونی یکساله در این طرح، که برای اخذ مجوز یا واگذاری مازاد سهام تعیین شده است، آیا مالک واحد در بازه زمانی مذکور مشمول ماده (۲۶) نمی‌باشد و همچنان دارای حق رأی ما به ازای سهام خود خواهد بود؟	مرتضی اله داد

ماده (۲۷)

مازاد سهام مالک واحد مذکور در مواد (۲۴) و (۲۵) این قانون که ظرف مهلت‌های مقرر مجوز لازم برای آنها اخذ نشده باشد، توسط بانک مرکزی از طریق بورس اوراق بهادار یا خارج از بورس اوراق بهادار به فروش می‌رسد. چنین مالک واحدی تا زمان واگذاری مازاد سهام وی به اشخاص جدید، فاقد حق رأی و حق استفاده از حق تقدم مالکیت سهام جدید به نسبت مازاد سهام غیرمجاز مزبور می‌باشد. وجوه حاصل از فروش سهام مازاد موضوع این ماده پس از کسر هزینه‌های مربوط، به مالک واحد مزبور مسترد می‌شود.

تبصره- سازمان بورس و اوراق بهادار موظف است به‌منظور حصول اطمینان از رعایت سقف‌های مندرج در ماده (۲۲) تغییرات مالکیتی مؤثر بانک‌ها را فوراً به بانک مرکزی گزارش نموده و نسبت به صحت اطلاعات ارائه شده توسط بانک‌ها در خصوص ترکیب سهامداران اظهار نظر نماید.

فصل سوم - نحوه تملک سهام بانک‌ها / ماده (۲۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
حکم خوبی است. در معاملات سهام بانک‌ها باید سازوکاری دیده شود که انجام معاملات بیش از سقف مقرر امکانپذیر نباشد.	بانک مرکزی
هر نوع تصرف در اموال دیگران نیازمند حکم قضایی است. متن ماده به‌صورت زیر تصحیح شود: مازاد سهام مالک واحد مذکور در مواد (۲۴) و (۲۵) این قانون که ظرف مهلت‌های مقرر مجوز لازم برای آنها اخذ نشده باشد، با حکم قضایی توسط بانک مرکزی از طریق بورس اوراق بهادار...	مرکز تحقیقات اسلامی مجلس شورای اسلامی
از عبارت «خارج از بورس اوراق بهادار» چنین استنباط می‌شود که فروش سهام مازاد در بازارهای خارج از نظارت سازمان بورس و اوراق بهادار امکانپذیر است. به‌نظر می‌رسد منظور از این عبارت «بازارهای خارج از بورس» موضوع قانون بازار اوراق بهادار می‌باشد. به‌علاوه، ضروری است سازوکار دقیقی به‌منظور کنترل عدم اعمال حق رأی سهام مازاد فاقد حق رأی در مجامع عمومی و جلسات هیئت‌مدیره پیش‌بینی گردد. بازنویسی ماده (۲۷) بدین صورت: مازاد سهام مالک واحد مذکور در مواد (۲۴) و (۲۵) این قانون که ظرف مهلت‌های مقرر مجوز لازم برای آنها اخذ نشده باشد، توسط بانک مرکزی از طریق بورس اوراق بهادار یا خارج از بورس اوراق بهادار بورس‌های اوراق بهادار یا بازارهای خارج از بورس به فروش می‌رسد. چنین مالک واحدی تا زمان	سازمان بورس و اوراق بهادار

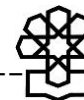

فصل سوم - نحوه تملک سهام بانکها / ماده (۲۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
واگذاری مازاد سهام وی به اشخاص جدید، فاقد حق رأی و حق استفاده از حق تقدم مالکیت سهام جدید به نسبت مازاد سهام غیرمجاز مزبور می باشد. وجوه حاصل از فروش سهام مازاد موضوع این ماده پس از کسر هزینه های مربوط، به مالک واحد مزبور مسترد می شود.	
تبصره «۱» ماده (۲۷) در خصوص تعریف مالک واحد است و پیشنهاد می شود در ذیل ماده (۲) درج گردد.	بانک انصار
ذیل تبصره این ماده به شرح ذیل اصلاح گردد: «... توسط بانکها در خصوص ترکیب سهام دادن کتباً اظهار نظر نماید».	بانک توسعه تعاون
در ماده (۲۷)، علیرغم اشاره به واگذاری مازاد سهام مالک واحد از طریق سازمان بورس اوراق بهادار، به طور کلی رویه و جزئیات واگذاری سهام از سوی سهامداران به متقاضیان مغفول مانده است.	بانک رفاه کارگران
به منظور عدم مغایرت با لایحه اصلاحی قانون تجارت می بایست در صورتی که سهام در بورس پذیرش شده باشد فقط از طریق سازمان بورس به فروش برسد بنابراین اصلح می باشد قید «خارج از بورس» از ماده حذف گردد.	بانک قرض الحسنه مهر ایران
۱. رجوع به بندهای «۴» تا «۶» نظرات بانک در ماده (۲۲) ۲. ماده (۲۷) از این طرح مغایر مواد (۲۴۷) و (۳۵۲) قانون مدنی بوده و بیع فضولی و عدم نفوذ آن را در پی خواهد داشت.	بانک ملت
در این ماده برای مازاد سهام مالک واحد، تعیین تکلیف شده است. این ماده با ماده (۲۶) دارای همپوشانی هایی است که بهتر است با یکدیگر ادغام شوند. سازوکار فروش مازاد سهام مالک واحد توسط بانک مرکزی در خارج از بورس چیست؟	مرتضی اله داد

ماده (۲۸)

چنانچه مالک واحدی بنا به تشخیص بانک مرکزی براساس ارائه اطلاعات نادرست و گمراه کننده، مدارک و اسناد غیرمعتبر یا جعلی و یا کتمان اطلاعات مؤثر، مجوزهای موضوع ماده (۲۲) را اخذ کرده باشد، علاوه بر ابطال مجوز صادره و واگذاری مازاد سهام وی توسط بانک مرکزی به اشخاص جدید از طریق بورس اوراق بهادار و یا خارج از بورس اوراق بهادار محرومیت از حق رأی ناشی از سهام غیرمجاز و افزایش سرمایه مبتنی بر آن، با شکایت بانک مرکزی به مجازات حبس از ۶ ماه تا سه سال و جزای نقدی بین ۵ تا ۲۰ درصد ارزش سهام مورد تخلف در زمان صدور حکم محکوم می‌شود. وجوه حاصل از فروش سهام مازاد موضوع این ماده پس از کسر جزای نقدی و سایر هزینه‌های مربوط، به مالک واحد مزبور مسترد می‌شود.

فصل سوم - نحوه تملک سهام بانک‌ها / ماده (۲۸)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
واگذاری مازاد سهام تصرف در اموال غیر می‌باشد و هر نوع تصرف در اموال دیگران نیازمند حکم قضایی است.	مرکز تحقیقات اسلامی مجلس شورای اسلامی
<p>براساس ایراد مطرح شده در مورد ماده (۲۷)، پیشنهاد می‌شود پس از اصلاح ماده فوق، به جهت رعایت اختصار به همان ماده ارجاع داده شود.</p> <p>به جهت اجتناب از تکرار، از ذکر مجدد حقوق موضوع محرومیت خودداری کرد.</p> <p>بازنویسی ماده (۲۸) :</p> <p>چنانچه مالک واحدی بنا به تشخیص بانک مرکزی براساس ارائه اطلاعات نادرست و گمراه کننده، مدارک و اسناد غیرمعتبر یا جعلی و یا کتمان اطلاعات مؤثر، مجوزهای موضوع ماده (۲۲) را اخذ کرده باشد، علاوه بر ابطال مجوز صادره و واگذاری مازاد سهام وی توسط بانک مرکزی به اشخاص جدید از طریق بورس اوراق بهادار مطابق ماده (۲۷)، و محرومیت از حق رأی ناشی از سهام غیرمجاز و افزایش سرمایه مبتنی بر آن، حقوق مذکور در مواد (۲۶) و (۲۷) این قانون، با شکایت بانک مرکزی به مجازات حبس از ۶ ماه تا سه سال و جزای نقدی بین ۵ تا ۲۰ درصد ارزش سهام مورد تخلف در زمان صدور حکم محکوم می‌شود. وجوه حاصل از فروش سهام مازاد موضوع این ماده پس از کسر جزای نقدی و سایر هزینه‌های مربوط، به مالک واحد مزبور مسترد می‌شود.</p>	سازمان بورس و اوراق بهادار

فصل سوم - نحوه تملک سهام بانکها / ماده (۲۸)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
چون احتمال قریب به یقین وجود دارد که مالکیت قهری سهام بیش از حد مجاز بعد از تصویب آیین نامه ماده (۲۹) حادث گردد، لذا قطعاً بایستی مهلت تعیین شده از شروع مالکیت اشخاص، نسبت به سهام خارج از حد تعیین شده مقرر گردد.	کانون بانکها و مؤسسات اعتباری خصوصی
طبق ماده (۲۸) چنانچه مالک واحدی بنا به تشخیص بانک مرکزی براساس ارائه اطلاعات نادرست و گمراه کننده، مدارک و اسناد غیرمعتبر یا جعلی و یا کتمان اطلاعات مؤثر مبادرت به اخذ مجوز تملک سهام بانکها بر طبق سقفهای مقرر نموده باشد، به دو نوع مسئولیت اشاره کرده است؛ مسئولیت حقوقی و کیفری که به نظر می رسد خیلی قوی و مؤثر نیست. پیشنهاد می شود، مجازات حبس از ۳ سال تا ۱۰ سال در نظر گرفته شود و وجوه حاصل از فروش سهام مازاد پس از کسر جزای نقدی و سایر هزینهها و نفع بانک مرکزی مسترد گردد.	بانک انصار
در این ماده با توجه به ابعاد، حساسیت و پیامدهای برخی تخلفات احتمالی، شایسته است قید فوریت و ظرف زمانی در اقدامات واکنشی ازسوی مرجع ذیصلاح پیش بینی گردد.	بانک رفاه کارگران
از آنجایی که جعل و یا نامعتبر بودن اسناد و مدارک باید از طریق مراجعه قضایی ثابت گردد، لذا بانک مرکزی باید متعاقباً نسبت به ابطال مجوز اقدام نماید.	بانک قرض الحسنه مهر ایران
ماده (۲۸) حذف شود، دست بانک مرکزی را باز می گذارد، در روند بررسی دقت کند، برای اجرای این ماده از طریق قوه قضائیه اقدام گردد.	محسن حاجی بابا

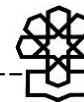
ماده (۲۹)

آیین‌نامه اجرایی مواد (۲۷) و (۲۸) به پیشنهاد مشترک بانک مرکزی، وزارت امور اقتصادی و دارایی و وزارت دادگستری به تصویب هیئت وزیران می‌رسد.

فصل سوم - نحوه تملک سهام بانک‌ها / ماده (۲۹)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در ماده (۲۹) در خصوص آیین‌نامه اجرایی مواد (۲۷) و (۲۸) عبارت ظرف مدت ۶ ماه قبل از واژه پیشنهاد اضافه گردد.	بانک انصار
تعیین تاریخ تصویب آیین‌نامه موضوع ماده (۲۹)، به‌عنوان ملاک مبدأ مدت اخذ مجوز لازم، برای تعدیل سهام مالک واحدی که به‌دلایل قهری، مالک سهام بیش از حدود مجاز شود، صحیح نیست. زیرا این ماده ناظر به اشخاصی است که در آینده به هر دلیل قهری، تغییری در وضعیت سهام آنها از حیث میزان سهام مجاز ایجاد می‌شود و در نتیجه تعیین تاریخ تصویب آیین‌نامه به‌عنوان مبدأ مدت الزام مالکین سهام مزبور به تعدیل سهام خود، منطقی نخواهد بود. به‌ویژه اینکه در ماده (۲۵) نسبت به وضعیت مالک واحدی که تا پیش از تصویب قانون، دارنده سهام هر یک از بانک‌ها بیش از حد مجاز می‌باشد، تعیین تکلیف شده است.	بانک سامان
مواد (۲۷) و (۲۸) حذف شود.	محسن حاجی بابا

ماده (۳۰)

در صورتی که بنا به تشخیص بانک مرکزی، تصمیمات مدیریتی مالک واحد دارنده بیش از ده درصد (۱۰ درصد) سهام، منجر به تخلف بانک از قوانین و مقررات مربوط گردد یا چنانچه مالک واحد، شرایط اولیه مقرر در ماده (۲۳) را از دست بدهد، بانک مرکزی پس از تأیید هیئت نظارت، مالک واحد را ملزم می‌کند تا مازاد سهام بیش از ده درصد (۱۰ درصد) خود را ظرف مدت یک‌سال به دیگران واگذار نماید. مالک واحد در صورت خودداری از اجرای دستور بانک مرکزی، مشمول احکام مقرر در ماده (۲۷) می‌شود.

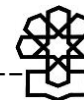

فصل سوم - نحوه تملک سهام بانکها / ماده (۳۰)	
نظرات و نقدها	اظهاری نظر کنندگان
	امیرحسین امین آزاد
الزام سهامدار متخلف به فروش سهام، اقدامی اجرایی بوده و نباید نیازی به تأیید هیئت نظارت داشته باشد. نقد مواد (۳۴) و (۳۵) رجوع شود به توضیحات ارائه شده در نقد ماده (۱۳).	
	محسن حاجی بابا
با توجه به حذف ماده (۲۳) اصلاح شود، زیرا بیش از ۴۰ درصد است.	
در مهلت زمانی تعیین شده برای واگذاری مازاد سهام مالک واحد که در این ماده به آن اشاره شده است، حق رأی و سایر محدودیت‌های مطرح در مواد (۲۶) و (۲۷) چه تکلیفی دارد؟ چنانچه تصمیمات مدیریتی مالک واحد مشمول این ماده ظرف یک سال اصلاح شد و بانک مرکزی نیز به این تشخیص رسید تکلیف چیست؟ مرجع چنین تشخیصی چیست و چه معیارهایی برای آن وجود دارد؟ سلب حق مالکیت و اجبار به فروش بدون وجود رویه و دستورالعمل مشخصی تنها راه را برای هرج و مرج و اعمال نظرهای سلیقه‌ای باز می‌گذارد.	مرتضی اله داد
نکته دیگر اینکه بانک مرکزی چقدر نیرو و زمان دارد که به جزئیات عملکرد تک تک بانکها در این سطح بپردازد؟	

ماده (۳۱)

بانک مرکزی می‌تواند با تصویب هیئت نظارت، مقررات محدودکننده‌ای برای عملیات و خدمات بانکی بانک‌هایی که بیش از ده درصد (۱۰ درصد) سهام آنها در اختیار مالک واحد است، متناسب با هر سطح تملک، مقرر نماید.

فصل سوم - نحوه تملک سهام بانک‌ها / ماده (۳۱)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در ادامه ماده (۳۱) ضروری است قید شود «محدودیت‌های تعیین شده در این ماده نباید به هیچ وجه نافی منافع سپرده‌گذاران و سایر سهامداران بانک مزبور گردد».	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
در ماده (۳۱) طرح تصریح گردیده: بانک مرکزی می‌تواند با تصویب هیئت نظارت، مقررات محدودکننده‌ای برای عملیات و خدمات بانکی بانک‌هایی که بیش از ده درصد سهام آنها در اختیار مالک واحد است، متناسب با هر سطح تملک، مقرر نماید. پیشنهاد می‌گردد عبارت مذکور به صورت بانک‌هایی که بدون اخذ مجوز از بانک مرکزی بیش از ده درصد سهام آنها در اختیار مالک واحد اصلاح گردد.	بانک اقتصاد نوین
بہتر است عبارت «بیش از ۱۰ درصد» به عبارت «بیش از سقف‌های مجاز» تغییر یابد.	بانک قرض‌الحسنه مهر ایران
با عنایت به اینکه سهام بانک در راستای اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم قانون اساسی و ازسوی سازمان خصوصی‌سازی (به وکالت از دولت) در قالب رد دیون به سازمان‌ها و ارگان‌های مختلف واگذار گردیده است، لذا به نظر می‌رسد اعمال محدودیت در ماده (۳۱) طرح یاد شده موجب تضییع حقوق بانک (شرکت سرمایه‌پذیر) گردد.	بانک ملت
اصلاح شود. (۱۰ درصد) تبدیل به (۴۰ درصد) شود.	محسن حاجی بابا
این محدودیت‌ها قرار است از در چه حدی و از چه جنسی باشند؟ در صورت وجود تعارض میان این محدودیت‌ها و منافع بانک، چه مرجعی برای رسیدگی به اختلاف وجود خواهد داشت؟ وجود ابهام در قانون تنها به تعرض به حقوق مالکیت و ایجاد ابهام و آشفتگی می‌انجامد.	مرتضی اله داد

ماده (۳۲)

تملك سهام بانكها توسط دولت از شمول حدود و ضوابط مذکور در اين فصل مستثنا بوده و تابع ضوابط مذکور در قانون اجراء سياست‌هاى كلى اصل چهل و چهارم قانون اساسى است.

فصل سوم - نحوه تملك سهام بانكها / ماده (۳۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر كنندگان
طبق مفاد اين ماده، تملك سهام بانكها توسط دولت از شمول محدوديتها و ضوابط مذکور در فصل سوم اين قانون مستثنا گردیده و در قالب قانون اجراء سياست‌هاى كلى اصل چهل و چهارم قانون اساسى مجاز شمرده شده است، لکن در جهت پرهيز از ايجاد انحصار در نظام بانكى كشور (مطابق بند «۴» ماده (۲۳))، ايجاد شرايط رقابتى در يك اقتصاد آزاد و پيشگيرى از تضييع حقوق ساير ذبنفعان، بازنگرى در اين خصوص ضرورى به نظر مى‌رسد. در اين راستا مى‌توان قوانين محدودكننده‌اى در راستاى کاهش مداخله دولت در امور بانكها تصويب و به مرحله اجرا گذاشته شود.	بانك ملت
در مورد احداث بانك جديد توسط دولت چه ضوابطى حاكم است؟	فتح اله تارى
چرا تملك سهام توسط دولت از شمول اين طرح خارج شده است؟ زمانى كه تصميمات دولت منجر به ناكارآيى‌هاى مديرى مى‌گردد، بانك مركزى چه تمهيدى مى‌تواند براى آن بيانديشد؟ چرا فقط به ناكارآمدى‌هاى مالك واحد غيردولتى بايد پرداخته شود؟	مرتضى اله داد

ماده (۳۳)

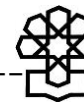
هیچ بانکی نمی‌تواند بیش از یک درصد (۱ درصد) سهام بانک‌های دیگر را به صورت مستقیم یا غیرمستقیم در اختیار داشته باشد؛ مگر با مجوز هیئت نظارت.

فصل سوم - نحوه تملک سهام بانک‌ها / ماده (۳۳)	
اظهاری نظر کنندگان	نظرات و نقدها
بانک مرکزی	با توجه به اینکه در قانون رفع موانع تولید سهام خزانه آزاد شده است، سهام خود بانک نیز اضافه شود.
بانک قرض الحسنه مهر ایران	به نظر می‌رسد که می‌بایستی با قرار دادن تبصره‌ای، میزان درصد قابل قبول سهام فعلی بانک‌ها در سایر بانک‌ها را مستثنا نمایند.
مرتضی اله داد	هیئت نظارت بر اساس چه معیار یا دستورالعمل شفافی اجازه اعطای مجوز مبنی بر تملک بیش از یک درصد از سهام بانک‌ها از بانک‌های دیگر را دارد؟

ماده (۳۴)

دولت‌ها و اشخاص حقوقی خارجی دولتی حق تملک سهام بانک‌های ایرانی را ندارند؛ مگر به موجب قانون.

فصل سوم - نحوه تملک سهام بانک‌ها / ماده (۳۴)	
اظهاری نظر کنندگان	نظرات و نقدها
بانک مرکزی	در ماده (۱۳) ذکر شده است. تکراری است.
بانک انصار	این ماده با وجود ماده (۱۳) زائد به نظر می‌رسد و پیشنهاد می‌شود، حذف گردد.
بانک ملت	در مورد مواد (۳۴) و (۳۵) برای تملک سهام بانک‌ها توسط اشخاص خارجی مقرر گردیده بیش از ۴۰ درصد قابل تملیک نیست مگر به موجب قانون؛ اما برای تملیک زیر ۴۰ درصد تکلیف تعیین نشده است.

فصل سوم - نحوه تملک سهام بانکها / ماده (۳۴)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
قبلاً در ماده (۱۳) میزان و نحوه مشارکت دولت‌ها و اشخاص حقوقی در تأسیس بانک دیده شده است. همچنین با مجوز شورای عالی بورس، امکان ورود سرمایه‌گذاران خارجی به بورس فراهم شده است. براساس ماده (۱۱)، تشکیل بانک غیردولتی فقط به صورت شرکت سهامی عام با سهام با نام ممکن خواهد بود. براساس ماده (۱۳) اشخاص حقیقی یا حقوقی غیردولتی خارجی می‌توانند تا ۴۰ درصد در تأسیس بانک‌های جدید سهم داشته باشند (مازاد بر ۴۰ درصد و نیز به هر میزان مشارکت اشخاص حقوقی دولتی خارجی منوط به اجازه مجلس است). در ماده (۲۲) این طرح میزان تملک سهام هر بانک و تعریف مالک واحد آورده شده است. چرا سرمایه‌گذار خارجی می‌تواند تا ۴۰ درصد سهم در تأسیس بانک داشته باشد، ولی سهامدار نباید بیش از ۱۰ درصد داشته باشد؟	مرتضی اله داد

ماده (۳۵)

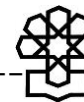
اشخاص حقیقی یا حقوقی غیردولتی خارجی ضمن الزام به رعایت ماده (۲۲) این قانون، نمی‌توانند مجموعاً بیش از چهل درصد (۴۰ درصد) سهام هر یک از بانک‌های ایرانی را تملک کنند؛ مگر به موجب قانون.

تبصره- بانک‌هایی که بیش از چهل درصد (۴۰ درصد) سرمایه اولیه آنها متعلق به اشخاص حقیقی یا حقوقی خارجی باشد مشمول حکم این ماده نمی‌باشند. در عین حال مجموع سهم اشخاص خارجی در نقل و انتقالات بعدی نباید از درصد اولیه تجاوز نماید.

فصل سوم - نحوه تملک سهام بانک‌ها / ماده (۳۵)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
	بانک مرکزی
	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
	بانک انصار
	بانک تجارت
	بانک ملت
	محسن حاجی بابا

ماده (۳۶)

تملك سهام مؤسسات اعتباری غیربانکی مشمول مقررات این فصل نبوده و تابع ضوابطی خواهند بود که بنا به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد.

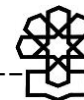

فصل سوم - نحوه تملک سهام بانکها / ماده (۳۶)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
تملك سهام مؤسسات اعتباری غیربانکی در خصوص آن دسته از مؤسسات که ساختار سهامی دارد صدق می‌کند. تعاونی اعتبار و صندوق قرض‌الحسنه را شامل نمی‌شود.	بانک مرکزی
متن پیشنهادی: سایر مقررات مربوط به تملک سهام بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی و همچنین تملک سهام مؤسسات اعتباری به غیر از بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی تابع ضوابطی خواهند بود که بنا به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد.	واجب
در طرح، محدودیت‌هایی به‌طور کلی برای تأسیس، تملیک سهام، عملیات و خدمات بانکی برای فقط بانک‌ها در نظر گرفته شده و مؤسسات غیربانکی علی‌رغم اینکه در فصل اول، مشمول این قانون قرارداد شده‌اند از محدودیت‌های مذکور در طرح (مثل مواد (۳۶) و (۴۹)) استثنا شده‌اند و عملاً آزادی عمل دارند؛ درحالی‌که بخشی از مشکل وضعیت بازار پولی فعلی کشور ناشی از فعالیت بی‌ضابطه مؤسسات اعتباری غیربانکی است.	بانک ملت
ظاهراً در این طرح مؤسسات اعتباری و صندوق‌ها و غیره دیده نشده‌اند و قانونگذاری برای آنها به مصوبات بانک مرکزی واگذار شده است. این رویه به‌نظر نمی‌رسد که بتواند منجر به سامان‌بخشی به این قسمت از بازار پول شود.	مرتضی اله داد

۵. اظهار نظر پیرامون فصل چهارم (ساختار بانک‌ها)

کلیات

فصل چهارم - ساختار بانک‌ها / کلیات	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>الحاق ماده جدید در این فصل</p> <p>- با توجه به مشابهت ساختاری مؤسسات اعتباری غیربانکی با بانک و ارجاع شرایط تملک سایر مؤسسات اعتباری به دستورالعمل ابلاغی بانک مرکزی ذیل ماده (۴۹)، پیشنهاد می‌شود که شرایط تملک سهام بانک‌ها برای مؤسسات اعتباری غیربانکی نیز الزامی شود.</p> <p>- شایان ذکر است که طبق ماده (۱۰۷) قانون تجارت، تنها شرط اعمالی روی تعداد اعضای هیئت‌مدیره این است که عده اعضای هیئت‌مدیره در شرکت‌های سهامی عام نباید از پنج نفر کمتر باشد. از این رو عدم اعمال محدودیت بر تعداد مجاز اعضای هیئت‌مدیره این امکان را فراهم می‌کند که با هر حداکثر درصد مجاز تعیین شده، یک ذینفع فاقد صلاحیت به پشتوانه این قانون و تعداد خاصی از اعضای هیئت‌مدیره، بتواند به‌تنهایی یک عضو هیئت‌مدیره را انتخاب نماید.</p> <p>- با توجه به توضیحات ارائه شده برای اصلاح ماده (۲۲)، جهت ممانعت از انتخاب یک عضو هیئت‌مدیره به‌تنهایی توسط ذینفع واحدی که صلاحیت وی تأیید نشده است، می‌بایست تعداد اعضای هیئت‌مدیره نیز در کنار کاهش میزان حداکثر درصد مجاز، محدود گردد.</p> <p>متن پیشنهادی: تعداد اعضای هیئت‌مدیره بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی ۵، ۷ یا ۹ نفر است.</p>	واجب
<p>۱. در مواد مربوط به ساختار بانک‌ها هیچ اشاره‌ای به تعداد اعضای هیئت‌مدیره نشده است.</p> <p>۲. در مواد مربوط به ساختار بانک‌ها، به برگزاری مجمع عمومی بانک‌ها اشاره‌ای نشده است. پیشنهاد می‌شود که متن زیر به‌عنوان یک ماده مستقل اضافه گردد.</p> <p>برگزاری مجمع عمومی بانک‌ها مستلزم تأیید و مجوز قبلی بانک مرکزی است.</p>	بانک انصار
<p>در خصوص این فصل طرح (بحث ساختار بانک‌ها) با توجه به ابهاماتی که در مورد نقش هیئت‌مدیره و مدیرعامل در شرکت‌های سهامی و بانک‌های دولتی و غیردولتی وجود دارد و رویکردی که قانون تجارت فعلی ما دارد، بهتر است که قانونگذار نقش و جایگاه این دو را دقیقاً مشخص کند. به‌علاوه ایجاد نهادی تحت عنوان «هیئت عامل» بی‌آنکه وظیفه، نقش و جایگاه آن توسط قانون مشخص شود، بی‌ثمر است.</p>	بانک مسکن

فصل چهارم - ساختار بانکها / کلیات	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
به تصریح مقرر در مواد (۳۸)، (۳۷) و (۴۶) طرح، استراتژی بانکداری بر مبنای حاکمیت شرکتی طراحی شده و استقرار آن مستلزم آزادی عمل بانکها و مدیران بانکی در تصمیم‌گیری بر مبنای سود و زیان می‌باشد، لکن، مفاد مندرج در این طرح به گونه‌ای است که عملاً اختیار تصمیم‌گیری در مسائل مختلف از بانکها سلب شده و بانکها در حد رابط کارگزاری بانک مرکزی تنزل یافته‌اند.	بانک ملی

ماده (۳۷)

مسئولیت سیاستگذاری، استقرار حاکمیت شرکتی و نظارت بر کلیه امور بانک بر اساس قوانین و مقررات برعهده هیئت‌مدیره‌ای است که از میان اشخاص حقیقی توسط مجمع عمومی انتخاب و به تأیید بانک مرکزی می‌رسد. این هیئت مسئولیت راهبری بانک و نظارت بر حسن اجرای قوانین و مقررات ناظر بر بانکها را برعهده دارد.

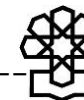
فصل چهارم - ساختار بانکها / ماده (۳۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
مدیریت ریسک از امور اصلی بانک است که باید به صورت جداگانه دیده شود	بانک مرکزی
در ماده (۳۷) بهتر آن است که تعریف مشخصی از سوی قانونگذار برای «حاکمیت شرکتی» بیان شود. تا این ماده از قانون نیازمند تفاسیر و تعبیر مختلفی از سوی اشخاص نگردد. لاقلاً می‌توان از تعریف کمیته بال در این زمینه استفاده نمود. ضمناً این ماده اعضای هیئت‌مدیره بانکها را از میان اشخاص حقیقی به انتخاب مجمع عمومی عنوان نموده است، بدیهی است این افراد می‌توانند به نمایندگی از سوی اشخاص حقوقی سهامدار انتخاب شوند، اما آیا مسئولیت این افراد با اشخاص حقوقی آنان تضامنی است یا خیر، این موضوع در این ماده از قانون به سکوت برگزار شده است.	کانون بانکها و مؤسسات اعتباری خصوصی
در مواد (۳۷) و (۳۸) مفاهیم مربوط به حاکمیت شرکتی از قبیل تضاد منافع ریسک، کفایت سرمایه، تطبیق نظام کنترل داخلی، حاکمیت شرکتی و ... مورد تعریف قرار نگرفته است، پیشنهاد می‌شود در ماده (۲) مورد توجه قرار گیرد.	بانک انصار

فصل چهارم - ساختار بانک‌ها / ماده (۳۷)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
ذیل این ماده اشاره گردد که اکثریت اعضای هیئت‌مدیره باید غیرموظف باشند.	بانک تجارت
درخصوص ماده (۳۷) انتخاب هیئت‌مدیره منحصر به اشخاص حقیقی شده و با توجه به اینکه هیئت‌مدیره بایستی از بین سهامداران انتخاب گردد نتیجه این خواهد شد که سهامداران حقوقی بانک نمی‌توانند به‌عنوان هیئت‌مدیره انتخاب گردند. حال آنکه در عمل سهامداران عمده اشخاص حقوقی هستند و اساساً تجمع سرمایه در قالب اشخاص حقوقی شکل می‌گیرد.	بانک سامان
طبق مفاد این ماده، هیئت‌مدیره از میان اشخاص حقیقی توسط مجمع عمومی انتخاب و به تأیید بانک مرکزی می‌رسد؛ لذا از این ماده استنباط می‌گردد که اشخاص حقوقی را نمی‌توان به‌عنوان هیئت‌مدیره انتخاب کرد که مغایر با مفاد ماده (۱۱۰) اصلاحیه قانون تجارت می‌باشد.	بانک ملت
نحوه استقرار حاکمیت شرکتی را باید قانونگذار تعیین کند و برعهده هیئت‌مدیره نگذارد.	فتح اله تاری
از ارکانی نظیر هیئت‌مدیره و مجمع عمومی نام برده شده است. با توجه به ماده (۱۱)، آیا این ارکان براساس قانون تجارت دیده شده است؟ تا به اینجای طرح ارکان بانک‌ها تعریف نشده است. به‌لحاظ شکلی بهتر بود که ابتدا ارکان بانک‌ها معرفی شوند و سپس به معرفی و شرح وظایف و اختیارات هر یک پرداخته شود.	مرتضی اله داد

ماده (۳۸)

هیئت‌مدیره بانک موظف است در چارچوب قوانین و مقررات بانک مرکزی، سیاست‌ها و نظام حاکمیت شرکتی بانک را مشتمل بر اجزای ذیل تدوین و تصویب نموده و بر حسن اجرا و اثربخشی آنها نظارت نماید:

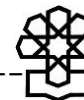
۱. سطح تمایل به ریسک و برنامه جامع مدیریت آن شامل شناسایی، افشاء و کنترل انواع ریسک؛
۲. سیاست‌های کلیدی در ارتباط با کفایت سرمایه، الزامات تطبیق، کنترل‌های داخلی و نظایر آن؛

۳. استانداردها و ساختار مشخص برای رعایت اصول و ضوابط شرعی در محصولات و خدمات بانک متناسب با اندازه، پیچیدگی و حوزه فعالیت آن و تدوین فرآیند نظارت شرعی لازم.
۴. افشا و شفافیت؛
۵. انتصابات و نظام جبران خدمات (حقوق و مزایا)؛
۶. ساختار گروهی بانک شامل مؤسسات تابعه و وابسته و کنترل ریسک‌های مربوط؛
۷. ساختار و وظایف کمیته‌های هیئت‌مدیره از قبیل ریسک، حسابرسی، انتصابات، جبران خدمات و واحدهای مربوط به آنها همانند واحد ریسک تطبیق، واحد حسابرسی داخلی؛
۸. ارزش‌های سازمانی و منشور رفتاری؛
۹. حفظ منافع قانونی سپرده‌گذاران، سهامداران و سایر ذینفعان؛
۱۰. نظارت بر هیئت عامل؛
۱۱. کنترل تضاد منافع.

تبصره- هیئت‌مدیره بانک‌ها موظفند ضمن افشا و انتشار مصوبات فوق و اطلاعات مربوط به آنها، گزارش‌های عملکرد هریک از بندها را به بانک مرکزی ارائه نمایند.

فصل چهارم - ساختار بانک‌ها / ماده (۳۸)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
وظایف و اختیارات هیئت‌مدیره بانک‌ها مقوله‌ای از جنس مقررات بوده و می‌تواند با تفصیل بیشتر و دقیق‌تر در دستورالعمل ناظر بر حاکمیت شرکتی در بانک‌ها و مؤسسات اعتباری درج گردد.	بانک مرکزی
در ماده (۳۸) بند زیر به بندهای یازده گانه اضافه گردد. - اهداف راهبردی و چارچوب حاکمیت شرعی	بانک انصار
۱. در خصوص بند «۷» ماده (۳۸) عناوین «کمیته ریسک و کمیته ریسک تطبیق» به «کمیته مدیریت ریسک و کمیته مدیریت ریسک تطبیق» تغییر یابد. ضمناً با توجه به اهمیت تشکیل واحدهای مذکور و استقلال آنها در بندی جداگانه مورد تأکید قرار گیرد. ۲. در خصوص ماده (۳۸) به نظر می‌رسد ارائه عملکرد هر یک از بندها از جمله حقوق و مزایای کارکنان به بانک مرکزی منطقی نبوده و صرف ارائه اطلاعات عملکرد در حوزه‌های مالی و اقتصادی و نظارتی به بانک مرکزی منطبق با اصول کلی باشد.	بانک رفاه کارگران
در ماده (۳۸) بایستی تصریح شود که هیئت‌مدیره دارای جمیع اختیارات لازم برای اداره بانک می‌باشد و نماینده بانک در کلیه مراجع اداری یا قضایی می‌باشد.	بانک سامان
در ماده (۳۸) در بخش حاکمیت شرکتی، افزایش کارآیی به‌عنوان یکی از اصول حاکمیت شرکتی اضافه گردد.	بانک ملت
بندهای زیر ذیل ماده (۳۸) اضافه شود. پیشنهاد: ۱. مناقصات ۲. آیین‌نامه استخدام، قطع رابطه و تعیین وضعیت خدمت کارکنان ۳. علاوه بر موارد فوق الذکر، وظایفی که در قانون تجارت و سایر قوانین مرتبط صراحتاً برعهده هیئت‌مدیره بوده و در این قانون بدان‌ها اشاره‌ای نشده است.	بانک ملی
با توجه به ماهیت اقتصادی و انتفاعی و نوع عملکرد بانک‌ها در مقایسه با سایر دستگاه‌های اجرایی و ضرورت انعطاف‌پذیری و تطابق ساختار آنها در پاسخگویی سریع به تغییرات محیطی، الزامات و شرایط بازارهای پولی و مالی، پیشنهاد می‌شود بند زیر به ماده (۳۸) (فصل چهارم - ساختار بانک‌ها) اضافه شود: مدیریت ارتباطات و تعاملات محیط رقابتی از طریق ایجاد مکانیسم ساختار سازمانی. همچنین بند «۸» این ماده به شرح ذیل اصلاح شود:	اکبر کشاورزبان

فصل چهارم - ساختار بانک‌ها / ماده (۳۸)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
ارزش‌های سازمانی، منشور اخلاقی، مسئولیت‌های اجتماعی و حمایت از محیط زیست و توسعه پایدار.	
بندها «۴»، «۶»، «۷» و «۱۰»: قانونگذار باید تعیین کند تبصره ماده: مقاطع زمانی ارائه مشخص نشده است.	فتح اله تاری
مواد (۳۷) و (۳۸) همپوشانی‌هایی دارند که بهتر است با یکدیگر ادغام شوند.	مرتضی اله داد

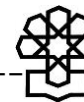
ماده (۳۹)

اعضای هیئت‌مدیره بانک باید دارای شرایط زیر باشند:

۱. دارا بودن تخصص کافی در زمینه امور بانکی و حداقل ده‌سال سابقه کار علمی (در حوزه‌های اقتصادی و بانکی، مدیریت ریسک، حسابرسی، حاکمیت شرکتی و مانند آنها) و یا مدیریتی در حوزه‌های بانکی؛
۲. آشنایی کافی با بانکداری اسلامی و احکام و ابزارهای آن؛
۳. دارا بودن حداقل دانشنامه کارشناسی مرتبط؛
۴. دارا بودن حسن شهرت و امانتداری؛
۵. نداشتن سمت اجرایی، کارشناسی یا مشاوره‌های همزمان در همان بانک یا بانک‌های دیگر؛
۶. نداشتن سهام بیش از آنچه بانک مرکزی تعیین می‌کند در همان بانک یا دیگر بانک‌ها؛
۷. نداشتن محکومیت قطعی بیش از یک بار به هر یک از مجازات‌های انتظامی مقرر در ماده (۱۷۷) این قانون؛
۸. نداشتن بدهی غیرجاری به بانک‌ها؛

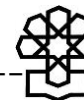
۹. نداشتن محکومیت قطعی به سرقت، ارتشاء، اختلاس، قاچاق، خیانت در امانت، کلاهبرداری، جعل و تزویر، پولشویی، صدور چک بی‌محل و ورشکستگی اعم از اینکه حکم از دادگاه‌های داخلی یا خارج کشور صادر شده یا محکوم، مجرم اصلی یا شریک یا معاون جرم بوده باشد.
- تبصره «۱»** - سه‌پنجم اعضای هیئت‌مدیره باید تجربه مدیریتی داشته باشند.
- تبصره «۲»** - در صورت داشتن دانشنامه کارشناسی ارشد یا دکتری مرتبط (به تشخیص بانک مرکزی)، حداقل سابقه کار مذکور در بند «۱» به ترتیب، شش و چهار سال خواهد بود.
- تبصره «۳»** - مرجع تشخیص در مورد بندهای «۱» تا «۸» بانک مرکزی است. مرجع صالح برای تشخیص و تطبیق احکام صادره از دادگاه‌های خارجی در مورد بند «۹»، دادسرای عمومی و انقلاب است.

فصل چهارم - ساختار بانک‌ها / ماده (۳۹)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
نداشتن سمت در نهادهای زیرمجموعه قوای سه‌گانه و سایر نهادهای حاکمیتی نظیر مجمع تشخیص مصلحت نظام، شورای نگهبان، نیروهای مسلح و نهادهای عمومی غیردولتی	بانک مرکزی
برای بانک‌های تخصصی و توسعه‌ای لازم است بجز تخصص‌های بانکی سایر تخصص‌های دیگر در هیئت‌مدیره وجود داشته باشد. بنابراین متن لایحه مناسب‌تر است.	
نداشتن سمت به‌صورت همزمان در نهادهای زیرمجموعه قوای سه‌گانه و سایر نهادهای حاکمیتی نظیر مجمع تشخیص مصلحت نظام، شورای نگهبان، نیروی‌های مسلح و مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی	
بند «۹»	واجب
- اضافه کردن جرائم تأمین مالی تروریسم و مالیاتی به جرائم موضوع این بند از ماده - جرم تأمین مالی تروریسم موضوع ماده (۱) قانون تأمین مالی تروریسم و جرم مالیاتی موضوع ماده (۲۷۴) قانون مالیات‌های مستقیم، از جمله جرائم	

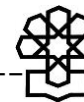
فصل چهارم - ساختار بانکها / ماده (۳۹)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>تهدیدکننده سلامت بازارهای پولی بوده که مؤسسات اعتباری ابزار قدرتمندی برای ارتکاب به آنان به شمار می‌روند.</p> <p>متن پیشنهادی: نداشتن محکومیت قطعی به سرقت، ارتشاء، اختلاس، قاچاق، خیانت در امانت، کلاهبرداری، جعل و تزویر، پولشویی، تأمین مالی تروریسم، جرم مالیاتی، صدور چک بی محل و ورشکستگی، اعم از اینکه حکم از دادگاه‌های داخلی یا خارج کشور صادر شده یا محکوم، مجرم اصلی یا شریک یا معاون جرم بوده باشد.</p>	
<p>الحاق بند جدید</p> <p>- مطابق با توضیحات بند «۳» ماده (۱۷) همین پیش‌نویس پیشنهاد می‌شود.</p> <p>- مطابق با توضیحات مربوط به پیشنهاد اصلاحیه‌ی بند ۷ ماده (۱۷) و با توجه به اختیارات و حوزه تأثیرگذاری اعضای هیئت‌مدیره، اشخاص مرتبط با اعضای هیئت‌مدیره نیز باید مورد توجه قرار گیرند.</p> <p>متن پیشنهادی: قرائنی دال بر تهدید مدیریت صحیح و باثبات بانک و همچنین عدم اجرای قوانین و مقررات موضوع این قانون از نظر اعمال نفوذ اعضای هیئت‌مدیره و اشخاص مرتبط با آنها وجود نداشته باشد.</p>	
<p>متن طرح: اعضای هیئت‌مدیره بانک باید دارای شرایط زیر باشند:</p> <p>توضیح:</p> <p>با توجه به شباهت عملکردی بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی، تمامی شرایط اشاره شده برای اعضای هیئت‌مدیره بانکها در ماده (۳۹)، برای مؤسسات اعتباری غیربانکی نیز الزام شود.</p> <p>متن پیشنهادی: اعضای هیئت‌مدیره بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی باید دارای شرایط زیر باشند:</p>	
<p>۱. آیا احراز شرط امانتداری در بند «۴» ماده (۳۹) کفایت به استعلام از قوه قضائیه در فقدان صدور حکم در این زمینه می‌کند و یا ضوابطی برای آن مطرح نظر است که در این بند مغفول واقع گردیده است. توجه به این نکته ضروری است که سهامداران اصلی بانکها را اشخاص حقوقی تشکیل می‌دهند.</p>	کانون بانکها و مؤسسات اعتباری خصوصی

فصل چهارم - ساختار بانک‌ها / ماده (۳۹)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>۲. «استفاده از سند مجعول» نیز می‌تواند یکی دیگر از جرائم نامبرده شده در بند «۹» ماده (۳۹) باشد و ضمناً کلمه «مباشراً» جایگزین عبارت «مجرم اصلی» گردد.</p> <p>۳. بند «۷» ماده (۳۹) یکی از شرایط عضویت در هیئت‌مدیره بانک‌ها را فقدان محکومیت به مجازات‌ها مقرر در ماده (۷۱۷) بیان نموده است. چون در ماده اخیرالذکر مجازات‌هایی برای بانک یا اعضای مدیریت آن بیان شده است، بهتر است که مجازات‌های تعیین شده در خصوص افراد در این ماده مورد اشاره قرار گیرد نه همه مجازات‌های مقرر در ماده (۷۱۷).</p> <p>۴. پیشنهاد می‌شود «تجربه مدیریتی» مورد اشاره در تبصره «۱» ماده (۳۹) به «تجربه مدیریت بانکی» تبدیل شود.</p>	
<p>۱. در بند «۱» این ماده، حداقل ده سال سابقه کار علمی و یا مدیریتی به‌عنوان یکی از شرایط اعضای هیئت‌مدیره بانک ذکر شده است، لکن تعریف روشنی از کار علمی و همچنین سطوح مدیریتی قابل قبول ذکر نشده است. در صورتی که حداقل ۱۰ سال سابقه مدیریتی برای تصدی این شغل برای دارندگان مدرک کارشناسی الزامی است و سطوح مدیریتی مورد نیاز (با توجه به گستردگی عناوین شغلی مدیریتی در بانک) در این بند ذکر نشده است.</p> <p>۲. در بند «۲» این ماده، آشنایی با مواردی از قبیل آشنایی با سایر حوزه‌ها مانند قوانین و مقررات تجارت داخلی و بین‌المللی، اصول و مفاهیم مالی و حسابداری، اصول و مفاهیم بورس و ... نیز ضروری می‌باشد.</p> <p>۳. در بند «۳» ماده (۳۹)، پیشنهاد می‌گردد حداقل مدرک تحصیلی، کارشناسی ارشد تعیین و نوع مدرک تحصیلی از رشته‌های مرتبط با حوزه بانکی همچون: مدیریت، اقتصاد، مالی و حسابداری و ... تعیین گردد.</p> <p>۴. در بند «۴» این ماده به دارا بودن حس شهرت و امانتداری اشاره شده است که به ابزار و سازوکاری جهت نحوه حصول اطمینان از داشتن این شرایط ذکر نشده است.</p> <p>۵. در خصوص بندهای اول و سوم این ماده و همچنین در خصوص تبصره دوم ماده مذکور پیشنهاد می‌گردد ترکیبی از سوابق علمی و مدیریتی (برای دارندگان مدرک کارشناسی: مجموع سوابق علمی و مدیریتی ۱۰ سال، برای دارندگان مدرک ارشد و دکتری: سوابق علمی ۵ سال و سوابق مدیریتی ۳ سال) مد نظر قرار گیرد. منظور از سوابق مدیریتی، سوابق مدیریتی در سطوح ارشد می‌باشد.</p> <p>۶. طبق مفاد بند «۶» این ماده، شرط «نداشتن سهام بیش از آنچه بانک مرکزی تعیین می‌کند در همان بانک یا دیگر بانک‌ها»، به‌عنوان یکی از</p>	جامعه حسابداران رسمی ایران

فصل چهارم - ساختار بانکها / ماده (۳۹)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>شرایط اعضای هیئت مدیره بانک ذکر گردیده، لکن حداقلی برای دارا بودن سهام تعیین نشده است. کما اینکه مفاد ماده (۱۱۴) اصلاحیه قانون تجارت اشعار می دارد که «مدیران باید تعداد سهامی را که اساسنامه مقرر کرده است، دارا باشند. این تعداد سهام نباید از تعداد سهامی که به موجب اساسنامه جهت دادن رأی در مجامع عمومی لازم است کمتر باشد». نیاز به شفافیت بیشتر وجود دارد.</p> <p>۷. طبق بند «۷»، «نداشتن محکومیت قطعی بیش از یکبار»، به عنوان یکی از شرایط اعضای هیئت مدیره بانک ذکر گردیده که ذاتاً در تضاد با سایر شرایط ذکر شده می باشد، لذا شایسته است، بدون توجه به ابعاد تخلف، از عبارت «نداشتن هرگونه سابقه محکومیت قطعی» استفاده گردد.</p>	
<p>در ماده (۳۹) طرح شرایط احراز صلاحیت برای اعضای هیئت مدیره بانکها تصریح گردیده است. با توجه به کیفی بودن برخی موارد، پیشنهاد می گردد عبارت به تشخیص بانک مرکزی به ماده مذکور اضافه گردد. همچنین در بند «۹» ماده مذکور، عدم صدور چک بی محل از شرایط احراز صلاحیت عنوان گردیده که پیشنهاد می گردد عبارت رفع سوء اثر نشده اضافه گردد.</p>	بانک اقتصاد نوین
<p>در تبصره «۱» ماده (۳۹) اشاره گردیده سه پنجم اعضای هیئت مدیره باید تجربه مدیریتی داشته باشند پیشنهاد می گردد در تبصره مذکور حداقل ۱۰ سال سابقه مدیریتی در نظام بانکی جایگزین شود.</p>	
<p>پیشنهاد می گردد عبارت «نداشتن محکومیت به هر یک از مجازاتهای مقرر» جایگزین عبارت «نداشتن محکومیت قطعی بیش از یک بار به هر یک از مجازاتهای انتظامی مقرر در ماده (۱۷۷) این قانون» در بند «۷» این ماده گردد.</p>	بانک تجارت
<p>۱. الحاق حوزه های (حقوقی و مدیریت) به حوزه های مطرح در بند «۱» ماده (۳۹) .</p> <p>۲. در محکومیت های احصا شده در بند «۹» ماده (۳۹) صرفاً مواردی از قبیل سرقت، اختلاس، کلاهبرداری، پولشویی و... به صورت حصری پیش بینی شده که پیشنهاد می گردد این ماده به تمثیلی اصلاح تا موارد دیگری از جمله: جرائم تعزیری و نیز حدود را تحت الشمول خود قرار دهد یا بند ذیل به عنوان بند «۱۰» ماده (۳۹) به شرح ذیل الحاق گردد: «محروم نبودن از حقوقی اجتماعی مطابق قانون مجازات اسلامی».</p> <p>۳. افزایش سنوات حداقل سابقه مطرح در تبصره «۲» ماده (۳۹) از ۶ و ۴ سال به ترتیب هشت و ۶ سال.</p>	بانک توسعه تعاون
<p>۱. در بند «۴» ماده (۳۹) عبارت (امانتداری) واجد ابهام است و طریقه احراز آن مشخص نشده است.</p> <p>۲. در بند «۹» ماده (۳۹) بایستی (استفاده از سند مجعول) نیز به جرائم موضوع این بند اضافه شده و عبارت (مجرم اصلی) نیز به (مباشر) اصلاح گردد.</p>	بانک سامان

فصل چهارم - ساختار بانک‌ها / ماده (۳۹)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>۱. در بند «۱» این ماده طرح در بیان یکی از شرایط اعضای هیئت‌مدیره بانک، داشتن یکی از دو شرط: الف) تخصص کافی صرف در امور بانکی و حداقل ده سال سابقه کار علمی (در حوزه‌های اقتصاد، بانکی و ...) و یا ب) سابقه مدیریتی در حوزه‌های بانکی را برای عضویت در هیئت‌مدیره بانک کافی دانسته است. لکن به نظر می‌رسد صرف سابقه کار علمی و دانشگاهی در حوزه‌های مرتبط بانکی بدون داشتن تجربه کافی ولو در رده‌های مدیریتی با این طرح در سیستم بانکی، اداره بانک را با چالش و دشواری جدی مواجه می‌نماید.</p> <p>۲. همچنین بند «۷» این ماده که یکی دیگر از شروط عضویت در هیئت‌مدیره بانک را نداشتن محکومیت قطعی بیش از یک بار به هر یک از مجازات انتظامی مقرر در ماده (۷۱۷) همین قانون تعیین نموده، با اصل لزوم حداکثر امانتداری اعضای هیئت‌مدیره بانک‌ها در تضاد کامل است.</p>	بانک مسکن
<p>با توجه به ساختار نظام اقتصادی و مدیریتی کشور شرایط در نظر گرفته شده برای اعضای هیئت‌مدیره بسیار سختگیرانه بوده و احتمال ضمانت اجرای آن ضعیف به نظر می‌رسد. لذا در این زمینه نیاز به دقت و بحث بیشتری است. در این راستا پیشنهاد می‌شود اکثریت اعضای هیئت‌مدیره غیرموظف باشند. هر چند رعایت بند «۵» ماده مزبور الزامی است.</p> <p>حقوق و مزایای اعضای هیئت‌مدیره را نیز باید مجمع عمومی تعیین نماید.</p>	بانک قرض‌الحسنه رسالت
<p>با توجه به اینکه احراز جایگاه عضو هیئت‌مدیره نیازمند بصیرت، دانش، تجربه و مهارت فنی و ادراکی می‌باشد، لذا دارا بودن دانش مکفی، سابقه کار علمی و تجربه مدیریتی در کنار هم برای احراز جایگاه مزبور اجتناب‌ناپذیر است. بر این اساس بندهای «۱» و «۳» و تبصره‌های «۱» و «۲» این ماده به شرح ذیل اصلاح شوند:</p> <p>۱. دارا بودن تخصص کافی در زمینه امور بانکی و حداقل ۵ سال سابقه کار علمی (در حوزه‌های اقتصادی و بانکی، مدیریت ریسک، حسابرسی، حاکمیت شرکتی و مانند آنها) و حداقل ۵ سال سابقه مدیریتی در حوزه‌های بانکی؛</p> <p>۲. دارا بودن حداقل دانشنامه ارشد مرتبط؛</p> <p>تبصره «۱» - اعضای هیئت‌مدیره باید حداقل ۵ سال تجربه مدیریتی داشته باشند.</p> <p>تبصره «۲» - در صورت داشتن دانشنامه دکتری مرتبط (به تشخیص بانک مرکزی) حداقل سابقه کار و تجربه مدیریتی مذکور در بند «۱»، سه</p>	اکبر کشاورزین

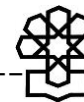
فصل چهارم - ساختار بانکها / ماده (۳۹)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
سال خواهد بود. در ماده (۳۹) در خصوص شرایط اعضای هیئت مدیره پیشنهاد می شود: با توجه به شرایط، نحوه انتخاب و فعالیت حسابداران رسمی که افراد ذیصلاح در رشته حسابداری و حسابرسی در سطح ملی می باشند، لذا ضرورت دارد حداقل یکی از اعضای هیئت مدیره بانکها، حسابدار رسمی باشد.	
<p>بند «۱» - در عبارت «تخصص کافی»، لفظ کافی مبهم است. عبارت «مانند آنها»، مبهم است و منظور از آن مشخص نیست. در عبارت «مدیریتی در حوزه های بانکی»، چه سطحی از مدیریت مد نظر است؟</p> <p>بند «۲» - لفظ کافی مبهم است.</p> <p>بند «۳» - منظور از مرتبط چیست؟ مرتبط با بانکداری یا اقتصاد یا مدیریت ریسک یا ...؟</p> <p>بند «۴» - نحوه اثبات دارا بودن حسن شهرت و امانتداری چگونه است؟</p> <p>بند «۵» - در دنیا به گونه ای فاصله را تعیین می کنند تا پدیده درب چرخان رخ ندهد.</p> <p>بند «۶» - میزان سهام را قانونگذار باید مشخص کند</p> <p>بند «۷» - با بند «۲» ماده (۱۷) هماهنگ نیست.</p> <p>بند «۹» - با بند «۲» ماده (۱۷) هماهنگ نیست.</p>	فتح اله تاری
<p>بند «۵» - اضافه شود «و سایر بنگاه های اقتصادی»</p> <p>تبصره «۳» - «داسرای انقلاب» حذف شود.</p>	محسن حاجی بابا

ماده (۴۰)

بالاترین مقام اجرایی بانک، مدیرعامل است که از میان اشخاص حقیقی توسط هیئت‌مدیره بانک انتخاب می‌شود. مدیرعامل بانک، قائم‌مقام و معاونان خود را منصوب می‌کند. مدیرعامل، قائم‌مقام و معاونان وی، اعضای هیئت‌عامل بانک را تشکیل می‌دهند. انتصاب قائم‌مقام و معاونان مدیرعامل باید به تأیید هیئت‌مدیره برسد. حدود وظایف و اختیارات و مدت تصدی و حقوق و مزایای اعضای هیئت‌عامل در چارچوب اساسنامه مصوب بانک و ضوابط بانک مرکزی، توسط هیئت‌مدیره تعیین می‌شود.

تبصره- هیئت‌مدیره موظف است حقوق، مزایا و پاداش‌های مربوط به اعضای خود و هیئت‌عامل را در صورت‌های مالی و پایگاه اطلاع‌رسانی بانک افشا و منتشر نماید.

فصل چهارم - ساختار بانک‌ها / ماده (۴۰)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
تعیین حقوق و مزایای اعضای هیئت‌عامل در چارچوب قوانین و مقررات مربوط از وظایف ذاتی هیئت‌مدیره بوده و دخالت بانک مرکزی در تعیین حقوق و مزایا، به معنای ورود بانک مرکزی در مدیریت و اداره مؤسسه اعتباری است و می‌تواند استقلال هیئت‌مدیره مؤسسه اعتباری را مخدوش نماید.	بانک مرکزی
این حکم از جنس مقررات بوده و در باید مقررات ناظر بر شفافیت آورده شود.	
آیا مدیرعامل می‌تواند از میان اعضای هیئت‌مدیره بانک انتخاب شود یا خیر؟ این موضوع در ماده (۴۰) مسکوت مانده است.	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
در حالی که در ماده (۵۲) تصدی همزمان سمت ریاست هیئت‌مدیره و مدیرعاملی هر بانک منع شده است. آیا بهتر نیست در ماده (۴۰) امکان انتخاب مدیرعامل از میان اعضای هیئت‌مدیره یا خارج از آنان را مورد تأیید قرار داد و سپس طی تبصره‌ای تصدی همزمان سمت ایشان را با سمت ریاست هیئت‌مدیره منع نمود.	
در رابطه با تبصره ماده : با عنایت به ماده (۱۸) اعلامیه حقوق بشر مصوب ۵ اوت سال ۱۹۹۰ قاهره که به امضای جمهوری اسلامی ایران رسیده است به نظر تبصره مزبور به صورت کلی مخالف حریم خصوصی افراد می‌باشد، لذا به منظور سوءبرداشت افراد عامه و جلوگیری از سوءاستفاده احتمالی، اصلح است مدیران گزارش مربوطه را به سازمان‌های نظارتی ذیربط به صورت منظم اطلاع دهند.	بانک قرض‌الحسنه مهر ایران
۱. در این ماده، بیان شده است «مدیرعامل بانک، قائم‌مقام و معاونان خود را منصوب می‌کند. مدیرعامل، قائم‌مقام و معاونان وی، اعضای هیئت‌عامل بانک را تشکیل می‌دهند». بر این اساس با توجه به متن ذکر شده فرض بر آن است که اشخاص یاد شده اعم از مدیرعامل و قائم‌مقام ایشان و همچنین معاونین	بانک ملت

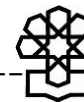

فصل چهارم - ساختار بانکها / ماده (۴۰)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>مدیرعامل تا زمانی که پست‌های مذکور را تصدی نموده‌اند بایستی در هیئت عامل عضویت داشته باشند، لکن در ادامه همین ماده بیان شده است «حدود وظایف و اختیارات و مدت تصدی و حقوق و مزایای اعضای هیئت عامل در چارچوب اساسنامه مصوب بانک و ضوابط بانک مرکزی، توسط هیئت‌مدیره تعیین می‌شود» که ذکر عبارت «مدت تصدی» فرض یاد شده را با ابهام مواجه می‌سازد. بر این اساس پیشنهاد می‌گردد «مدت تصدی» از عبارت مذکور حذف گردد.</p> <p>۲. از سوی دیگر در مواد (۴۱) و (۴۲) انتصاب اعضای هیئت عامل بانک را منوط به تأیید صلاحیت ایشان توسط بانک مرکزی نموده است. بر این اساس ابهامات ذیل مطرح می‌گردد:</p> <ul style="list-style-type: none"> - با توجه به اینکه معاونین مدیرعامل اعضای هیئت عامل را تشکیل می‌دهند، بر این اساس آیا پیش از انتصاب معاونین مدیرعامل اخذ تأییدیه صلاحیت ایشان از بانک مرکزی ضرورت دارد؟ - آیا امکان این وجود دارد احدی از معاونین مدیرعامل به دلایل مختلف از جمله عدم تأیید بانک مرکزی و یا حسب خواست مدیرعامل و یا هیئت‌مدیره در هیئت عامل عضویت نداشته باشد؟ <p>۳. نیاز به شفاف نمودن جایگاه مدیرعامل، هیئت‌مدیره و هیئت عامل وجود دارد.</p>	
تصریح شود هیئت عامل از اعضای هیئت‌مدیره نباشد.	فتح اله تاری

ماده (۴۱)

اعضای هیئت عامل بانک باید دارای شرایط مقرر در ماده (۳۹) این قانون باشند.

فصل چهارم - ساختار بانک‌ها / ماده (۴۱)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
مسئولیت کلی اداره مؤسسه اعتباری به‌عهده هیئت عامل بوده و لذا تعیین شرایط سختگیرانه برای آن موجه است لکن هیئت عامل مسئول اجرای سیاست‌های هیئت‌مدیره بوده و اجرائیات بانک نیاز به تخصص‌های گوناگونی از جمله تخصص در حوزه سرمایه‌گذاری فناوری اطلاعات و غیره دارد که از این نظر باید شرایط اعضای هیئت عامل را نسبت به هیئت‌مدیره سهل‌تر دید.	بانک مرکزی
برای اطمینان از مدیریت صحیح بانک‌ها، بانک مرکزی باید در یک چارچوب و شرایط خاص سطح حداقل علمی، تجربی برای مدیران بانک‌ها تعیین و در مراحل گزینشی متفاوت تعیین نماید. تجربیات سال‌های اخیر گزینش مدیران بانک‌های توسعه بانک مرکزی با توجه به مشکلات پیش آمده چندان مفید و قابل قبول نبوده است.	بانک کارآفرین
در خصوص این ماده به موارد اشاره شده در خصوص ماده (۳۹) توجه گردد.	بانک ملت
آیا مشمول تبصره‌های ماده (۳۹) نیز خواهند شد؟	مرتضی اله داد

ماده (۴۲)

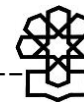
انتصاب اعضای هیئت‌مدیره و هیئت عامل بانک‌ها و تمدید دوره مسئولیت آنان، منوط به تأیید صلاحیت اشخاص مذکور مطابق مقررات این قانون توسط بانک مرکزی است. تبصره- مرجع رسیدگی به شکایات اشخاص در زمینه تصمیمات بانک مرکزی در این خصوص، هیئت نظارت می‌باشد.

فصل چهارم - ساختار بانک‌ها / ماده (۴۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
همچنین با توجه به اینکه سوابق مربوط به مفاد بند «۹» ماده (۳۹) و مرجع تشخیص مصادیق آن، قوه قضائیه است، لذا استعلام از مرجع مزبور یا سایر نهادهای وابسته به آن از جمله سازمان بازرسی کل کشور می‌بایست الزامی گردد.	بانک ملت
انتصاب بایستی حذف شود و انتخاب جایگزین شود که توسط مجمع عمومی عادی انجام می‌شود.	محسن حاجی بابا
دخالت بانک مرکزی در انتصابات اعضای هیئت عامل امری تصدیق‌رایانه محسوب می‌شود. بانک مرکزی از طریق نظارت بر هیئت‌مدیره قادر به انجام وظایف حاکمیتی خود می‌باشد و لزومی به دخالت در امور داخلی بانک‌ها نیست. نکته دیگر اینکه اعضای هیئت‌مدیره انتخابی هستند و نه انتخابی ... لذا نظارت دارا بودن شرایط تعیین شده در ماده (۳۹)، پیش از انتخاب این اشخاص در مجمع باید انجام گیرد.	مرتضی اله داد

ماده (۴۳)

مدیرعامل و اکثریت اعضای هیئت‌مدیره بانک باید از اتباع ایران باشند.

فصل چهارم - ساختار بانک‌ها / ماده (۴۳)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
در خصوص ماده (۴۳) با توجه به اینکه طبق ماده (۳۵) ممکن است با تجویز قانون، اتباع خارجی مالک بیش از ۴۰ درصد سهام بانک باشند، لذا در ماده (۴۳) نیز بایستی در صورت تجویز قانون امکان انتساب اکثریت اعضای هیئت‌مدیره از بین سهامداران غیرایرانی وجود داشته باشد.	بانک سامان
پیشنهاد می‌گردد ماده (۴۳) طرح موصوف به شرح ذیل اصلاح گردد: مدیرعامل و اکثریت اعضای هیئت‌مدیره بانک باید از اتباع ایران بوده و تابعیت کشور دیگری را به صورت توأمان نداشته باشند.	بانک صادرات
به نظر باید بین بانک‌هایی که کل سهام آن متعلق به اتباع ایران می‌باشد با بانک‌هایی که قسمتی از سرمایه آن متعلق به کشورهای دیگر می‌باشد تفکیک قائل گردد.	بانک قرض‌الحسنه مهر ایران
اگر به دنبال سرمایه‌گذاری خارجی باشیم و سهامداری اشخاص خارجی در (اکثریت) سهام بانک‌های ایرانی را بپذیریم؛ لاجرم ناگزیریم تا این ماده را هم تغییر دهیم.	امیرحسین امین آزاد

ماده (۴۴)

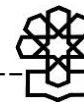
کیفیت اداره موقت بانک‌هایی که به هر دلیل (نظیر تطویل جریان بررسی صلاحیت، سلب صلاحیت، فوت یا استعفا)، فاقد مدیرعامل یا اکثریت اعضای هیئت‌مدیره شده باشند، به‌موجب دستورالعملی است که به تصویب هیئت نظارت می‌رسد.

فصل چهارم - ساختار بانک‌ها / ماده (۴۴)	
نظرات و نقدها	اظهاری نظر کنندگان
در ماده (۴۴) واژه دستورالعمل حذف گردد و کیفیت اداره موقت بانک‌ها فاقد مدیرعامل و اکثریت اعضای هیئت‌مدیره صراحتاً در متن مورد اشاره قرار گیرد.	بانک انصار
اداره موقت بانک در هر حال به‌منزله سلب اختیارات مالکین بانک تلقی می‌شود لذا این ماده قانونی باید بسط یافته تا بتوان به استناد مفاد آن؛ احکام قانون تجارت درخصوص بانک‌ها را منسوخ شده تلقی نمود. بدیهی است که مقررات تصویب شده در هیئت نظارت در جایگاهی نیستند که بتوانند نص صریح قانون تجارت را باطل کنند.	امیرحسین امین‌آزاد
با توجه به اهمیت این بند، باید مهلت زمانی برای هیئت نظارت جهت تهیه آن دیده شود.	مرتضی اله داد

ماده (۴۵)

بازرس یا بازرسان اصلی و علی‌البدل بانک از میان سازمان حسابرسی یا مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران که براساس ضوابطی که بنا به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد، تعیین می‌شوند، انتخاب می‌گردند.

فصل چهارم - ساختار بانک‌ها / ماده (۴۵)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
متن لایحه و طرح به شکل زیر اصلاح شود: بازرس یا بازرسان قانونی اصلی و علی‌البدل بانک براساس ضوابطی که بنا به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد، از میان مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران یا سازمان حسابرسی، انتخاب می‌گردند.	بانک مرکزی
در مواد (۴۵) و (۱۴۳) طرح، درخصوص انتخاب حسابرس بانک‌ها و رسیدگی و اظهار نظر آنها، عنوان شده «براساس ضوابطی که بنا به پیشنهاد بانک مرکزی، به تصویب هیئت نظارت می‌رسد؛ انتخاب می‌گردد و اظهار نظر می‌نمایند». قابل ذکر است که براساس «تبصره‌های ۱» و «۴» قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذیصلاح به‌عنوان حسابدار رسمی»، ضوابط مذکور برعهده هیئت وزیران می‌باشد. لذا در راستای رعایت اصول و ضوابط حرفه‌ای و انسجام حرفه حسابرسی، ضرورت دارد تنها یک مرجع در سطح کشور نسبت به ضابطه‌گذاری در حوزه حسابرسی اقدام نماید.	جامعه حسابداران رسمی ایران
طبق مفاد این ماده، انتخاب بازرس یا بازرسان اصلی و علی‌البدل بانک به پیشنهاد بانک مرکزی و تصویب هیئت نظارت می‌باشد که این موضوع می‌تواند نافی اختیار انتخاب بازرس توسط مجمع عمومی عادی به‌موجب مواد (۱۴۴) و (۱۴۶) اصلاحیه قانون تجارت باشد.	بانک ملت
بانک‌های دولتی در این خصوص تابع مقررات ناظر بر خورد هستند لذا ماده (۴۵) اصلاح و تحریر شود. پیشنهاد: ماده (۴۵) پیشنهادی- بازرسان اصلی و علی‌البدل بانک جز در مواردی که قانون صراحتاً حکمی در آن داشته باشد از میان مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران و فهرست معتمد و مورد تأیید بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و سازمان بورس و اوراق بهادار و یا سازمان حسابرسی انتخاب می‌شوند.	بانک ملی
حسابرسان بانک‌ها نقش بی‌مانندی در برقراری حاکمیت شرکتی خوب در بانک‌ها ایفا می‌کنند لذا مناسب آن است که بخش مجزایی از این قانون به وظایف و اختیارات و نحوه تعامل آنها با بانک مرکزی پرداخته شود.	امیرحسین امین آزاد

ماده (۴۶)

بانک مرکزی موظف است ظرف مدت ۶ ماه پس از ابلاغ این قانون، دستورالعمل‌های لازم برای استقرار حاکمیت شرکتی در بانک‌ها را تهیه و به تصویب هیئت نظارت برساند. دستورالعمل‌های یادشده باید متناسب با تحولات و نوآوری‌های صنعت بانکداری در حوزه حاکمیت شرکتی، به‌روزرسانی شود.

فصل چهارم - ساختار بانک‌ها / ماده (۴۶)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
یکی از ویژگی‌های قانون‌نویسی پرهیز از درج عبارات، جملات و احکام زائد می‌باشد لذا فراز پایانی ماده (۴۶) از این قبیل بوده و ضرورتی به ذکر آن نمی‌باشد.	بانک مرکزی
در دهه‌های اخیر بانک‌های اسلامی دستاوردهای مهمی در عرصه حاکمیت شرکتی دارند که مناسب است استفاده شوند. متن ماده به‌صورت زیر تصحیح شود: بانک مرکزی موظف است ظرف مدت ۶ ماه پس از ابلاغ این قانون، دستورالعمل‌های لازم برای استقرار حاکمیت شرکتی در بانک‌ها را تهیه و به تصویب هیئت نظارت برساند. دستورالعمل‌های یاد شده باید متناسب با تحولات و نوآوری‌های صنعت بانکداری و بانکداری اسلامی در حوزه حاکمیت شرکتی، به‌روزرسانی شود.	مرکز تحقیقات اسلامی مجلس شورای اسلامی
قانون بانکداری یگانه مرجعی است که طی آن باید جزئیات قواعد و مقررات حاکمیت شرکتی خوب به همه ذینفعان بانک‌ها اعلام گردد لذا نباید انجام آن را موکول به تصویب دستورالعمل کرد.	امیرحسین امین آزاد
در ماده (۳۸)، هیئت‌مدیره بانک‌ها موظف شدند در چارچوب قوانین و مقررات بانک مرکزی، سیاست‌ها و نظام حاکمیت شرکت بانک خود را به تصویب برسانند. در این ماده (۱۱) بندی که باید در این مصوبه گنجانده شود، ارائه شده است. این درحالی است که در ماده (۴۶) بانک مرکزی موظف شده است ظرف ۶ ماه پس از ابلاغ قانون، دستورالعمل‌های لازم برای استقرار حاکمیت شرکتی در بانک‌ها تهیه و به تصویب هیئت نظارت برساند. این دو ماده با هم تداخل دارد.	مرتضی اله داد

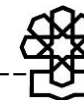
ماده (۴۷)

هیئت‌مدیره بانک موظف است کمیته‌های مربوط به حاکمیت شرکتی و کنترل داخلی از جمله کمیته حسابرسی، کمیته عالی مدیریت ریسک، کمیته جبران خدمات و سایر کمیته‌های ضروری (حسب اعلام بانک مرکزی) را تشکیل داده و ضوابط مربوط به فعالیت آنها را در چارچوب مقررات این قانون و دستورالعمل‌های بانک مرکزی تصویب نموده و به مورد اجرا گذارد. ترکیب هر یک از کمیته‌ها، شرایط و مدت عضویت اعضا، اختیارات، وظایف، نحوه برگزاری جلسات و حق‌الزحمه اعضا، در چارچوب ضوابطی خواهد بود که بنا به پیشنهاد بانک مرکزی به تصویب هیئت نظارت می‌رسد.

ماده (۴۸)

رئیس هیئت‌مدیره بانک موظف است گزارش‌های مربوط به عملکرد هیئت‌مدیره، هیئت عامل و کمیته‌ها و واحدهای حاکمیت شرکتی را که مطابق با زمانبندی و استاندارد مورد نظر بانک مرکزی تهیه شده است، پس از تأیید هیئت‌مدیره، به بانک مرکزی ارسال نماید.

فصل چهارم - ساختار بانک‌ها / ماده (۴۸)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
	فتح اله تاری
	بازه‌های زمانی تهیه و ارسال تعیین گردد.

ماده (۴۹)

ساختار مؤسسات اعتباری غیربانکی به موجب مقرراتی خواهد بود که با پیشنهاد بانک مرکزی و تصویب هیئت نظارت تعیین می‌شود.

فصل چهارم - ساختار بانک‌ها / ماده (۴۹)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
- با توجه به مشابهت ساختاری مؤسسات اعتباری غیربانکی و بانک، پیشنهاد می‌شود که شرایط ساختاری بانک‌ها برای مؤسسات اعتباری غیربانکی نیز در نظر گرفته شود. - پیشنهاد می‌شود که سایر شرایط این فصل نیز با رویکرد یکسان‌سازی ساختار بانک و مؤسسات اعتباری غیربانکی مورد بازبینی قرار گیرد. متن پیشنهادی: ساختار مؤسسات اعتباری به غیر از بانک و مؤسسه اعتباری غیربانکی به موجب مقرراتی خواهد بود که با پیشنهاد بانک مرکزی و تصویب هیئت نظارت تعیین می‌شود.	واجب
در عبارت «ساختار مؤسسات اعتباری غیربانکی»، قانونگذار نباید موضوع را باز بگذارد.	فتح اله تاری

ماده (۵۰)

در مواردی که تصمیمات مجامع عمومی یا هیئت‌مدیره مؤسسه اعتباری متضمن یکی از امور ذیل باشد، لازم است پیش از ارسال صورت‌جلسه مجمع یا هیئت‌مدیره به مرجع ثبت شرکت‌ها، موافقت بانک مرکزی با ثبت موارد مذکور اخذ گردد:

۱. انتخاب اعضای هیئت‌مدیره، مدیرعامل، بازرس و حسابرس؛
۲. کاهش یا افزایش سرمایه؛
۳. ادغام بانک؛
۴. هر نوع تغییر دیگری در اساسنامه؛
۵. انحلال بانک و نحوه تصفیه آن.

فصل چهارم - ساختار بانک‌ها / ماده ۵۰	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
به نظر می‌رسد ترتیب بندهای «۴» و «۵» در ماده (۵۰) به عکس مورد اشاره قرار گرفته است.	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
در ماده (۵۰) بایستی بندهای «۴» و «۵» با یکدیگر تعویض شود.	بانک سامان
موارد ذکر شده در این ماده در حوزه مسئولیت هیئت‌مدیره نمی‌باشد. بنابراین بایستی کلمه یا هیئت‌مدیره حذف شود.	محسن حاجی بابا
به نظر می‌رسد تأیید بانک مرکزی در خصوص تصمیم مجمع عمومی در انتخاب اعضای هیئت‌مدیره، مدیرعامل، بازرس و حسابرس مداخله زیاد بانک مرکزی در امور مؤسسات اعتباری غیربانکی باشد.	مرتضی اله داد

ماده (۵۱)

احکام مقرر در این فصل شامل بانک‌های دولتی نیز می‌شود.

فصل چهارم - ساختار بانک‌ها / ماده (۵۱)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
ماده (۵۱) می‌بایست در ابتدا یا انتهای فصل چهارم قرار گیرد.	کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی
در این ماده، به مشمول بودن بانک‌های دولتی فقط تحت احکام مقرر در فصل چهارم (راجع به ساختار بانک‌ها) اشاره گردیده است. در حالی که در فصل اول، کلیه بانک‌ها، مشمول قانون موضوع این طرح شده‌اند و مفهوم بانک‌های دولتی نیز در این قانون که ناسخ کلیه قانون‌های مرتبط خواهد بود، تعریف نگردیده است.	بانک ملت

ماده (۵۲)

تصدی همزمان ریاست هیئت‌مدیره و مدیرعامل توسط یک شخص در بانک‌های دولتی و خصوصی ممنوع است.

فصل چهارم - ساختار بانک‌ها / ماده (۵۲)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
<p>در این ماده، طرح تصدی همزمان ریاست هیئت‌مدیره و مدیرعامل توسط یک شخص در بانک‌های دولتی و خصوصی ممنوع اعلام شده است؛ که این مقرر علاوه بر اینکه منطبق با مفاده ماده (۱۲۴) لایحه اصلاح قسمتی از قانون تجارت است، اساساً همسویی بیشتری با اصول حاکمیت شرکتی دارد و به نظر می‌رسد دلیل این تغییر نگرش قانونگذار این است که تصدی همزمان دو سمت مورد بحث موجب می‌شود، اصول بهبود حاکمیت شرکتی و همچنین اصل تفکیک وظایف نظارتی از وظایف اجرایی، خدشه‌دار شده و به تبع آن پاسخگویی مدیرعامل در برابر هیئت‌مدیره تحت‌الشعاع قرار گیرد. به‌گونه‌ای که هیئت‌مدیره عملاً نمی‌تواند نظارت مؤثری بر عملکرد مدیرعامل بانک اعمال نماید. البته بنا به جهات مذکور، پیش‌تر در سال ۱۳۹۰، شورای پول و اعتبار «ممنوعیت تصدی همزمان پست مدیرعامل و ریاست هیئت‌مدیره توسط یک نفر در بانک‌های خصوصی و بانک‌های دولتی خصوصی شده» را تصویب نموده است و اینک با توجه به اینکه بانک‌های دولتی واجد خصوصیتی نیستند که بتوان آنها را از این حیث از بانک‌های خصوصی مستثنا نمود، بنابراین در طرح حاضر، ممنوعیت مذکور در مورد تمامی بانک‌ها مقرر گردیده است.</p>	بانک مسکن

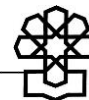
ماده (۵۳)

ترکیب اعضای مجمع عمومی بانک‌های دولتی به شرح زیر تعیین می‌شود:

۱. وزیر امور اقتصادی و دارایی؛
  ۲. رئیس سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور؛
  ۳. وزیر صنعت، معدن و تجارت؛
  ۴. وزیر جهاد کشاورزی؛
  ۵. وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی؛
  ۶. وزیر مسکن، راه و شهرسازی؛
  ۷. وزیر دادگستری.
- تبصره -** ریاست مجمع عمومی بانک‌های دولتی با وزیر امور اقتصادی و دارایی است.

فصل چهارم - ساختار بانکها / ماده (۵۳)	
نظرات و نقدها	اظهار نظر کنندگان
مورد نقد: وزیر دادگستری	بانک مرکزی
کارکرد مجمع عمومی متفاوت از نهادهای سیاستگذاری است و لذا باید اعضای مجمع عمومی اشخاصی باشند که مرتبط با خود بانکهای دولتی باشد. از این رو، با توجه به اینکه پست بانک، بانکی دولتی است، در ترکیب مجمع عمومی بانکهای دولتی لازم است وزیر ارتباطات عضو باشد.	
در ماده (۵۳) طرح، ترکیب اعضای مجمع عمومی بانکهای دولتی تعیین گردیده است با توجه به آنکه دولت موظف است نمایندگان خود را برای شرکت در مجمع عمومی بانکهای دولتی معرفی نماید، پیشنهاد می گردد این ماده حذف گردد.	بانک اقتصاد نوین
اعضای مجمع بانکهای دولتی باید متناسب با ارتباط موضوعی وزارتخانهها و دستگاههای اجرایی با موضوع فعالیت هر بانک مندرج در اساسنامه تعیین گردد. همچنین در این ماده، عنوان رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور می بایست به رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور تغییر یابد.	بانک صنعت و معدن
در بند «۲» این ماده، رئیس «سازمان مدیریت و برنامه ریزی» به رئیس «سازمان برنامه و بودجه» تغییر کند.	بانک تجارت
در این ماده صرفاً مجمع عمومی بانکهای دولتی پیش بینی شده و ضروری است قید شود که مجمع عمومی بانکهای خصوصی مطابق قانون تجارت می باشد.	بانک رفاه کارگران
- ترکیب اعضای مجمع عمومی بانکهای دولتی برای اداره خوب این بانکها مخاطره آمیز است زیرا این وزرا بدون توجه به وضعیت بانکهای دولتی؛ سهم تسهیلاتی بخش اقتصادی زیر نظر خود را از آن بانک طلب می کنند. یک راهکار برای به حداقل رسانیدن این مخاطره آن است که وزیر امور اقتصادی و دارایی و رئیس سازمان مدیریت را دو عضو ثابت مجمع این بانکها تلقی کنیم و عضو سوم را برحسب بانک شناور محسوب کنیم. این عضو شناور در مورد بانک کشاورزی؛ وزیر جهاد کشاورزی خواهد بود، در مورد بانک مسکن؛ وزیر راه و شهرسازی خواهد بود، در مورد بانک توسعه تعاون؛ وزیر تعاون خواهد بود و ...	امیرحسین امین آزاد
ریاست بانک مرکزی و وزیر کار به مجمع عمومی اضافه شود.	محسن حاجی بابا
با توجه به شرح وظایف تعیین شده برای مجمع عمومی بانکها، چطور ترکیب تعیین شده که همگی از وزرای کابینه هستند، فرصت و تخصص انجام این وظایف را دارند.	مرتضی اله داد

پیوست

فهرست اشخاص حقیقی و حقوقی که درخواست اظهارنظر کارشناسی پیرامون طرح بانکداری جمهوری اسلامی ایران برای آنها ارسال شد:

جناب آقای مهندس عطاءاله آیت‌اللهی
مدیرعامل محترم بانک کارآفرین

جناب آقای دکتر هادی اخلاقی فیض آثار
مدیرعامل محترم بانک ملت

جناب آقای دکتر مجید قاسمی
مدیرعامل محترم بانک پاسارگاد

جناب آقای سیداحمد طاهری بهبهانی
مدیرعامل محترم بانک سامان

جناب آقای دکتر کورش پرویزیان
مدیرعامل محترم بانک پارسیان

جناب آقای علی اصغر سفری
مدیرعامل محترم بانک اقتصاد نوین

جناب آقای مهندس محمدرضا پیشرو
مدیرعامل محترم بانک سینا

جناب آقای دکتر محمدعلی هادی
مدیرعامل محترم بانک سرمایه

جناب آقای محمدابراهیم مقدم نودهی
مدیرعامل محترم بانک تجارت

جناب آقای دکتر آیت‌الله ابراهیمی
مدیرعامل محترم بانک انصار

جناب آقای دکتر علی‌رضا عاطفی‌فر
سرپرست محترم بانک دی

جناب آقای دکتر حسین محمد پورزندی
مدیرعامل محترم بانک شهر

جناب آقای سیاوش زراعتی
مدیرعامل محترم بانک صادرات ایران

جناب آقای دکتر محمدعلی سهمانی
مدیرعامل محترم بانک رفاه کارگران

جناب آقای دکتر جلال رسول‌اف

مدیرعامل محترم بانک آینده
جناب آقای پرویز عقیلی کرمانی
مدیرعامل محترم بانک خاورمیانه
جناب آقای دکتر غلامحسین تقی‌نتاج
مدیرعامل محترم بانک قوامین
جناب آقای عبدالمجید پورسعید
مدیرعامل محترم بانک ایران‌زمین
جناب آقای دکتر عباس عسکرزاده
مدیرعامل محترم بانک حکمت ایرانیان
جناب آقای عیسی رضایی
مدیرعامل محترم مؤسسه اعتباری کوثر مرکزی
جناب آقای سیدامین جوادی
مدیرعامل محترم مؤسسه اعتباری عسکریه
جناب آقای محمدرضا حسین‌زاده
مدیرعامل محترم بانک ملی ایران
جناب آقای محمدکاظم چقازردی
مدیرعامل محترم بانک سپه
جناب آقای دکتر علی صالح آبادی
مدیرعامل محترم بانک توسعه صادرات ایران
جناب آقای مهندس علی‌اشرف افخمی
مدیرعامل محترم بانک صنعت و معدن
جناب آقای دکتر مرتضی شهیدزاده
مدیرعامل محترم بانک کشاورزی
جناب آقای دکتر محمدهاشم بت‌شکن
مدیرعامل محترم بانک مسکن
جناب آقای خسرو فرحی
مدیرعامل محترم شرکت دولتی پست بانک
جناب آقای دکتر محمدعلی سهامانی اصل
مدیرعامل محترم بانک توسعه تعاون
جناب آقای داود بنایی
مدیرعامل محترم بانک ایران و ونزوئلا
جناب آقای مرتضی اکبری
مدیرعامل محترم بانک قرض‌الحسنه مهر ایران
جناب آقای محمدرضا جمشیدی

دبیر محترم شورای عالی کانون بانک‌های خصوصی
جناب آقای محمدرضا طالبی
دبیر محترم شورای هماهنگی بانک‌های دولتی
جناب آقای غلامحسین شافعی
رئیس محترم اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران
جناب آقای مهندس مسعود خوانساری
رئیس محترم اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
جناب آقای علی فاضلی
رئیس محترم اتاق اصناف جمهوری اسلامی ایران
جناب آقای بهمن عبدالهی
رئیس محترم اتاق تعاون جمهوری اسلامی ایران
جناب آقای دکتر علی دیواندری
رئیس محترم پژوهشکده پولی و بانکی بانک مرکزی
جناب آقای دکتر شاپور محمدی
رئیس محترم سازمان بورس و اوراق بهادار
جناب آقای دکتر حسن ره‌پیک
رئیس محترم پژوهشکده شورای نگهبان
حجت الاسلام والمسلمین جناب آقای دکتر علیرضا امینی
ریاست محترم پژوهشگاه قوه قضائیه
جناب آقای اکبر سهیلی‌پور
مدیرعامل محترم و رئیس هیئت عامل سازمان حسابرسی کل کشور
جناب آقای محمد تقی شیرخوانی
دبیرکل محترم جامعه حسابداران رسمی کشور
جناب آقای دکتر محمد جلیلی
مدیرعامل محترم شرکت مشاوره رتبه‌بندی اعتباری ایران
جناب آقای دکتر حسین قضاوی
معاون محترم امور بانکی، بیمه و شرکت‌های دولتی وزارت امور اقتصادی و دارایی
جناب آقای دکتر ابوالقاسم مهدوی
رئیس محترم دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران
جناب آقای دکتر محمدتقی ایمان
رئیس محترم دانشکده اقتصاد، مدیریت و علوم اجتماعی
جناب آقای دکتر سید جواد امام جمعه زاده
رئیس محترم دانشکده علوم اداری و اقتصاد دانشگاه شیراز
جناب آقای دکتر عبدالرضا جوان جعفری بجنوردی

- رئیس محترم دانشکده علوم اداری و اقتصاد دانشگاه شیراز
جناب آقای دکتر محمدتقی احمدی
- رئیس محترم دانشکده مدیریت و اقتصاد دانشگاه شیراز
جناب آقای دکتر مهدی صادقی شاهدانی
- رئیس محترم دانشکده معارف اسلامی و اقتصاد دانشگاه امام صادق (ع)
جناب حجت الاسلام آقای دکتر محمدتقی گیلک حکیم آبادی
- رئیس محترم دانشکده علوم اقتصادی و اداری دانشگاه مازندران
جناب آقای دکتر عباس شاکری
- رئیس محترم دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی (ره)
جناب آقای دکتر محمود شفیعی
- رئیس محترم دانشکده اقتصاد دانشگاه مفید
جناب آقای دکتر محسن رضایی
- دبیر محترم مجمع تشخیص مصلحت نظام
جناب آقای دکتر میثم موسایی
- رئیس محترم انجمن علمی اقتصاد اسلامی ایران
جناب آقای محسن خوش طینت نیک نیت
- رئیس محترم مؤسسه عالی آموزش بانکداری ایران
جناب آقای دکتر عیوضلو
- عضو محترم شورای علمی گروه بازارهای مالی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز
جناب آقای دکتر اکبر کمیجانی
- عضو محترم شورای علمی گروه بازارهای مالی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز
جناب آقای امیرحسین امین آزاد
- عضو محترم شورای علمی گروه بازارهای مالی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز
جناب آقای دکتر رضا یاری فرد
- عضو محترم شورای علمی گروه بازارهای مالی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز
جناب آقای دکتر کامران ندری
- عضو محترم شورای علمی گروه بازارهای مالی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز
جناب آقای دکتر احمد شعبانی
- عضو محترم شورای علمی گروه بازارهای مالی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز
جناب آقای دکتر سعید جمشیدی فرد
- عضو محترم شورای علمی گروه بازارهای مالی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز
استاد ارجمند جناب آقای دکتر شاهین شایان آرانی
- عضو محترم شورای علمی گروه بازارهای مالی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز
استاد ارجمند جناب آقای دکتر محمد آرام

عضو محترم شورای علمی گروه بازارهای مالی دفتر مطالعات اقتصادی مرکز
 صاحب‌نظر ارجمند جناب آقای فریادرس
 صاحب‌نظر ارجمند جناب آقای دکتر محمدجواد شریف‌زاده
 صاحب‌نظر ارجمند جناب آقای دکتر عادل پیغامی
 استاد ارجمند جناب آقای دکتر پرویز داودی
 استاد ارجمند جناب آقای دکتر رسول بخشی دستجردی
 استاد ارجمند جناب آقای دکتر رحیم دلالی اصفهانی
 استاد ارجمند جناب آقای دکتر سیدمحمدرضا سیدنورانی
 استاد ارجمند جناب آقای دکتر داود دانش جعفری
 استاد ارجمند جناب آقای دکتر حسین صمصامی
 استاد ارجمند جناب آقای دکتر حسن سبحانی
 استاد ارجمند جناب آقای دکتر الیاس ناداران
 استاد ارجمند جناب آقای دکتر احمد توکلی
 استاد ارجمند جناب حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر غلامرضا مصباحی مقدم
 استاد ارجمند جناب حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر سیدعباس موسویان
 استاد ارجمند جناب آقای دکتر ایرج توتونچیان
 استاد ارجمند جناب آقای دکتر اصغر ابوالحسنی
 استاد ارجمند جناب حجت‌الاسلام و المسلمین دکتر محمدنقی نظرپور
 صاحب‌نظر ارجمند جناب آقای احمد کشاورزبان پیوستی
 صاحب‌نظر ارجمند جناب آقای عباس هشی
 استاد ارجمند جناب آقای عباس عرب مازار
 صاحب‌نظر ارجمند جناب آقای دکتر فتح اله تاری
 صاحب‌نظر ارجمند سرکار خانم دکتر شکوه حسین آبادی
 صاحب‌نظر ارجمند سرکار خانم هجینی‌نژاد
 صاحب‌نظر ارجمند جناب آقای محمد فریادرس

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۲-۱۵۱۶۸

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: اظهار نظر کارشناسی درباره: «طرح بانکداری جمهوری اسلامی ایران» ۳. نظرات بانک‌ها، نهادها و اشخاص صاحب‌نظر (فصول اول تا چهارم) (ویرایش اول)

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه بازارهای مالی)

تهیه و تدوین‌کنندگان: موسی شهبازی غیائی، هادی ترابی‌فر، سیدکمال حسینی

متقاضی: محمدرضا پورابراهیمی (کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی)

ناظر علمی: صمد عزیزنژاد

اظهار نظر کنندگان پیرامون طرح: ———

اشخاص حقوقی: بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران، مرکز تحقیقات اسلامی مجلس شورای اسلامی، سازمان بورس و اوراق بهادار، و اجا (وزارت اطلاعات جمهوری اسلامی ایران)، کانون بانک‌ها و مؤسسات اعتباری خصوصی، جامعه حسابداران رسمی ایران، اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، اتاق اصناف، بانک اقتصاد نوین، بانک انصار، بانک تجارت، بانک توسعه تعاون، بانک رفاه کارگران، بانک سامان، بانک سرمایه، بانک صادرات، بانک صنعت و معدن، بانک قرض‌الحسنه رسالت، بانک قرض‌الحسنه مهر ایران، بانک کارآفرین، بانک مسکن، بانک ملت، بانک ملی، معاونت حقوقی بانک کشاورزی

اشخاص حقیقی: اکبر کشاورزین، امیرحسین امین‌آزاد، فتح‌اله تازی، محسن حاجی بابا، مرتضی اله‌داد

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. طرح بانکداری جمهوری اسلامی ایران

۲. بانکداری بدون ربا

۳. عقود بانکی

۴. نظارت

۵. بانک مرکزی

تاریخ شروع مطالعه: ۱۳۹۵/۷/۱۵

تاریخ خاتمه مطالعه: ۱۳۹۶/۴/۲۱

تاریخ انتشار: ۱۳۹۶/۵/۱۸